

Knjigi na pot (ali v slovo?)

Ob mesecu knjige

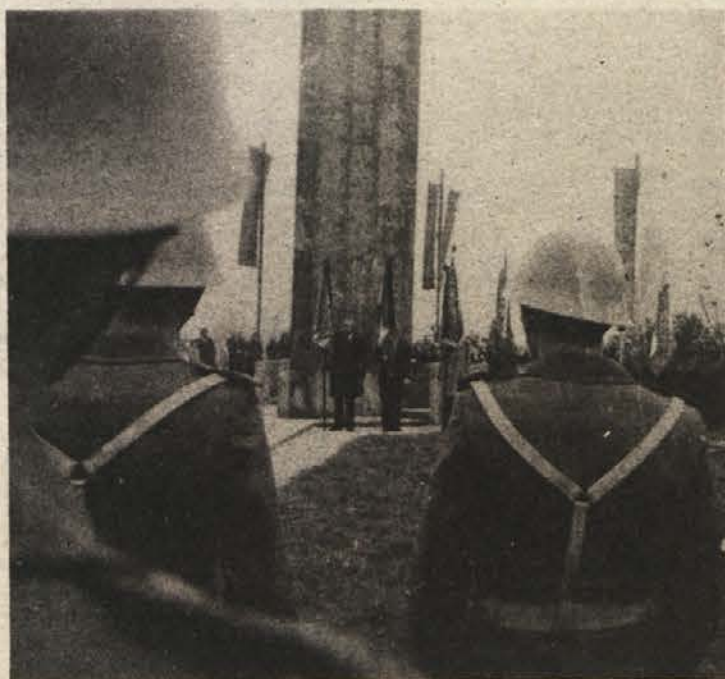
Vsako leto ob tem času se nam misel pogostneje ustavlja ob knjigi kot druge kratki, za kar je dosti razlogov. Eden je gotovo ta, da si lahko čedalje daljše noči krajšamo z branjem, ni pa edini in tudi ne najpomembnejši. Zato pišemo te vrstice iz dokaj neosebne pobude, še posebej pa z namenom, da bi opozorili na mesec knjige, ki pravkar poteka.

Ker ve nekaj malega o mesecu knjige tako rekoč že vsak šolarček, naj bo o tem povedano samo še to, da ga praznujemo hkrati po vsem svetu, torej tudi v Jugoslaviji. Zunanji videz mu dajejo najrazličnejše manifestacije, od razstav in literarnih večerov do knjižnih sejmov, kakršne so, denimo, odprli prejšnji teden v Beogradu. Sicer pa je osrednja pozornost posvečena sami knjigi oziroma njeni usodi. Gledano v luči naših razmer, ki so po dolgem in počez izrazito stabilizacijske, doživlja knjiga dostikrat kaj klavrnino usodo.

Sicer pa denar za knjigo ni zgrešeno naložen, če ljudje nikoje bero. Podatki iz splošno-izobraževalnih knjižnic glede tega niso zaskrbljivi. Nasprotno, marsikje se lahko pohvalijo, da med nove bralce vpisali celo to, ki so se do zdaj le kdaj pa kdaj ozrli proti knjižnici. Knjiga je postala za zasebni žep predraga, zato so začele stareti in postajati manj zanimive tudi zbirke na domačih policah.

Žal je knjižnih novosti čedalje manj, saj so varčevalni in podobni ukrepi pritisnili tudi na založbe. Slovenski založniki, ki jih poleg vsega iz leta v leto daje še zelo majhen trg, to še zlasti občutijo. Obenem je lahko vsem jasno, da krčenje knjižnih programov ali prenašanje neuresničeni programov v naslednja leta ni ne obet in ne rešitev, niti začasna ne, pa čeprav bi jim poslej prihajali na založniške mize rokopiši samih bodočih uspešnic. Denarja preprosto ni, ne za natis novih del ne za nakup teh. Tudi knjižnice ga nimajo, zato se upravičeno boje, da se bodo krivulje obiskov začele obračati navzdol.

Kot je slišati, zostritve še niso rekli zadnje besede. Kakšna bo ta, najbrž tale hip lahko le ugibamo. Upati pa smemo, da za knjigo ne bo prehuda. I. ZORAN

STRELI V SPOMIN IN OPOMIN – Tisoči so se jih spominjali. Zasuli so gomile s cvetjem in nemo zri v plamene. Rezki streli so prerezali tišino, bilo je kot takrat, ko so padli tisti, katerih imena so vklesana v mrzlem kamnu spomenika na Cviblju. Žalno slovesnost so pripravili pionirji žužemberske osnovne šole, pevski zbor iz Šmihela in godba na pihala iz Novega mesta. (Foto: Janez Pavlin)

Toča ne pozna meja, ne sistema

Svet posavskih občin o solidarnosti akciji z Bizeljskim – Pohiteti z obrambo proti toči

Solidarnostna akcija za prizadeto Bizeljsko poteka v Posavju zelo dobro. Hvalevredno je, da so solidarnost pokazali tudi delavci tozdog izven Posavja. Med temi je tozdog pri Litiji krške Kovinarske, Jutranjkin tozdog Dol pri Hrastniku in delavci tozda Ele iz Novega mesta. To so poudarili na seji sveta posavskih občin 26. oktobra v Krškem.

To je le nekaj imen kolektivov, kjer so se odločili, da v katastrofalni ujmi prizadetemu območju in ljudem priskočijo na pomoč z enodnevni zaslugami. V brežiški občini so doslej zbrali 2,7 milijona dinarjev, v krški občini nekaj nad 3 milijone, v sevniški občini pa so

delavci prispevali 645 tisočakov. Po besedah predsednika medobčinskega sveta SZDL za Posavje Ignaca Vintarja so na sekretariatu sveta ocenili, da je odzivnost zelo dobra, saj je zbranih v Posavju skupaj 6.349.000 dinarjev, pri akciji pa je sindikat svojo nalogo dobro opravil. Očitno je res, da gre za zdaj predvsem za delavsko solidarnost, je poudaril Silvo Gorenc, sicer glavni

POHOD MLADIH

Mladinski pohodni enoti I SAB iz Prečne in Cankarjeva brigada iz Straže sta ob koncu prejšnjega tedna pod pokroviteljstvom krajevne organizacije SZDL Prečna pripravili pohod k spominskemu parku na Kuzarjev kal. Mladim pohodnikom je o začetku vstaje na Dolenjskem spregovoril prvoborec Rihard Romih iz Novega mesta. Dejal je, da so dolenjski revolucionarji že v prvih dneh okupacije zanetili iskro upora, ki je vzplantela v ogenj, 29. oktobra 1941, ko je bila na Brezovi rebrji ustanovljena novomeška partizanska četa. S. D.

Globoko: šola preurejena

Odpri so jo za občinski praznik

Krajani Globokega so za letošnji praznik brežiške občine slovesno odprli vrata prenovljene osnovne šole, h kateri so lani dozidali nov trakt. Zdaj imajo osem učilnic, štiri kabinete, kuhinjo, jedilnico in garderobo. Manjkajo le še učilnice za tehnično vzgojo in gospodinjstvo. V kratkem bodo napravili tudi plinsko postajo in dokončno opremili kuhinjo.

Novogradnja in prenova starega poslojpa sta jih doslej veljali okoli 13 milijonov dinarjev. Mladini so s tem omogočili enozemski pouk. Globoko osnovno šolo obiskuje 160 učencev. Pred 100 leti ko so v bližini rudnika gradili prvo šolsko poslojpe, jih je bilo 260. V Globokem so že takrat imeli celodnevno šolo. Pouk je bil seveda kombiniran. Spomin na prvo šolo v kraju so Globokani proslavili skupaj z otvoritvijo nove sodobne šole v svojem okolišju.

Za komunista je sklep zakon

ZK si lahko zaupanje učvrsti le z boljšim in odgovornejšim delom, so med drugim ugotovili na posvetu vodstev OK ZKS iz Dolenjske in Posavja prejšnji teden na Otočcu

Sklepe najvišjih partijskih in državnih teles sprejemamo včasih z večjim, včasih pa tudi z manjšim odobravanjem. Toda sprejemamo jih brez zadržkov in prepričani, da brez njih ni šlo. Do tu je tudi s partijsko enotnostjo vse v redu. Čisto drugačna slika pa se pokaže, ko moramo te sklepe uresničiti. Tedaj malone kar tekmujejo v umetnosti, kako bi se tej dolžnosti izognili. Hitro se pojavi kar cela mreža zavutih stezic in potov, od katerih pa skoraj nobeden ne drži k cilju.

Seveda je bilo tako ovinkarjenje in izmikanje nalogam v vrstah ZK že zdavnaj obsojeno kot tuje partijskemu ravnanju, oportunistično in sploh nesprejemljivo. Zato je skoraj odveč podčrtavati, da morajo komunisti drugače delati, kot so do zdaj, saj je bilo o tem veliko tehtnega povedanega že na letošnjih kongresih, kako ravnati v sami aktivnosti, pa še konkretnije na tretjih sejah CK ZKJ in CK ZKS. O uresničevanju sklepov slednjih je tekla beseda minulo sredo na Otočcu,

kjer so se sestali predsedniki občinskih konferenc ZK, sekretarji občinskih komitejev ZK in drugi politični dejavniki iz Dolenjske in Posavja.

Poleg omenjenega je bilo na posvetu slišati še vrsto najrazličnejših ugotovitev, ki kažejo, da se nekaj vendarle že premika. Odtod tudi nekaj spodbudnih ocen iz posameznih okoliš, o čemer je, denimo, govoril tudi Boris Gabrič, sekretar MS ZKS za Dolenjsko. Dejal je, da so se komunisti v več osnovnih organizacijah po sejah obeh centralnih komitejev takoj lotili akcije, ne da bi čakali zunanje spodbude. Prebudili so se celo tam, kjer so do zdaj veljali za pasivne. Akcije so zelo dobro stekle v IMV, Dani, Kolinski, Krkinem tozdu Biokemija in še kje. V IMV se izgube ob tričetletju niso povečale, dokončujejo pa tudi sa-

nacijski program, tako da bo decembra o njem lahko razpravljala republiška skupščina. Uspehi so razvidni tudi na drugih področjih. Med drugim je novomeška občinska skupščina že ukinila družbeno varstvo tozdu Komunalna.

Kot je povedala Božena Ostrovršnik, sekretarka MS ZKS za Posavje, so v tej regiji naleteli na čuden pojav, da so se zaostreni politiki zoperstavili tudi komunisti. Ob tem je navedla primer avtokratskega vodenja v brežiškem tozdu IMV in pristavila, da je odgovornost na višjih ravneh že vzpostavljena, zdaj pa jo kaže poostri tudi širše v bazi. Opozorila je, da je pričakovati nove težave v Termah, ker so svojo uspešno gradilo na motoriziranih gostih, in v Celulozi zavoljo dražjih kreditov.

Iz besed člana predsedstva CK ZKS Franca Šaliha, ki je govoril predvsem o usposobljenosti ZK za akcije, naj najprej povzamemo ugotovitev, da metod političnega dela ne gre ločevati od ciljev ekonomske stabilizacije. „Na tem posvetu smo znova spoznali,“ je dejal, „da bo morala ZK več storiti za krepitev revolucionarne pozicije osnovnih organizacij. Slednje bi se morale otestiti nespodbudnosti in se usposobiti za samostojna snovanja in usmerjanje aktivnosti, kakor to zahtevajo razmere in sicer usmeritve ZK. Občinske konference ne morejo drugim samo nalagati, ampak so sodegovorne za sklepe, ki jih sprejmejo.“

Razpravljalci so zatrdili, da je bilo dosti narejenega še pri omejevanju osebnih dohodkov in naložb. To je vsekakor vse pozornosti vredna ugotovitev. Vendar pa se je treba zavedati, da je bilo vse to doseženo bolj po zaslugi administrativnih ukrepov

(Nadaljevanje na 2. strani)

POSLOVNI VLAK IZ POSAVJA?

Svet posavskih občin je naročil občinskim izvršnim svetom, naj v najkrajšem času ugotovijo zanimanje delovnih kolektivov iz brežiške, krške in sevniške občine za uvedbo tako imenovanega zelenega vlaka iz Posavja proti Ljubljani. Poslovni vlak bi imel postanke le do Zidanega mosta, do Ljubljane pa bi vozil okrog uro in dvajset minut. O ustreznem voznem redu bi se dogovorili o tem, da bi bil poslovni vlak gotovo dobro zaseden, pa se kaže zglumljati besed, saj so danes vlaki zaradi energetske krize prenatrpani. Z rezervacijo na zelenem vlaku se potniku iz Posavje ne bi moglo primeriti kot dostikrat zdaj, da mora po odhodu vlakov iz Ljubljane čakati na prost sedež najmanj do Litije.

GABRJE DOBILO KINO

Gabrje, vas pod Gorjanci, je dobilo stalni kino. Pred dnevi so vaščani prvič gledali film, ki so ga predvajali s stalno kinoaparaturjo. „Cvetje v jeseni“ so vaščani dobro sprejeli in si želijo stalnih kino predstav. Da so vaščani dobili stalni projektor, gre zahvala vodstvu krajevne skupnosti Gabrje, predvsem njenemu bivšemu predsedniku Martinu Gazvodi, kulturni skupnosti Novo mesto, ki je znatno pomagala finančno. Kinomehaniki iz Zagreba, ki je izvršila montažo projektorja, kakor tudi ostalim, ki so kakorkoli pomagali pri realizaciji. fš.

10 LET OČESNEGA ODDELKA

Konec preteklega meseca je očesni oddelek novomeške bolnišnice s strokovnim predavanjem o zdravljenju očesnih bolezni z laserjem obeležil 10-letnico delovanja. Da je delo članov tega oddelka uspešno, pove že podatek, da so imeli lani 550 večjih kirurških in 500 manjših ambulantnih posegov, opravili pa so tudi okrog 25.000 zdravniških pregledov. Zapletenim kirurškim posegom pa so lahko kos le z najsoodnejšimi pripomočki in usposobljenim zdravstvenim kadrom.

VREČ ZA KROMPIR PA NI

Okoli 200 ton krompirja bi morali letos izvoziti iz trebanjske občine. Toda izvoz bo kasnil, ker že nekaj časa ni dobili vreč. Toda teh ne manjka samo za izvoz, ampak tudi za domače porabnike, kot so obrati družbenih prehrane, šole in drugi. Kdaj bo trebanjska kmetijska zadruga dobila vreče, da bo lahko zadostila potrebam po krompirju, pa še ne vedo.

Obrtni izziv velja industriji

V Novem mestu odprta razstava drobnega gospodarstva nazorno kaže na neizkoriščene možnosti sodelovanja z industrijo, hkrati pa je za občane zanimiv prikaz izdelkov

27. oktobra popoldne so v novomeški športni dvorani svečano odprli razstavo drobnega gospodarstva, prirejeno po svetnem premoru, sodi pa v okvir prireditve za letošnji občinski praznik.

Kdor si je razstavo ogledal, so zagotovo pritrtili govornikoma ob otvoritvi (Jožetu Unetiču v imenu medobčinske gospodarske zbornice in Francu Borsanu, predsedniku izvršnega sveta občinske skupščine),

ki sta poudarjala, da se v domačem drobnem gospodarstvu skriva še veliko možnosti za industrijo, ki bi lahko prenekateri drobni izdelek naročala pri sosedu, namesto čez mejo. Zlasti v današnjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko gre za vsako količino privarčevanih deviz, je to še zlasti pomembno.

Tovarna IMV, ki v preteklosti ni kazala skoro nobenega zanimanja za sodelovanje z domačo obrtjo, je tokrat pokazala okrog 300 izdelkov za avtomobilsko in prikoličarsko proizvodnjo, ki bi jo lahko prevzelo organizirano drobno gospodarstvo doma.

Sicer pa je na razstavi videti najrazličnejše predmete obrtnikov, ki jih poznamo večinoma po imenu, malokdo pa ve, kakšni so njihovi izdelki. Vsekakor je vtis zelo spodbudnega obrtnika pokazala delavnica Milana Osolnika Dekop, ki proizvaja kuhinjsko in gostinsko opremo za ladje in restavracijske objekte. Prav tako so občani z zanimanjem ogledovali mizarske izdelke že znanih

novomeških in drugih obrtnikov te stroke, začuda veliko pa je izdelkov plastičarske in drobne kovinske obrti.

Posebno pozornost obiskovalcev je vzbujala razstava izdelkov posebnih delavnic, kjer je bilo možno nekatere okrasne predmete takoj kupiti in so šli kar hitro v denar. Prav tako so bile prava paša za oči klubske mize iz kroma in stekla obrtnika Staneta Lisca pa Črtaličeve in Željkeve naprave. Na nekaterih je že visel listek: 'nadomešča uvoz. Ni mogoče naštevati še drugih zanimivih izdelkov, od sončnih kolektorjev do izpušnih cevi za avtomobile itd. Razstavo si velja ogledati, saj v skopem ponazarja delo, s katerim si služi kruh v novomeški občini 600 delavcev v družbenem in 1100 zaposlenih v zasebnem sektorju obrti.

R. B.

OB OTVORITVI RAZSTAVE OBRTI – S programom, ki so ga poleg pevskega zbora šolarjev izvedli člani folklorne skupine Kres in novomeški godbeniki, se je začela tridnevna razstava drobnega gospodarstva v novomeški športni dvorani. (Foto: R. Bačer)

Do 1995 nasip do Sotle

Pred poplavljanjem Save bo ubranil 1500 hektarov plodnih površin – Letos zgrajen prvi kilometer

V Sloveniji je Posavje zdaj še edino večje nezavarovano poplavno območje. Savski nasip Brežice – Sotla bo do leta 1995 preprečil poplave na 1500 hektarih plodnih površin. Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto je letos dokončalo prvih 950 metrov nasipa med starim in novim savskim mostom v Brežicah. To pridobitev so Brežičani obeležili z majhno slovesnostjo v počastitev občinskega praznika 28. oktobra.

Odelek med mostovima je bil za graditelje najtežji in na njem so dozvelili največ presenečenj. Savo so

vzdolž Jutranjke tovarne tudi regulirali. Nasip do novega mostu je veljal 38 milijonov dinarjev. Ta bo ubranil pred vodno ujmo 30 hektarov zemljišč, ki doslej niso bila izkoriščena. Agraria bo na njih zasadila hmelj.

Naslednji, 4,5 km dolgi odsek do Mosteca bo veljal 100 milijonov dinarjev in bo varoval 450 hektarov površin. Do Sotle bodo prišli 1995 leta. Vrednost celotne investicije cenijo trenutno na 500 milijonov dinarjev. Ko bodo nasip zgradili do nove struge Gabernice, se bodo delavci Vodnogospodarskega podjetja preselili na desni breg Save, pod magistralno cesto Ljubljana – Zagreb, da bodo zavarovali Čateško polje in Čateške Toplice. Šele ko bodo zaključili začeta dela na tem območju, bodo nadaljevali gradnjo nasipa Sotli naproti.

Do takrat si prebivalci brežiške občine želijo čimmanj poplav. V nevarnosti je pet naselij z okoli 2000 ljudmi: Trnje, Mostec, Mihalovec, Rigonce, Loče in del Dobove. Nasip je za te kraje edino upanje. Samo ta lahko prepreči ponavljajoče se katastrofe, po katerih si ljudje zelo težko opomorejo ali pa sploh ne. Z zavarovanjem plodne zemlje se bodo v brežiški občini lahko precej povečale površine za pšenico, saj se ta na poplavnih območjih ne obnese. J. TEPPEY

RAZSTAVA IDEJNIH ZASNOV

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije in skupščina stanovanjske skupnosti Novo mesto vabita na otvoritev in ogled del, ki so prispela na arhitektonsko-zgradilni natečaj za idejne zasnove enodružinske stanovanjske gradnje v strnjeni zazidavi. Otvoritev bo v ponedeljek, 8. novembra, ob 16. uri v avli Doma JLA v Novem mestu, odprta pa bo samo do 14. novembra. Razstava, ki potuje po Sloveniji, bo v dolenjski regiji le v Novem mestu.

Suho vreme se bo nadaljevalo do konca tedna.

Vsak bon je „krit“ z nafto

V novembru in decembru bo na voljo več surove nafte in derivatov kot oktobra, zato lahko pričakujemo tudi bolj redno in boljše preskrbo, je bilo rečeno na tiskovni konferenci zagrebške INA, ki oskrbuje z naftnimi derivati več kot 64 odstotkov jugoslovanskega tržišča. Pogoj boljše preskrbe je tudi razumna razdelitev derivatov po območjih in konec koncev tudi črpalkah.

INA je iz svoje proizvodnje in izvoza za november in december zagotovila 1.170.000 ton surove nafte, kar da v povprečju skoraj 600.000 ton na ta dva meseca. To je skoraj 90 odstotkov nafte več, kot se je predelalo oktobra, ki je bil z nafto najbolj sušen letošnji mesec, vendar še vedno četrtno manj, kot bi je INA morala predelati po veljavni energetske bilancii.

Ko bo INA plačala omejen količine nafte, bo izčrpala vse letošnje kreditne linije in garancije za uvoz nafte. Rečeno je bilo, da bodo naftni derivati razdeljeni po republikah in pokrajinah v skladu s samoupravnimi sporazumi ter pod enakimi pogoji. Posebej so na tiskovni konferenci poudarili, da večina republik in pokrajin sploh ne odreja dogovorjenih in z zakonom predpisanih 17 odstotkov deviz od izvoza, eden od razlogov za manj naftnih deriva-

tov v okviru INA pa je tudi stanje v zagrebški Privredni banki. Skupaj bo INA letos predelala dobrih 80 odstotkov s planom začetnih količin surove nafte. Prevedeno v drugačen jezik je to 6,740.000 ton nafte, od tega dobre 3 milijone ton iz svojih nahajališč, dva milijona ton iz Sovjetske zveze ter 1,7 milijona ton s konvertibilnega območja. Seveda iz istih ali podobnih razlogov za letnim naftnim predelovalnim načrtom zaostajata tudi druga dva jugoslovanska predelovalca – novosadski Naftagas in sarajevski Energetpetrol. Načrt predelave bosta izpolnila 95-odstotno.

Debelo je bilo na tiskovni konferenci podčrtano, da količina izdanih bencinskih in drugih bonov natanko odgovarja količini derivatov, ki bodo na voljo.

Sedanje občasno pomanjkanje derivatov na posameznih območjih je po besedah predstavnikov INA začasna značaj, saj je nafta iz Sovjetske zveze že na poti v reško rafinerijo, ki zdaj zaradi pomanjkanja nafte ne dela. Okoli 15. novembra bo prišlo iz SZ še 148.000 ton surove nafte, iz Libije pa 85.000 ton. Na temelju kompenzacij z Iranom bomo okoli 29. novembra iz te države dobili še 90.000 ton nafte, k vsemu pa je treba dodati še 260.000 dragocenih ton iz domačih nahajališč.

Enotnost ponekod le v besedah

S seje občinske konference ZK v Krškem: narediti konec oportunitizmu, omejiti bohotenje administracije, ugotavljati moralno-politično odgovornost in od besed preiti k dejanjem

Krški komunisti so na zadnjem zasedanju občinske konference ZK 26. oktobra več kot štiri ure ocenjevali idejno in akcijsko enotnost, pa tudi samo dejavnost komunistov v luči razmer sedanjega trenutka.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja za Posavje Dušan Dornik je pravzaprav spodbudil živahno razpravo s povsem konkretnimi primeroma dvoletnega obnašanja komunistov. V Kovinarski so samoupravni organi naposled le sprejeli pravobranilčevi pobudi. Pri Agro-kombinatu pa so šele na njegovo intervencijo dosegli, da so razpisali mesto direktorja tozda. Primerilo pa se je, da so celo mimo razpisa imenovali vršilec dolžnosti direktorja. Sekretar občinskega komiteja je pojasnil, da je občinski komitej v celoti podprl pravobranilca. Kovinarski pa gre vendarle pripisati zaslug za preusmeritev proizvodnje in večjo izvozno naravnost. Tudi komunisti so dali svoje k temu, da

so, kljub spremembi proizvodnega programa, komajda v enem letu zagotovili socialno varnost delavcev. Ivan Srpič je poudaril, da bi moralo biti vendarle konec potuhe nekaterim posameznikom, ki kar naprej „grešijo“. Niko Žibret je

GORIVO ZA ZADRUGO

Metliški obrtni zadrugi pripada do konca letošnjega leta 300.000 litrov goriva, 15 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju. V zadruzi, ki šteje 600 članov (v dolenski regiji je registriranih nekaj čez 1.000 prevoznikov), pravijo, da bo ta količina goriva zadostovala za dela, ki jih je zadruga prevzela do konca leta. Seveda bodo gorivo svojim članom dajali strogo namensko, se pravi le za dela, ki potekajo preko zadruga.

INVALIDI SO RAZVILI SVOJ PRAPOR

Društvo invalidov v Brežicah je bilo ustanovljeno 1976. Takrat je združevalo 347 članov. Do danes pa se je njihovo število povečalo na 928. To so delovni invalidi in vojaški vojni invalidi. Po svojih sposobnostih se vsi udeležujejo v družbeno-političnem življenju občine. Z razvijanjem prapora so letos počastili brežiški občinski praznik, 28. oktober. Slovesnost so združili s proslavo krvodajalcev, katerim so ob tej priložnosti podeljevali priznanja. Za petkratno darovanje krvi je prejel priznanje 59 občanov, za 10 kratno 38, za petnajstkratno 30, za dvajsetkratno 15 in za petindvajsetkratno 5 občanov. Za večino od njih je to pomenilo spodbudo za udeležbo pri nadaljnjih akcijah in pri širjenju humane krvodajalske tradicije med mlajšimi rodovi.

Pri naložbah rez v živo

Osnutek sprememb novomeškega družbenega plana, ki je že v javni razpravi, prča, da bodo naložbe vseh vrst do konca srednjeročnega obdobja nekajkrat manjše

Do 15. oktobra je v javni razpravi osnutek za spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto do leta 1985, prve pripombe pa že prihajajo. Zanje bo še čas tudi kasneje, kajti javna razprava je določena tudi za dokument, ki se iz osnutka preoblikuje v predlog.

Zato, ker v dosedanem obdobju uresničevanja družbenega plana od 1981 dalje niso bili doseženi niti približno taki rezultati, kot jih je plan načrtoval, in ker se razmere v pridobivanju dohodka še poslabšujejo, je potrebno družbeni plan skritično na zares najnujnejše. Občane bo zlasti zanimalo, kaj je z mnogimi prvotno planiranimi investicijami, zaradi katerih se ponekod že sprašujejo: je v planu zapisano, pa ni uresničeno. Mnoge naložbe, ki niso namenjene izvozu ali proizvodnji hrane, so že v osnutku sprememb izpadle. Črtano, kar je bilo zapisano!

Razen tega, da IMV ne bo proizvajal 150 tisoč avtomobilov, ker jih bo v najboljšem primeru leta 1986 dajal na trg 120.000, tudi ne bo

omenil težavno delo komisije za omejevanje zaposlovanja v administraciji, Jože Peterkoč pa je dejal, da bi se učinkoviteje spoprijeli z oportunitizmom in drugimi negativnimi pojavi družno s sindikati in Socialistično zvezo. Član CK ZKS Jože Habinc se je zavezal za dosledno spoštovanje srednjeročnih planov delovnih organizacij, ki morajo vsebovati tudi kadrovske potrebe. Če bi take načrte imeli povsod, ne bi tarnali, da morajo komisije biti boj zoper bohotenje administracije. Marjan Žibret je opomnil, da se poredko odločamo za ugotavljanje moralno-politične odgovornosti, ki bi bilo „hitrejša“ od sodnih mlinov. Sekretarka MS ZKS Posavja Božena Ostrovršnik pa je pribila, da je v ZK bila enotnost velikokrat le v besedah, zato naj osnovne organizacije sproti izvajajo diferenciacijo.

P. PERC

Vaja ob malo verjetni nezgodi

NNNP Posavje 82: izkazalo naj bi se, ali je CZ usposobljena za ukrepanje ob morebitni jedrski nezgodi – Ljudje so pripravljene na vajo – JE novembra ne bo delala

V Jedrski elektrarni Krško ter v brežiški in krški občini bo 5. in 6. novembra potekala vaja „Posavje 82“, v kateri bodo preverili funkcionalnost „Načrta za primer jedrskih nezdod JE Krško“, usposobljenost strokovnih služb in organizacijo civilne zaščite v nuklearni. Hkrati bodo na prvi takšni vaji pri nas in sploh redkih v svetu skušali preizkusiti pripravljenost ustreznih organov in organizacij za izvajanje ukrepov za zaščito in reševanje prebivalcev v obeh občinih v primeru jedrske nezdode, ki je zelo malo verjetna.

Čeprav je sila majhna verjetnost, da bi radioaktivni delci prdrli iz reaktorja na prosto, saj to preprečuje številni varnostni sistemi v elek-

trarni, vendarle stoodstotno tega ni moč zatrditi. V primeru izhoda radioaktivnih snovi v okolje je civilna zaščita tako organizirana in usposobljena, da bi morala učinkovito ukrepati. Poučna vaja bo zanesljivo dala odgovor, kako je pripravljena civilna zaščita tudi za tako izjemen primer.

Dolenja vas, krajevna skupnost ob sami nuklearni, bo za kratek čas zaživel v izrednih razmerah. Evakuacija krajanov ni predvidena, vsi pa se bodo zbrali na določenih mestih v svojih naseljih. V krški krajevni skupnosti bodo evakuirani Vrbinčani. Ljudje so pripravljene na vajo, saj so bili na predavanjih, vsako gospodinjstvo pa je dobilo knjižico republiškega štaba za civilno zaščito in republiškega sekretariata za ljudsko obrambo „Kako bomo pomagali sebi in drugim v morebitni jedrski nesreči.“ V Vrbinu bo prevzela v zaščito premoženje vaščanov civilna zaščita, posebne veterinarske enote pa bodo poskrbele za živino in druge domače živali. Razdelili so že tudi zaščitne komplete.

Ob vaji bo potrebno potrpežljivo slediti navodilom, tako tudi ne bo nepotrebne panike. Najpomembnejše pri vaji „Posavje 82“ je naposled le to, da bi sleherni posameznik spoznal dolžnosti in ukrepe za osebno zaščito in za zaščito dobrin. Pa še to: novembra zaradi načrtovanja remonta JE ne bo obratovala.

P. P.

DARUJTE KRI!

Rdeči križ vabi vse občane, da se v čim večjem številu udeležijo krvodajalske akcije, ki bo v Trebnjem 17. 18. in 19. novembra, v Brežicah 22. in 23., v Sevnici 24., v Krškem 25. in 26. novembra, v Kočevju 1., 2. in 3. decembra. Prijave sprejema občinski odbor Rdečega križa, v delovnih organizacijah pa aktivisti RK, ki je odgovoren za krvodajalstvo.

Izpregel po 43 letih

Martin Fuis se poslavlja od aktivnega plodovitega dela pri vzgoji in izobraževanju

Ni lahko še zdrav, krepak in poln moči vzeti slovo od šole, sodelavcev, predvsem pa učencev, če si z njimi prebil večji del svoje življenja. Pa se vendar pomočnik ravnatelja na grmški šoli Martin Fuis zapisuje med upokojence z zavestjo, da vse njegovo 43 let in 18 dni trajajoče šolsko delovanje ni minilo zgolj v službi. Mehkega srca po naravi, sposobnega učitelja in pedagoga, zavzetega sodelavca in funkcionarja v organizacijah in društvih – takega pozna širok krog ljudi na dolenskem območju.

Po rodu Prekmurec iz Beltinca je po končanem učiteljskem služboval na 14 raznih krajih, od Haloz do Novega mesta, kjer mu je bila zadnja postaja. V Novo mesto je prišel leta 1949 in ravno tu je v kasnejših letih dosegel vrh v svojih za družbo zelo koristnih prizadevanjih pri reformi šole. Ne samo da je poučeval na vseh mogočih tečajih in imel strokovna predavanja za starše in učence po šolah celotnega bivšega novomeškega okraja, da je bil vrsto let tudi svetovalec Zavoda za šolstvo SRS – prvi je, ki je začel v Sloveniji preizkušati novo metodo začetnega bralno-pisalnega pouka za 1. razred, prvi začel v naši republici s programiranim poukom in med prvimi, ki so v šolski praksi spoprijeli z novo matematiko. Bil je tudi vodja hospitacijskega oddelka na grmški šoli, kjer so praktično spoznavali nove učne metode številni prosvetni delavci vseh štirih dolenskih občin.

Ob tem, ko je stalno spremljal najodobnejše dosežke na pedagoškem področju doma in v svetu ter ta dognanja prenašal na prosvetne delavce Dolenske, je pripravil tudi okrog 50 različnih brošuric in pripomočkov za tako delo. Posebno veselje in pozor-

nost pa je vsa leta kazal pri uvajanju pionirske samouprave. Če omenimo še, da je vrsto let (poleg rednega dela) pomagal še pri usmerjanju mladih v poklice, da je bil znan in vnet režiser in izdelovalec odrskih scen, da je tudi napisal dramsko reportažo iz življenja haloških viničarjev, ki je bila uprizorjena v Ptujju in da je delal v vrsti organizacij kot funkcionar – je v skopem naštetega dovolj, da lahko človek s ponosom gleda na prehojeno pot. „Vse to sem zmogel ob podpori svoje žene, tudi prosvetno delavke, ki mi je bila vsa leta

najboljša svetovalka. Ne bi bilo pošteno, če bi to zamolčal.“ je povedal sam.

Tovariš Fuis je tudi Trdinov nagrajenec iz leta 1972, ima pa še vrsto visokih priznanj za delovanje na najrazličnejših področjih. In kaj bo počel zdaj?

„Se nadalje bom spremljal sodobno pedagoško delo in se vanj poglobljal, ker brez tega preprosto ne morem. Prav rad bom še pomagal, če bodo moje nasvete potrebovali. Sicer pa mi je v največje zadoščenje, če mi kdaj bivši učenci, ki so zdaj že generacija v zadnji tretjini srednjih let, povedo, da jim koristijo kar sem jim skušal po najboljših močeh dati.“

R. BAČER

COŠ V PODZEMLJU IN NA SUHORJU

V metliški občini bo leta 1985 po predvidevanjih 65 šoloobveznih otrok več, kot jih je sedaj, tako da bo v občini 1.074 šolarjev, ki se bodo šolali v 40 oddelkih, medtem ko jih je sedaj 36. V celodnevno šolo bo hodilo 245 učencev; 8 oddelkov celodnevne šole bo v Podzemlju, 4 pa bodo na Suhorju. Konec srednjeročnega obdobja bo le nekaj manj kot polovica vseh učencev v občini ali v celodnevni šoli ali v podaljšanem bivanju.

MANJ UČENCEV V GLASBENI ŠOLI

V zadnjem šolskem letu je črnomaljsko glasbeno šolo obiskovalo 131 učencev, kar je 36 manj kot leto pred tem. V prvi slovenski mladinski rock operi Maček Muri je sodelovalo kar 62 učencev glasbene šole, doslej pa so to delo izvedli že enajstkrat. V šoli so v zadnjem šolskem letu poučevali 4 redni učitelji, pet pa je bilo honorarnih. Eden večjih problemov te šole je pomanjkanje prostorov, saj imajo na voljo le tri učilnice, zbornico in še en prostor.

PROSLAVA V DOMU STAREJSIH OBČANOV

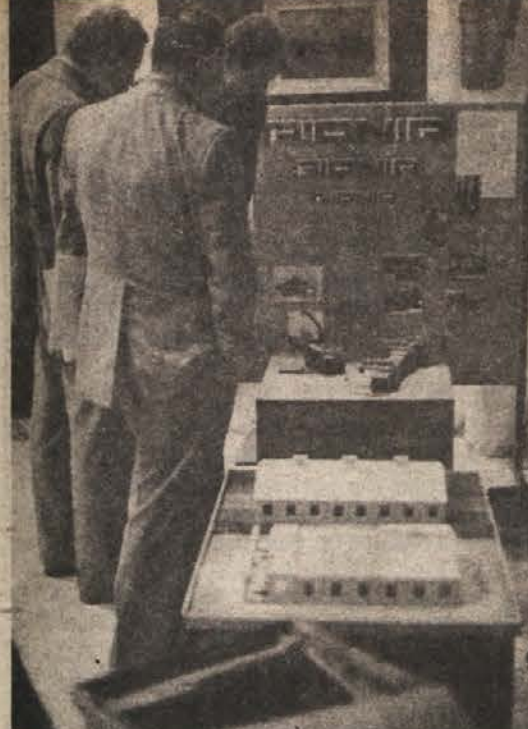
Ob koncu prejšnjega tedna so v novomeškem domu starejših občanov v počastitev občinskega praznika novomeške občine pripravili skromno slovesnost, s katero so proslavili začetek gradnje novega prizidka, ki pomeni razširitev socialne ustanove za 78 postelj. Na svečanosti, ki so se je udeležili tudi predstavniki krajevnih organizacij SZDL Gotna vas, Zaba vas, Kandija – Grm in Novo mesto – Majda Sile, so pripravili kulturni program mladi pevci z grmske osnovne šole, vodila pa jih je pevovodja Milka Staričeva. S. D.

NOV DELOVNI ČAS

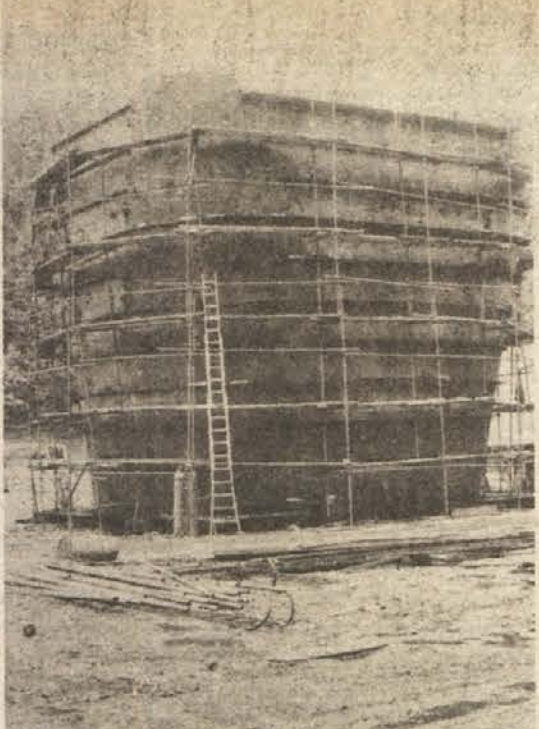
Občinski upravni organi so zavoljo energetskega razmerja prešli na delovni čas od 7. do 15. ure. Tudi v silih in delovnih skupnostih skupnih služb delovnih organizacij naj bi poslednji delavci v času, ko je že topleje in je več dnevne svetlobe. Če bodo tudi v tovarnah pozneje pričeli in končali delavniki, je odvisno od posameznega kolektiva, predvsem pa bo potrebno poprej ugotoviti, kakšni bi bili učinki takega varčevanja. Neusklajeni delovni časi pa bi utegnili povzročiti številne težave glede prevoza, otroškega varstva in še česa, zato bodo dokončno odločitve dobro pretehtali.

USPOSABLJANJE DELEGATOV

Na seji koordinacijskega odbora za družbenopolitično usposabljanje pri občinski konferenci SZDL kočevske občine so obravnavali naloge s področja usposabljanja delegatov v skupščinskih telesih družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti.

RAZSTAVA INOVACIJ – 28. oktobra je novomeška raziskovalna skupnost pripravila v avli Zavarovalnice Triglav manjšo razstavo izumov in tehničnih izboljšav v novomeški občini zadnjih pet let. Ekspozite so prispevali Iskra TNN, IMV, Pionir, Krka in Karel Željko. (Foto: I. Zoran)

DOBIJO SEVNIŠKI GRB – Kolektiv krmeljske Metalne, tozid Tovarna lahkih konstrukcij iz Krmelja naj bi bila letošnji dobitnik grba občine Sevnica. Marljivi kolektiv se uspešno vključuje v izvoz, osvaja pa vse zahtevnejše izdelke investicijske opreme. (Foto: A. Železnik)

ZAOBLJUBA MLADIH – Praznik brežiške občine 28. oktober je bil tudi praznik mladine Šolskega centra in Doma učencev. Prostovoljci so spremenili okolico šole, knjižnice in Zavoda za kulturo v park, ki bo nosil Titovo ime. V njegov spomin so zasadili 88 dreves. (Foto: J. T.)

NAJPREJ CESTA, NATO ŽELEZNICA. Takole sta buldožerja v torek, 26. oktobra, zaorala v ledino nove industrijske cone Brežic v Brezini. Njena podoba se bo kmalu spremenila. Opekarni se bodo pridružili silosi in drugi objekti, do katerih bodo speljali industrijski tir. (Foto: J. Teppey)

Za ploskanje je še prezgodaj

Novomeški Novoteks bo letos povečal izvoz za 40 odst., devalvacija pa bo zanj ugodna le, če bodo cene doma ostale na uzdi – Za energijo kar 80 milijonov dinarjev

Med delovnimi organizacijami novomeške občine je tovarna Novoteks med tistimi, ki so letos najbolj povečale izvoz. Ob triletletju so izvozili na konvertibilno področje za 6 milijonov dolarjev izdelkov in blaga. Kaj prinaša devalvacija?

Po triletletnem obračunu je že jasno, da letni plan izvoza 9,5 milijona dinarjev ne bo v celoti dosežen, ker je za tekstil manj zanimanja tudi v Evropi in na Bližnjem vzhodu, kjer se prav tako srečujejo s težavami in za tovrstno blago med kupci ni tolikšnega zanimanja, kot so še pred meseci pričakovali. Plan izvoza je bil v Novoteksu po 9-mesečnem obračunu uresničen z 91 odst., v istem obdobju pa je bil plan uvoza dosežen s 76 odst.

izvozniki zaploskati, menijo pa, da bi bilo to prezgodaj. Prav gotovo so med kolektivi, ki so se zavzemali za realen tečaj dinarja, ker pa so hkrati veliki uvozniki neobhodnih surovin, bodo posledje tudi dražje plačevali v tujini kupljene materiale. Vseeno prvi izračuni kažejo, da devalvacija zanje ne bi smela imeti slabih učinkov, toda le s pogojem, da bo vlada držala besedo in ne bo prišlo do porasta cen na domačem trgu. Hudo so odvisni od cene energije, saj jim bo letos samo tovrstni strošek vzletel 80 milijonov dinarjev.

Delno pa jih je prizadel še nedavni ukrep o 10-odstotni zmanjšanji izvojni stimulaciji za prodajo blaga v prekomorske države, kamor spada Amerika. Tja pa precej izvažajo.

R. B.

plan, v katerem bodo določene kmetijske cone, pa bo nekmetom onemogočeno pridobivanje zemljišč, ki sodijo v prvi kakovostni razred.

Da bi zaokroževanje zemljišč za prave kmete dobilo še večji razmah, kar je posebno pomembno v zdajšnji splošni družbeni akciji za pridobivanje hrane, bo treba poskrbeti še za boljše informiranje ob vsaki prodaji kmečke zemlje. Zadruga, kmetijsko zemljiška skupnost in banka pa naj bi združenim kmetom tudi finančno (s krediti) pomagale pri nakupu zemlje, če gre za zaokroževanje posesti, ki bi kmetu in družbi prinesla večji pridelek.

Šele prvi koraki

Zaokroževanje kmetijskih zemljišč postaja zanimivo

Na območju novomeške občine je že zaznati dokajšen napredek pri uveljavljanju predkupne pravice ob prodaji kmečke zemlje, kar omogoča zakon o prometu in zakupu kmetijskih zemljišč. Letos je bilo sklenjenih 75 kupoprodajnih pogodb, s katero so kmetje – mejaši uveljavili predkupno pravico in tako zaokročili svojo posest, kar jim omogoča intenzivnejšo obdelavo zemlje in doseganje boljših rezultatov.

Kmetijska zemljiška skupnost, ki je dolžna objaviti prodajo zemlje in jo prvenstveno ponuditi kmetom, pa je naletela tudi na 250 primerov prodaje zemlje, za katero kmetje niso bili zainteresirani in so jo potem kupili nekmetje. Podatki kažejo, da je za nakup in prodajo zemlje v nižinskih predelih precej več zanimanja kot za hribovske kmečke površine, saj je bilo na takem območju v prometu okrog 33 hektarov parcel, medtem ko je bilo v višinskem svetu sklenjenih za polovico manj pogodb. Po novem ko bo sprejet prostorski

NAJVEČJI PORAST PRI GROZDJU

V metliški občini naj bi po predvidevanjih leta 1985 v kooperacijski proizvodnji proizvedli skoraj 2,5 milijona litrov mleka (poprečna letna stopnja rasti od leta 1980 bi bila tako 4-odstotna), priredili 240 ton govedu, 63 ton telet, 42 ton prašičev, pridelali 1.287 ton krompirja, 2.150 ton grozdja (leta 1980 1.400 ton), 600.000 litrov vina in 130 ton sadja.

SKUPNI SESTANEK PREDSTAVNIKOV IS

Pretekli teden je bil v Ribnici skupni sestanek izvršnih svetov ribniške občine in ljubljanske občine Vič-Rudnik. Na sestanku so se pogovarjali o težavah, do katerih je prišlo v ribniškem tozdu Žičnice. Sprejeli so dogovor, da je treba o težavah razpravljati znotraj delovne organizacije, predvsem pa je treba izboljšati delo skupnih služb. Sicer pa so v ribniškem tozdu ob 9-mesečnem obračunu dosegli precej boljše rezultate, kot so jih ob polletju. Da pa v resnici nekaj škripa v delovanju skupnih služb, kaže tudi podatek, da 28. oktobra še ni bil pripravljen pisni del periodičnega obračuna za obravnavo na zborih delavcev, ki so bili 29. oktobra.

Varčevanje z energijo

PŠENICA NE RASTE NA BETONU

Gramoznic na Krškem polju ne manjka, zlasti ne opuščeni. Po izkoriščanju bi morali uporabniki upoštevati sporazum, ki govori o „oživljanju“ gramoznic. To pomeni, da jih morajo prekriti tako, da ne ogrožajo podtalnice in omogočajo na teh površinah ponovno pridelovanje kmetijskih kultur. Saniranje gramoznic pa si nekateri predstavljajo kaj čudno, saj v gramoznice namesto zemlje vnašajo betonske bloke. Na betonu pa gotovo ne bo mogoče sejati pšenice!

Sejmišča

BREŽICE – Na sobotnem sejmu prašičev je bilo naprodaj 310 pujskov, mlajših od treh mesecev, ter 14 živali nad tri mesece starosti. Lastnike je zamenjalo 280 prašičev, cena pa je bila za mlajše 150 din, za starejše pa 90 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Vnovič „odkrit“ oreh

Po astronomski ceni v trgovini sodeč, so orehova jedrca postala prava dragocenost. Ob koncu minule zime so jih v novomeških trgovinah na primer prodajali po, reci in piši, 480 (novih) dinarjev kilogram, v poletnih mesecih pa jih sploh „ne držijo“, saj ta dragocenost lahko postane žaltava zaradi maščobe, ki jo vsebuje.

Naša živilsko predelovalna industrija se s to surovino oskrbuje pretežno iz tujine. Tudi lesnike kupuje z dragocenimi devizami, domače možnosti za pridelovanje orehov in lesnikov, lupinastega sadja, pa ostajajo premalo ali celo povsem neizkoriščene. Stiska z dolarji nas bo prisilila, da se bomo glede tega bolj postavili na svoje noge in da bomo nehali podcenjevati ti dve sadni vrsti, česar ne počenjajo samo kmetovalci, marveč, žal, tudi strokovnjaki.

Oreh je v sodobni prehrani vse bolj cenjen sadež. En kilogram jedrc vsebuje kar 6000 kalorij, razen tega pa še dragocene vitamine in rudnine. En hektar velik orehov nasad pridelava 800 in celo več kilogramov masti na hektar, kar je dvakrat toliko, kot je lahko da enako velik posevek oljne repice ali sončnic. Povrhu tega oreh uspeva na suhih, strmih in kamnitih tleh in, kar je za nas še posebej pomembno: izrecno je priporočen v bizeljskem, obrškem in belokranjskem sadnem okolišju. Dovolj razlogov torej, da naša pospeševalna služba kaj več naredi zanj. Zlasti še, ker so v dosedanem sorazmerno kratkem, 35 let dolgem selekcijskem delu v Sloveniji vzgojili dve dobri žlahtni cepljeni orehovi sorti, elit in petovio, ki zarodita že v tretjem letu in lahko nadomestita drobne, trdolupinaste koščake, ki v trgovini nimajo posebne vrednosti. Sadike je mogoče kupiti v drevnicah ljubljanskega kmetijskega zavoda, Kočni pri Kamniku, Miroslanu, v Mariboru in drugje. Sorta elit je v naših razmerah, kjer je nevarnost spomladanske pozebe precejšnja (oreh pozebe že med nič in plus eno stopinjo, še zlasti priporočljiva. Odganja in cveti do 14 dni kasneje kot domači semenjaki, rodi redno in zadovoljivo. Zasluži si plantažne sadovnjake, razveseljevala pa bi lahko tudi vsako posamezno kmetijo, kot je bilo nekdanj, ko oreh ni bil še tako (nezasluženo) podcenjevan.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Stanje in razvoj vinogradništva

Dr. Lazar Avramov, profesor na Kmetijski fakulteti v Zemunu, pisec strokovne knjige „Vinogradarstvo“ (Beograd 1962, 1963) in knjige „Praktično vinogradarstvo“ (Zrenjanin 1970 in Beograd 1975), je na kongresu vinogradnikov v začetku letošnjega septembra (glej Dolenjski list z dne 28. 10.) v zdravilišču Slatina Radenci podal glavni referat z naslovno tematiko. Iz vsebine tega referata, objavljenega v materialu, katerega so prejeli udeleženci kongresa, objavljam nekaj zanimivih podatkov, misli in navodil.

Uvodne besede

Uvodoma dr. Avramov pove, da vinogradništvo v Jugoslaviji kot celoti predstavlja važno panogo pri pridelovanju kmetijskih rastlin in da v skupne dohodke Jugoslavije prispeva 5 % sredstev.

Največji del pridelanega grozdja predelujemo v vino, ki ga danes vse bolj štejemo med hranila in zdravila, vedno manj pa kot alkoholno pijačo. V zadnjih desetletjih se je močno razvila industrija močnih alkoholnih pijač (vinjaki). Poleg tega se je razvila predelava specialnih vin (peneca vina). Del grozdja predelujejo v brezalkoholne grozdne sokove. Postranski pridelki predelave grozdja (peške, tropine, droži) so vedno bolj pomembni kot surovina za pridelovanje vrste drugih izdelkov. Vedno večje količine grozdja porabimo kot sveže grozdje za zobjane (k temu pripomorejo sodobne hladilnice). Grozdje je najplemenitejše sadje, saj se sveže grozdje odlikuje po veliki zdravilni in dietični vrednosti v sodobni prehrani prebivalstva.

Od vinogradništva pričakujemo tudi v bodoče vse večjo udeležbo v strukturi prehrane prebivalstva in sodelovanje v aktiviranju plačilne bilance naše države. Vinogradništvo kot posebna veja pridelovanja kmetijskih rastlin omogoča smotrno izkoriščanje manj vrednih kmetijskih zemljišč in s tem večja dohodke pasivnih predelov naših vinogarskih območij in okolišev, ki pa imajo možnosti za gojenje vinske trte. V zadnjem desetletju so bile akcije za zasajanje večjih površin (kompleksov) vinogradov na družbenem sektorju. Istočasno se je začel proces bolj smotrnega vinogradništva v zasebnem sektorju. Temu služi združevanje pridelovalcev in ustvarjanje večjih površin (skupinska obnova vinogradov), ki omogoča uporabo sodobne mehanizacije pri

sejanju in oskrbi vinogradov.

Svoj prispevek k hitrejšemu in sodobnejšemu razvoju vinogradništva v naši državi je dala znanost preko svojih znanstvenih ustanov. Sem štejemo selekcijo (odbiro) za razmnoževanje trt, ustvarjanje novih sort, vnašanje in uvajanje boljših vinskih in namiznih sort iz drugih predelov, proučevanje fizioloških posebnosti sort in podlag, proučevanje prehrane vinske trte, uvajanje novih postopkov pri razmnoževanju in sajenju trt, uvajanje novih postopkov pri oskrbi vinogradov, uvajanje novih vzgojnih oblik, porabo mehanizacije v vinogradih in večjo skrb za varstvo vinogradov.

Z ozirom na to, da moramo stalno skrbeti za ekonomičnost gojenja vinske trte kot dolgoletne rastline, in izhajajoč iz perspektive nadaljnega razvoja vinogradništva in vinarstva pri nas, se v sedanjih pogojih razvoja vinogradništva zahteva analiza doseženega stanja razvoja te stroke in pogled v nadaljnji razvoj vinogradništva naše države do leta 2000.

Površine vinogradov

Po uradni statistiki smo v Jugoslaviji imeli največ vinogradov v razdobju 1953–1962, ko jih je bilo 273000 ha. Od 1963 dalje se je površina vinogradov v Jugoslaviji zmanjševala na 244000 ha v letu 1982. Tako smo v 18 letih zmanjšali površine vinogradov v Jugoslaviji za 29000 ha.

V pogledu lastništva je v zasebni lasti 81,33 % vinogradov, v družbeni lasti pa 18,67 % vinogradov.

Statistični podatki kažejo, da se površine zasebnih vinogradov stalno zmanjšujejo, površine vinogradov družbenega sektorja pa so v rahlem porastu. Vzroki padanja površin vinogradov v zasebnem sektorju so naslednji:

- neugodna starostna struktura vinogradov, pri čemer je 50 % vinogradov starih nad 30 let;
- zanemarjanje obnove starih vinogradov;
- opuščanje za mehanizacijo vinogradov neustreznih vinogarskih leg;
- pomanjkanje delovne sile na vasi;
- nezadostna rodovitnost posameznih sort vinske trte;
- nezadostna ekonomičnost gojenja nekaterih sort vinske trte;
- nerešeno vprašanje cen grozdja in vina;
- nezadostna oskrba vinogradov z reprodukcijskim materialom;
- pomanjkanje kreditnih sredstev za obnovo in posodabljanje vinogradov.

(Dalje prihodnjic)

Gasiti bi znali le štirje

Koristna akcija sevnških gasilcev in miličnikov

V sredo, 27. oktobra, so sevnški miličniki pomagali tamkajšnjim gasilcem izvesti zanimivo akcijo ob mesecu požarne varnosti: ustavljali so predvsem tovarnjake in pregledovali, če imajo predpisane gasilne aparate. Seveda jih je tudi zanimalo, če jih znajo vozniki uporabljati.

Ugotovitve so, žal, hudo porazne. Med pičlo uro akcije (od 12. do 13. ure) na avtobusnem postajališču ob magistralni cesti blizu savskega mostu v Boštanju več kot deset

• Miličniki so ustavili močen tovornjak s prikolico brez gasilnega aparata. Zasebni avtoprevoznik se je izgovarjal, da je vozilo dobil brez njega. „Takoj ga kupim, če ga le kje dobim,“ je trjal in se čudil, da mu ni treba plačati kazni. Šlo je le za preventivno akcijo.

voznikov tovornjakov in enega kombija poklicnemu gasilcu razen voznika samoborskega Kristala ni znalo pojasniti, kako bi aparat uporabili.

Po partizanskih poteh

Mladi po poteh XV. divizije okoli Novega mesta — Na mitingu govoril Bogdan Vrančič — Pohod naj bi postal tradicionalen

Občinske organizacije ZSMS, SZDL, ZRVS in ZZBNOV občine Novo mesto so na praznični dan, 29. oktobra, pripravile množični pohod osnovnošolcev in srednješolcev šol novomeške občine „Po poteh XV. divizije.“

Dvestopetdeset mladih je bilo razdeljenih v pet partizanskih brigad, ki so delovale v sestavi XV. divizije

DVESTOPETDESET MLADIH NA POHODU — Potem, ko so se pohodne brigade po opravljeni nalogi zbrale pred osnovno šolo Grm, je Dragi Krstinc v imenu pohodnikov predal raport borcu XV. brigade Bogdanu Vrančiču (na sliki levo). (Foto: J. Pavlin)

(12. SNOUB, 15. SNOUB, 1. SAB), ter v Gubčevu in Cankarjevo brigado. Brigade so že zjutraj krenile iz dveh smeri: prve iz St. Jošta pri Stopičah na Ruperč vrh in Sv. Rok, druge brigade pa iz Volavč, preko Malega Podljudna, Šmihela na Grm, kjer je bil zbor vseh brigad in miting s kulturnim programom. Brigadni raport je sprejel borec in starešina XV. brigade Bogdan Vrančič, ki je zbranim tudi spregovoril o bojni poti XV. brigade.

Na svoji poti so se mladi pomerili v vojaških veščinah. Tako so streljali z vojaško puško, metali bombe v cilj, reševali so teste iz orientacije in tekmovali v poznavanju zgodovine XV. divizije. Med ekipami srednjih šol so največ znanja in spretnosti pokazale ekipe Gimnazija II in Gimnazija I ter ekipa Srednje šole za gostinstvo in turizem. Med osnovnošolskimi ekipami so bili najboljši učenci OŠ Grm, za njimi pa so se uvrstili pionirji OŠ Katje Rupena, Žužemberka in Prevol. V streljanju z vojaško puško je bila med srednjimi šolami najboljša Barbara Bulc (Gimnazija), med osnovnošolci pa sta si najboljši mesti razdelila Sandi Tekstor (OŠ Grm) in Rado Kužnik (OŠ Vavta vas). Pri tekmovanju ekip so veliko pomagale krajevne organizacije ZRVS Stopiče in Vavta vas.

Pohod je bil letos prvič in bo po mnenju organizatorjev postal tradicionalen.

J. P.

V filmskem gledališču: Malickovi Božanski dnevi

(scenarij in režija Terrence Malick, fotografija Nestor Almendros, glasba Ennio Morricone, proizvodnja CIC, 1978, ZDA, v glavnih vlogah Ricard Gere, Brooke Adams, Sam Shepard, Linda Manz)

Dogaja se leta 1916. Mladi jeklarski delavec Bill beži pred industrijskim peklo Chicaga. Z njim se podata na potep njegova dekle Abby, ki se iz praktičnih razlogov izdaja za njegovo sestro, in njegova prava sestra, mladoletna Linda. Vsi trije se pridružijo sezonskim delavcem, ki iščejo zaslužek v času žetve. Zaposlijo se na neki farmi, kjer je žetev pri kraju in življenje trdo. Mladi lastnik farme se zagleda v Abby, ki se še vedno izdaja za Billovo sestro. Bill po naključju odkrije, da so zdravniki napovedali farmerju še največ leto dni življenja. Ko je žetev pri kraju in se delavci odpravijo drugam, farmer ponudi Abby, naj ostane in se z njim poroči. Bill nagovori Abby, da ponudbo sprejme; kot „brat in sestra“ se še vedno lahko skrivoma sestajata kot ljubimca. Za Lindo, Billovo pravo sestro, ki tudi pripoveduje zgodbo, nastopijo mirni in srečni dnevi. Tudi Abby je novo življenje všeč in popolnoma se posveti svojemu farmerju. Bill je ljubosumen in zahteva od Abby, da naj preneha s pretvarjanjem in odide z njim. Toda Abby je resnično navezana na farmerja in se Billu upre. Farmer ju zaloti skupaj in si vso reč po svoje tolmači. Ob naslednji žetvi se pojavi nadloga: oblaki kobilic grozijo, da bodo uničili ves pridelek. Delavci jih skušajo odgnati z ognjem, ljubosumni farmer pa izkoristi gnečo in se spravi na Billa. V tem, ko se bojuje, ogenj docela podivja in uniči ves pridelek. Bill po nesreči ubije farmerja in skupaj z Abby ter Lindo pobegne. Samozvani varuhi zakona in policija jih zasleduje in nazadnje jim uspe ubiti Billa. Lindo vtaknejo v sirotišnico. Nekega dne jo obišče Abby, ki pa je na more odpeljal, ker se preživlja s prostitutcijo. Poslovita se. Pozneje Lindo skupaj z nekim drugim dekletom uspe pobegniti iz zavoda.

Filmu Božanski dnevi nikakor ni lahko slediti, toda Malickova uporaba svetlobe, barve, pejsažev, gibanja, letnih časov, pričara tako resnično življenje, da ga kmalu začneš sodoživljati skozi oči in omejeno dojetje mladoletne Linde. Režija je nepretenciozna, ker je objektivna. Božanski dnevi je film kot vizualna umetnost, Almendrosova kamera je podobna slikarskemu čopiču in sleherni figura v tej krajini je naslikana verno in poetično, z ljubeznijo.

REDNO NA PREGLED — Gasilni aparati morajo redno na pregled. Gasilec Stopar je med 46 odkril kar 11 oporečnih.

DINAR NA DINAR — V počastitev mednarodnega dneva varčevanja so se v prostorih Ljubljanske banke v Kočevju zbrali mentorji šolskih hranilnic kočevske in ribniške občine. Ob tej priložnosti so člani FKK kočevske osnovne šole predstavili lastni film Dinar na dinar. (Foto: F. Brus)

DELO NA KMETIJAH

Učenci sedmih in osmih razredov smo pomagali pospravljati poljske pridelke. Akcija teče že tri tedne. Na kmetijah smo obirali jabolka, trgali grozdje in pospravljali koruzo. Naši planinci pa so odšli na daljšo planinsko turo v Logarsko dolino. Obiskali so kočjo Orlovo gnezdo, slap Rinko, izvir Savinje in še Pionirski dom.

BRIGITA FURAR
OŠ Jurij Dalmatin
Kriško

VESELI TOBOGAN

Našo šolo je obiskal Veseli tobogan. Pripravili smo pester spored. Snemanje oddaje je bilo zelo zanimivo, saj smo prvič videli, kako poteka.

KARMEN BRUDAR
COŠE. E. Kardelj
Bizeljsko

Albina Možina

Pretekli teden, so se na ljubljanskih Zalah mnogi prijatelji in znanci poslovili od dolgoletne metliške prosvetne delavke, skoraj 85-letne Albine Možina.

Pokojna, ki je bila rojena Ljubljancanka, je vsa leta svojega učiteljevanja preživela po belokranjskih šolah. Najprej je nekaj let poučevala v Semiču in na Strekljčevcu, na to pa skoraj tri desetletja v Metliki. Ko je mesto v stari Jugoslaviji imelo svoj okraj, je nekaj časa delala tudi v pisarni prosvetnega oddelka. Sicer pa je službovala na osnovni šoli, med vojno na partizanski gimnaziji in kasneje na nižji gimnaziji.

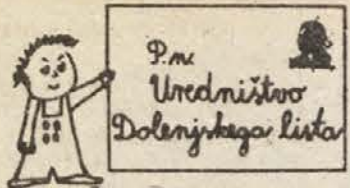
Številnim rodovom je nesebično razdajala svoje znanje. Delala je v mnogih društvih, bila pa je tudi med ustanovnimi člani Belokranjskega muzejskega društva in njegova prva tajnica.

Priljubljene prosvetne delavke, ki je v resnici poznala le skrb za mladino in skupni blagor, se bodo hvaležno spominjali predvsem njeni nekdanji učenci.

ar

MLADI DOPIŠNIK

200 LET NAŠE ŠOLE

Letos smo praznovali 200 let šolstva v Sevnici. V dveh stoletjih se je veliko spremenilo, še posebno v povojnem času. Danes ima šola 37 oddelkov, ki jih obiskujejo 1103 učenci. V dveh stoletjih pa je na šoli poučevalo 362 učiteljev.

RENATA VIDIC
OŠ Sevnica

POBIRANJE JABOLK

Nabirali smo jabolka v Presladolu, kamor smo se odpeljali z avtobusom. Nabrali smo pet ton jabolk. Domov smo se vrnili zadovoljni, ker smo pomagali kmetom.

MIRJANA BREC
OŠ Brstanica

ČISTILI SMO OKOLJE

Na naši šoli smo organizirali očiščevalno akcijo. Očistili smo okolico šole, učenci višjih razredov pa so po gozdovih zbrali staro pločevino. Zbrani denar bomo porabili za nakup šolske opreme.

JOŽICA ONŽLOVAR
Veliki Gaber

IZ SEMIČA

Dopisniki Irena Pečavar, Janja Blatnik in Jožica Plut poročajo o življenju in delu pionirjev na semiški osnovni šoli. 19. oktobra so izpolnjevali anketo o izbiri poklica in se s psihologinjo pomenili o raznih poklicih. V nedeljo, 17. oktobra, pa so se semiški tekači udeležili republiškega krova v Titovem Velenju. Pionirji so zasedli 5. mesto. Vsi učenci pa so imeli športni dan tri dni kasneje. Odšli so na pohod in obiskali spomenike padlih borcev na Črešnjčevcu, Krvavjem vrhu in Gradniku.

Jože Knavs umrl

Smrt je povzročila še eno veliko vrzel v vrstah aktivistov NOB Dragske doline: umrl je Jože Knavs iz Podpreske 22.

Rodil se je pred 71 leti na Travi. Že v rani mladosti mu je umrl oče, zato je moral zgodaj služiti kruh s priložnostnimi deli. Nato se je zaposlil pri občini Draga kot kurir, delal je tudi na tamkajšnji pošti pa zopet na občini do svoje aretacije (29. junija 1942).

Kot občinski uslužbenec je imel stik z vsemi vaščani in je vedel, kaj se dogaja na območju občine Draga od Glažuta do Novega kota in Črnege potoka. Zato je bil kmalu vključen v terenski odbor OF, kjer je bil kurir in obveščevalec. Poverjen je bil tudi za zbiranje hrane za partizane. Ob eni izmed preskrbovalnih akcij, ko je s sodelavci peljal hrano na dogovorjeno mesto na Travo, je padel v zasado italijanske vojske. Nato je preстал na raznih zaslizanjih

veliko hudega. Končno je bil pred fašističnim vojaškim tribunalom na Reki obsojen na 24 let strogega zapora. Po sodbi je bil Knavs v zaporih v Padovi, Firencih in Parmi, nato pa je bil odpeljan v Nemčijo na prisilno delo (Hommberg), odkoder se je vrnil šele 12. julija 1945.

Po vojni se je zaposlil najprej na žagi v Podpreski, nato pa pri bivši Gozdni upravi Podpreska kot mezdni knjigovodja, vodja matične evidence in skladiščnik. Poleg poklicnega dela ga je čakalo obilo opravil v SZDL, ZZB NOV in še posebno v sindikatu, kjer je bil ves čas tajnik.

Zaradi bolezni je bil 1960 leta invalidsko upokojen. Bil je dober in vesten uslužbenec. Kot takega ga bomo dolgo ohranili v častnem spominu.

FRANC KALIČ

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE METLIKA

Odbor za gradnjo stanovanj

razpisuje

na podlagi pravilnika o kreditiranju stanovanjske gradnje

IV. NATEČAJ

za posojila pri zidavi stanovanjskih hiš v zasebni lasti v razpisni vsoti

1.000.000,00 din

Delavec organizacije ali zasebnega obrtnika, ki združuje svoja sredstva po določenih samoupravnega sporazuma pri stanovanjski enoti Ljubljanske banke v Metliki, lahko dobi posojilo za gradnjo nove hiše ali nakup stanovanja v bloku. Prednost pri najetju posojila po tem razpisu imajo delavci, ki:

- želijo kupiti stanovanje v družbenem objektu
- imajo nižji povprečni osebni dohodek na družinskega člana
- zidajo hišo v okviru določenega stanovanjskega standarda in na področju občine Metlika v urbaniziranih sredinah
- imajo družinsko hišo zgrajeno do višje gradbene faze
- bodo s preselitvijo v novozgrajene hiše takoj izpraznili družbeno stanovanje.

Ob enakih pogojih ima prednost delavec, ki v prejšnjem natečaju zaradi pomanjkanja sredstev ni uspel.

Po navedenih prednostnih kriterijih lahko dobi delavec največ 100.000 din z odplačilnim rokom do 15 let. Obrestna mera je 4 % letno.

Obrazec za prošnjo in vsa podrobnejša navodila v zvezi s pogoji natečaja lahko zainteresenti dobijo na sedežu Samoupravne stanovanjske skupnosti, Metlika, CBE 23, kjer se zbirajo tudi prispele prošnje.

- Vlogi za natečaj morajo kandidati priložiti še:
- dokazila o družinskem dohodku na člana družine v skupnem gospodinjstvu
 - fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja
 - dokument o morebitnem dolgoročnem stanovanjskem varčevanju pri banki
 - fotokopijo posojilnih pogojev za posojila, ki so bila že odobrena za gradnjo iste hiše.

Rok prijave za natečaj je 15 dni po objavi v Dolenjskem listu. Prošnje, ki bodo prispele po tem roku, ne bodo upoštevane, prav tako tudi ne tiste, ki bodo pomanjkljive.

Datum: 4. 11. 1982

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE METLIKA

723/44-82

strojgradnja, konstrukcije in montaža, n. sol. o. Maribor
TOZD TOVARNA GRADBENE OPREME, n. sol. o., SENOVO

Za delo v proizvodnji potrebujemo mlade, strokovne delavce za opravljanje delovnih nalog:

1. KLJUČAVNIČARSKA OPRAVILA I., II. in III. stopnje — 10 oseb
2. STRUŽENJE — I., II. in III. stopnje — 1 oseba
3. REZKANJE — I. stopnje — 1 oseba

POGOJI:

pod 1:

— KV delavec, kovinske stroke, 3, 2 oziroma 1 leto delovnih izkušenj (za III. st. je lahko tudi začetnik)

pod 2:

KV strugar, 3, 2 oziroma 1 leto delovnih izkušenj (za III. st. je lahko tudi začetnik)

pod 3:

KV strugar ali rezkalec, 3 leta del. izkušenj na rezkalnih delih. 90 dni poskusno delo

Izbrani delavci združijo delo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Za samske delavce imamo zagotovljena samska stanovanja. Pisne prijave o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:

METALNA — tozđ Tovarna gradbene opreme, Senovo, Titova cesta 106.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po dnevu objave.

701/43-82

PIONIR

NOVO MESTO

KRKA – TOV. ZDRAVIL – NOVO MESTO
Komisija za ocenitev in odprodajo sredstev izven uporabe razpisuje

JAVNO LICITACIJO
ZA PRODAJO RABLJENIH SREDSTEV

1. Osebni avto MERCEDES 220-S-karamboliran
2. Stabilni Diesel motor, tip – ARAN a – 7 – KS
3. Brusilni stroj za krožne žage
4. Mizarska delovna miza

Licitacija bo v soboto 6. 11. 1982 ob 9. uri v Ločni.

1. Avtomatiko za enostezno kegljišče
2. Kitarski ojačevalec, tip – FBT – 100 W
3. Pevsko ozvočenje, tip – SHURE – 180 W

Licitacija bo v soboto 6. 11. 1982 ob 12. uri v Zdravilišču Dol. Toplice.

729/44-82

AVTOPROMET, GOSTINSTVO IN TURIZEM
„GORJANCI“ NOVO MESTO – STRAŽA

vabi k sodelovanju

1. SKLADIŠNIKA
2. AVTOMEHANIKE
3. VOZNIKE AVTOBUSOV – 3 delavce za izhodiščne postaje: Novo mesto, Brežice, Sentjanž
4. STROJNEGA KLJUČAVNICARJA ALI VARILCA
5. AVTOKLEPARJA
6. VZDRŽEVALCA ELEKTRIČNIH STROJEV IN NAPRAV V TOZD GOSTINSTVO

Pogoji:

pod 1:
končna šola v blagovnem prometu in po možnosti praksa pri prodaji tehničnega blaga ter tečaj za skladišnike;
Pod 2., 4. in 5:
poklicna šola ustrezne smeri. Dela in naloge pod št. 4., 5. in 6. se opravljajo v Novem mestu.
Pod 3:
vozniški izpit „D“ kategorije. Prednost pri izbiri imajo kandidati s stalnim prebivališčem v bližini izhodiščne postaje.
Za vsa dela in naloge je določeno trimesečno poskusno delo. Vsi kandidati morajo imeti odslužen kadrovski rok. Prijave sprejema kadrovska služba podjetja v Straži do zasedbe prostih del.

Delavski svet delovne organizacije „LABOD“
Novo mesto pooblašča razpisuje v skladu z določili Zakona o združenem delu in Statutom delovne skupnosti skupnih služb delovne organizacije „LABOD“

dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
– DIREKTORJA DSSS

Za opravljanje del in nalog individualnega poslovnega organa – direktorja delovne skupnosti skupnih služb morajo kandidati poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višja izobrazba pravne, ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- ustrezne organizacijsko samoupravne in moralne kvalitete za uspešno vodenje delovne skupnosti.

Mandat traja 4 leta.

Prijave sprejemamo v zaprtih kuvertah na naslov:

„LABOD“ – tovarna oblačil

NOVO MESTO

Cesta herojev 29, z oznako „Za razpisno komisijo“, in sicer 15 dni po objavi razpisa.

Pisnim prijavam naj kandidati priložijo dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev.

Prijavljene kandidate bom o izidu razpisa obvestil v 8 dneh po sprejemu sklepa.

TOZD OPTIČNI SERVIS „GHETALDUS“ MARIBOR je dne 3. 11. 1982 odprl nov optični servis v KASTELČEVI ULICI 1 V NOVEM MESTU.

Nudimo vam:

- korekcijska očala na recept in brez njega
- popravilo optičnih pripomočkov
- športna in sončna očala
- različne vrste zaščitnih očal.

Prav tako boste v naši poslovalnici lahko nabavili ostale optične pripomočke.

Se priporočamo!

724/44-82

SVET OSNOVNE ŠOLE ADAM BOHORIC, BRESTANICA

razpisuje dela in naloge

HIŠNIKA – VZDRŽEVALCA OSNOVNIH SREDSTEV za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoji: kandidat mora poznati in vsaj delno obvladati področje elektrotehnike, vodovodnega in stalaterstva, kleparstva in mizarstva.
Poskusna doba 3 mesece.
Rok za prijavo je 15 dni po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 10 dneh po preteku razpisnega roka.

Na podlagi drugega odstavka 95. člena Zakona o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter republiških upravnih organov (Uradni list SRS št. 24/79 in 12/82), Odloka o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih (Uradni list SRS št. 7/80 in njegovih sprememb ter dopolnitev z dne 21. 10. 1982) ter 258. člena statuta občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 5/79 in 14/82) je izvršni svet skupščine občine Novo mesto na 30. seji dne 26. 10. 1982 sprejel

ODREDBO

o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih skupščine občine Novo mesto

1.

Ta odredba določa začetek, trajanje, konec in razporeditev delovnega časa ter uradnih ur v upravnih organih skupščine občine Novo mesto (v nadaljnjem besedilu: upravni organi).

2.

Upravni organi delajo pet dni v tednu, in sicer v ponedeljek, torek, sredo, četrtek in petek.

3.

delovni čas upravnih organov traja:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8.00 do 16.00 ure.
- v sredo od 8.00 do 18.00 ure.

4.

Ne glede na določbo prejšnje točke te odredbe traja delovni čas v sekretariatu za notranje zadeve za zadeve vozniških izpitov v referatu za promet:

- v ponedeljek in sredo od 12.00 do 20.00 ure
- v torek, četrtek in petek od 8.00 do 16.00 ure.

5.

Uradne ure za neposredno poslovanje upravnih organov, za delovne ljudi in občane, za OZD, za druge samoupravne organizacije in skupnosti ter druge pravne osebe (v nadaljnjem besedilu: uradne ure) trajajo:

- v ponedeljek in petek od 8. ure do 15.30,
- v sredo od 8. ure do 17.30.

6.

Ne glede na določbo prejšnje točke te odredbe trajajo uradne ure:

- a) v sekretariatu za občno upravo:
1. Sprejemno informacijska pisarna
 - v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. ure do 15.30,
 - v sredo od 8. ure do 17.30,

- b) v sekretariatu za ljudsko obrambo:
1. prijava in odjava vojnih obveznikov
 - v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. ure do 15.30,
 - v sredo od 8. ure do 17.30,

- c) v sekretariatu za notranje zadeve:
1. referat za promet in referat za matične prijave odjavne zadeve
 - v ponedeljek in petek od 8. ure do 15.30,

- v torek in četrtek od 8. do 13. ure,
- v sredo od 8. ure do 17.30,

razen zadev vozniških izpitov v referatu za promet, ki trajajo

- v ponedeljek in sredo od 14. ure do 19. ure,
- v torek in petek od 8. ure do 15.30,

d) v upravi za družbene prihodke:

1. izdaja potrdil o premoženjskem stanju in registracija računov
 - v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. ure do 15.30,
 - v sredo od 8. ure do 17.30,

11. zadeve obračuna prometnega davka na motorna vozila
 - v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. ure do 15.30,
 - v sredo od 8. ure do 17.30,

e) v geodetski upravi:

1. izdaja potrdil o višini katastrskega dohodka
 - v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. ure do 15.30,
 - v sredo od 8. ure do 17.30.

7.

Glede na potrebe delovnih ljudi in občanov se lahko določijo uradne ure za opravljanje določenih upravnih zadev zunaj sedeža upravnega organa. O tem odloči funkcionar, ki vodi upravni organ.

8.

Delovni čas za opravljanje pomožnih tehničnih opravil se določijo s samoupravnimi splošnimi akti upravnega organa.

9.

Temeljno sodišče, enota Novo mesto, Temeljno javno tožilstvo, enota v Novem mestu, Občinsko javno pravobranilstvo Novo mesto, Sodišče združenega dela Novo mesto, Družbeni pravobranilec samoupravljanja Novo mesto, Organ za vodenje postopka o prekršku Novo mesto, Uprava inšpekcijskih služb Novo mesto ter samoupravne organizacije in skupnosti, ki izvršujejo javna pooblastila, morajo z dnem uveljavitve te odredbe uskladiti delovni čas in uradne ure z delovnim časom in uradnimi urami upravnih organov določenimi s to odredbo, razen če ni za posamezne organe, samoupravne organizacije in skupnosti z zakonom ali z drugim predpisom na podlagi zakona drugače določeno.

10.

Delovni čas in uradne ure, določene s to odredbo, se v času od 1. aprila do 30. septembra začnejo, oz. končajo eno uro in pol prej, razen zadev vozniških izpitov v referatu za promet sekretariata za notranje zadeve, če s posebnim zakonom ne bo urejeno računanje časa v poletnem oz. zimskem obdobju.

11.

Z dnem uveljavitve te odredbe preneha veljati odredba o razporeditvi delovnega časa v upravnih organih skupščine občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 14/80).

12.

Ta odredba začne veljati 1. novembra 1982 in se objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Številka: 14-03/80-2

Datum: 26. 10. 1982

PRESEDENIK
izvršnega sveta:
FRANCI BORSAN, l. r.

Ali želite spoznati sebe, svoje sorodnike in prijatelje?

Ali želite imeti spomin na mlin, v katerem ste delali?

Ali želite videti mlin, v katerega ste nosili mlet žito?

To in še mnogo več boste našli v knjigi Janeza Bogataja „Mlinarji in žagarji v dolini zgornje Krke“.

NAROČILNICA

Ime in priimek

Točen naslov

Št. osebne izkaznice

Zaposlen(a)

Nepreklicno naročam ... izvod(ov) knjige „Mlinarji in žagarji v dolini zgornje Krke“ po ceni 600 din za izvod. Obvezujem se, da bom knjigo plačal v 15 dneh po prejemu računa.

Kraj in datum Podpis

janez bogataj
mlinarji in žagarji
v dolini zgornje krke

TELEVIZIJSKI SPORED

5. XI. petek

1
8.55 TV V SOLI: Koledar, Nemščina, Odmor, Sebastjanova babica, Poročila, R. Marinkovič: Kiklop
10.35 TV V SOLI: Namesto odmora, Risanka, Svet okoli nas, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute
17.25 PRVI CVETOV
17.55 ČEZ TRI GORE: OKTET SLEPIH LOUIS BRAILLE

18.25 OBZORNIK
18.40 BISTRE VODE: NERETVA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FANTJE S HILL STREETA
20.55 ZRCALO TEDNA
21.15 NOČNI KINO: SOJENJE STRAHU
John H. Faulk je bil svojčas eden najbolj obetavnih ameriških scenaristov za televizijo in radio. Na svoji koži je skušal McCarthyjevo strahovladno, gonjo zoper vse napredno, njegovo ime se je znašlo na t.i. črni listi, njegova kariera je bila ogrožena. A bil je eden redkih, ki so se upirali, in ob pomoči advokata je

možak zmagal na sodnem procesu, ki so ga zoper njega sprožili, da bi ga do kraja ponižali. Film o tem je Lamont Johnson posnel z Williamom Devanejem, Georgom C. Scottom, Dorothy Tristan in drugimi igralci.
22.50 POROČILA

6. XI. sobota

1
8.00 POROČILA
8.05 LOLEK IN BOLEK
8.15 MLADI VIRTUOZI: POZAVNA
8.30 PRVI CVETOV
9.00 SAMO KATKA
9.30 PISANI SVET: NE ME FARBAT!
10.00 POVEZAVE
10.50 POZDRAVLJENA, MAKE-DONIJA
11.05 VČERAJ - ZA JUTRI: PLODNA JESEN
11.40 POROČILA
13.25 BUDUČNOST: HAJDUK, prenos nogometne tekme
15.20 POROČILA

15.25 TATIČI, angleški mladinski film
16.55 PRENOS KOŠARKARSKE TEKME
18.30 NAŠ KRAJ: METNAJ NA DOLENSKEM
18.45 CIBAN, DOBER DAN: PEKARNA
19.00 J. Ribičič: MIŠJI SOVRAŽNIK
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 ŽIVLJENJE IN ČASI SODNIKA ROYA BEANA, ameriški film
Zgodba se odvija 1890 v Teksasu. Naslovni junak je baraba, zaradi ropa razpiše za njim tiralice. Možak se nekaj časa uspešno skriva, ker pa ne more iz svoje kože, ga v nekem mestecu pretepejo skoraj do smrti. Reši ga neka Meksikanka, preskrbi mu pištolo in junak se odpravi na pot maščevanja. Proglasi

se za sodnika in po svoje deli red in pravico. Mestece, v katerem se naseli, postane varno, saj možak prežene vse lopove. Zato gre spet po svetu, in ko se čez dve desetletji vrne, so stvari spet narobe, zato spet teče kri... Poznavalci Divjega zahoda pravijo, da je lik Roya Beana resničen, filmu pa očitajo, da izkriplja pravo podobo. Delo je 1972 posnel John Huston, igrajo pa Paul Newman, Ava Gardner, Stacy Keach, Victoria Principal in drugi.
22.05 VEČER S KARLIJEM ARHARJEM
22.00 POROČILA

7. XI. nedelja

1
8.30 POROČILA
8.35 ŽIVZAV
9.20 ČLOVEKOVA GLASBA: OBDOBJE POSAMEZNIKOV
10.15 SKAG
11.05 KA ŽIPOT
11.25 SLOVENSKI PIHALNI ORKESTRI
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
14.45 POSADKA, sovjetski vilm
Film z gornjim naslovom je

Alexander Mitta posnel po vzoru zahodnjaških filmov, ki govorijo o težavah letal pred pristajanjem, pri čemer gre za napete in usode polne stvari. Igrajo Georgy Janov, Anatoly Vassiliev, Alexandra Yakovleva in še kdo.
17.00 POROČILA
17.05 OPERA NARAVE: PO VSEH VETROVIH
17.35 ŠPORTNA POROČILA
17.50 625
18.20 ČLOVEK BREZ MEJA: SKRIVNOSTNI VTISI
18.50 NE PREZRITE
19.05 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 ANTE ALI PRISPEVKI ZA ŽIVLJENJE: JEREBE
21.15 ŠPORTNI PREGLED
21.45 POROČILA

8. XI. ponedeljek

1
8.35 TV V SOLI: Koledar, Etnografska zbirka v Prugovcu, Slovenščina, Odmor, Povej mi, povej, Poročila, Zgodovinska pripovedka
10.35 TV V SOLI: Namesto odmora, Risanka, Zemljepis, Mali program, Risanka, Ne vprašajte mene, Zadnje minute
17.00 POROČILA
17.05 POVEZAVE
17.55 KRUIH SKOZI STOLETJA:

KDOR IMA KRUIH, JE ZMAGOVALEC
18.25 OBZORNIK
18.45 ZDRAVO, MLADI
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 REKORD
Po humoreski Karla Čapka je gruzinski režiser Guram Pataraja posnel televizijsko dramo, ki govori o miličniku. Ta nima dela, ljudje zlepa ne prekršijo zakona, moža postave pa močno srbijo prsti, da bi koga vendarle spravil pod ključ. Izve, da je neki šofer vrigel kamen v vrtno

ograjo - in že je tu priložnost za skrbnega varuha pravice... Igrajo Goven Čišvili, Koba Gviašvili, Manučar Seryanidze in drugi.
21.00 KULTURNE DIAGONALE
21.40 V ZNAMENJU

9. XI. torek

1
8.35 TV V SOLI: Koledar, Vremenska napoved, Bavarska, Odmor, Dnevnik 10, Poročila, Književnost v NOB
10.35 TV V SOLI: Namesto odmora, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Risanka, Glasbena vzgoja, Zadnje minute

15.55 ŠOLSKA TV: Športna gimnastika, Brez računalnika ne gre, Vinarji, Valovanje in energija
17.15 POROČILA
17.20 LOLEK IN BOLEK
17.30 PUSTOLOVŠČINA
18.00 PRAZNIČNI DNEVI SLOVENSKE FOLKLORE
18.25 OBZORNIK
18.40 MOSTOVI - HIDAK
18.55 KNJIGA
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

17.25 Dnevnik - 17.45 Rdeče-rumeno, zeleno - 18.00 Narodne pravljice - 18.14 Zaščita pri delu - 18.45 Škotski ansambel dud - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Raziskovanja - 20.45 Zagrebška apnorama - 21.05 Dober večer, 4 m

10. XI. sreda

1
8.35 TV V SOLI: Koledar, Pot v neznanost, Baranja, Odmor, Poštni nabiralnik, Poročila, Odprava izpred hišnih vrat
10.35 TV V SOLI: Namesto odmora, Risanka, Predšolska vzgoja, Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute
17.25 POROČILA
17.30 CIBAN, DOBER DAN: DARILO ZA TINO

17.40 SAMO KATKA
18.10 OKROGLI SVET
18.40 NAŠA PESEM: SREBRNI V MARIBORU
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: POROČNIK MORANT
Avstralski so film z gornjim naslovom posvetili dogodkom v vojni med Buri in Angleži, v vrstah slednjih se je borilo tudi veliko vojakov z najmanjše celine. Zgodbe ne bomo povzemali, dodajmo le, da je film dobil več festivalskih priznanj, po-

snel ga je Brube Beresford, igrajo pa Edward Woodward, Jack Thompson, John Waters, Bryan Brown, Charles Tingwell, Terence Donovan in še kdo.
21.45 V ZNAMENJU

11. XI. četrtek

1
8.35 TV V SOLI: Koledar, Odprava izpred hišnih vrat, Jedrska revolucija, Odmor, Matematika, Poročila, Človekovo telo
10.35 TV V SOLI: Namesto odmora, Risanka, OZN, Kaj naj... Risanka, Zadnje minute

15.40 ŠOLSKA TV: Sportna gimnastika, Brez računalnika ne gre, Vinarji, Valovanje in energija
17.00 POROČILA
17.05 V. Jeraj: BAJKE MED ROZAMI
17.20 ZA PISPI ZA MLADE: VILKO UKMAR
17.50 MOZAIK - KRATKEGA FILMA: PLAVANJE DOJENČKOV

18.25 OBZORNIK
18.40 SVATBA
19.00 SPEKTER: UMIRANJE GOZDOV
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 MEDNARODNA OBZORJA
21.10 PORTRETI: FERDO VESEL
21.50 V ZNAMENJU in KRONIKA KONGRESA ZSJ

Gospodarska banka Ljubljana

Za pospeševanje obrti in kmetijstva

Ljubljanska banka, Gospodarska banka Ljubljana, nudi občanom različne možnosti pridobitve posojil za proizvodno ali storitveno obrt, za kmetovanje in za pridelavo hrane. Naj vam jih predstavimo:

Kratkoročna posojila za občasna obratna sredstva

Kdor ima samostojno obrt, gostinstvo, avtoprevoznništvo ali se ukvarja z brodarstvom, s prodajo na drobno, z domačo ali umetno obrtjo in potrebuje kratkoročno posojilo za občasna obratna sredstva, ga lahko dobi za naslednje namene:
- za nakup materiala za poslovanje
- za osebne dohodke delavcev, vključno s prispevki, če dobivajo osebni dohodek na hranično knjižico ali na tekoči račun pri Ljubljanski banki, Gospodarski banki Ljubljana.

Da lahko dobite posojilo v navedene namene, morate poslovno sodelovati z Ljubljansko banko, Gospodarsko banko Ljubljana, tako, da imate pri njej svoj žiro račun. Če niste dolžan imeti žiro računa, morate imeti pri Ljubljanski banki, Gospodarski banki Ljubljana, dinarski ali devizni hranični račun.

Višina posojila je lahko največ šeststo tisoč dinarjev in je odvisna od vaše kreditne sposobnosti. Posojilo lahko črpate takoj, ko ste sklenili pogodbo o posojilu. Banka nadzoruje namensko uporabo posojila, zato ji morate ob črpanju posojila predložiti ustrezno dokumentacijo.

Posojilo, ki ste ga dobili za nakup materiala za poslovanje, morate vrniti najkasneje v dvanajstih mesecih, posojilo za osebne dohodke s prispevki pa najkasneje v treh mesecih.

Posojila za poslovni prostor, opremo, stroje

Občanom, ki imajo samostojno proizvodno ali storitveno obrt, nudi Ljubljanska banka, Gospodarska banka Ljubljana, posojila za:
- nakup poslovnega prostora (delavnice) od organizacije združene dela ali od fizične osebe,
- graditev, dograditev, rekonstrukcijo ali adaptacijo poslovnega prostora,
- nakup nove ali rabljene opreme, strojev, orodja za opravljanje obrti.

Načini pridobitve tovrstnih posojil so naslednji:
- namensko dinarsko varčevanje,
- vezava dinarskih sredstev ali
- vezava dinarske protivednosti prodanih konvertibilnih deviz.

Pri namenskem dinarskem varčevanju se lahko odločite in pogodbeno dogovorite z banko, da boste varčevali z enakimi rednimi mesečnimi plogi ali z enkratnim plogom. Najkrajša varčevalna doba je dve leti.

Tovrstno posojilo ne more biti manjše od tridesettisoč dinarjev in ne večje od osemsto tisoč dinarjev, odvisno od vaših potreb in od vaše kreditne sposobnosti.

Po končani varčevalni dobi in nepreklicni vezavi privarčevanega denarja dobite posojilo, kot je razvidno iz pregleda, ki je natisnjen na koncu sestavka.

Vezan denar vam banka povrne po odplačilu posojila.

Pri vezavi dinarskih sredstev ali dinarske protivednosti banki prodanih konvertibilnih deviz dobite takoj posojilo v višini:
- 250 odstotkov od vezanega zneska, če vežete dinarska sredstva,
- 300 odstotkov od vezanega zneska, če vežete dinarsko protivednost banki prodanih konvertibilnih deviz.

Banka vam vrne vezan denar po odplačilu posojila.

Doba vračanja posojila je odvisna od namena posojila in amortizacijske dobe kreditiranega osnovnega sredstva ter je največ dvanajst let za nakup, graditev, rekonstrukcijo ali adaptacijo poslovnega prostora in največ šest let za nakup nove ali rabljene opreme, strojev in orodja.

Posojilo lahko črpate takoj po sklenitvi pogodbe o posojilu in ga morate porabiti v dvanajstih mesecih. Banka nadzoruje namensko porabo posojila na podlagi ustrezne dokumentacije.

Pogodbeno se lahko dogovorite, da boste posojilo vračali v enakih mesečnih, trimesečnih, polletnih ali letnih zneskih.

Kdor ima obrt kot postranski poklic, ne more dobiti posojila v te namene.

Posojila za pospeševanje kmetijstva in pridelave hrane

Kmetovalcem, ki so se usmerili v določeno kmetijsko pridelavo, občanom, ki se poleg redne zaposlitve ukvarjajo s kmetovanjem in svoje pridelke prodajajo ter so se usmerili v določeno pridelavo, občanom, ki se šele nameravajo ukvarjati s kmetijstvom ali drugo dejavnostjo za pridelavo hrane, občanom, ki se ukvarjajo ali se bodo ukvarjali z rjbolovom ali gojenjem rib, namenja Ljubljanska banka, Gospodarska banka Ljubljana, posojila za:
- nakup strojev in opreme,
- nakup osnovnih sredstev za čebelarjenje,
- nakup, graditev, dograditev ali adaptacijo gospodarskih poslopij in drugih objektov za kmetovanje,
- nakup ali melioracijo zemljišč za kmetijsko pridelavo,
- nakup živine za vzrejo ali zakol,
- ureditev objektov za pridelavo vrtnin in sadik,
- nakup osnovnih sredstev za ribolov,
- preureditev in opremo prostorov za kmečki turizem.

Posojila v navedene namene lahko dobite:
- z namenskim varčevanjem,
- z vezavo dinarskih sredstev ali
- z vezavo dinarske protivednosti prodanih konvertibilnih deviz.

Če ste se odločili za namensko varčevanje, imate dve možnosti. Namensko lahko varčujete z enakimi rednimi mesečnimi plogi ali z enkratnim plogom. Varčevalna doba ne more biti krajša od dveh let, posojilo v te namene pa ne manjše od trideset tisoč dinarjev in ne večje od osemsto tisoč dinarjev.

Privarčevan denar po končani varčevalni dobi, za katero ste se odločili in pogodbeno dogovorili, nepreklicno vežete in dobite posojilo, kot je razvidno iz pregleda na koncu tega sestavka. Vezan denar banka vrne po odplačilu posojila.

V primeru, da ste se odločili za vezavo dinarskih sredstev ali za vezavo dinarske protivednosti banki prodanih konvertibilnih deviz za pogodbeno dogovorjeno dobo, dobite takoj posojilo v višini:
- 250 odstotkov od vezanega dinarskega zneska ali
- 300 odstotkov od vezane dinarske protivednosti banki prodanih konvertibilnih deviz.

Banka vam vrne vezan denar po odplačilu posojila.

Posojilo lahko začnete črpate takoj po sklenitvi pogodbe o posojilu, porabiti pa ga morate v dvanajstih mesecih. Namensko porabo odobrenega posojila banka nadzoruje na podlagi ustrezne dokumentacije. O načinu vračanja posojila se pogodbeno dogovorite, ali boste posojilo vračali v enakih mesečnih, trimesečnih, polletnih ali letnih zneskih.

Čas vračanja posojila je odvisen od namena posojila in amortizacijske dobe osnovnega sredstva, ki ste ga nabavili ali uredili z najetim posojilom.

Najdaljši čas vračanja posojila je dvanajst let za graditev, dograditev ali adaptacijo gospodarskih poslopij in drugih objektov za kmetovanje, za preureditev prostorov za kmečki turizem in za ureditev ali obnovo dolgoletnih nasadov. Za vse druge namene je čas vračanja posojila največ šest let.

O vseh podrobnostih se pozanimajte v enotah Ljubljanske banke, Gospodarske banke Ljubljana, kjer vam bodo tudi najbolje svetovali.

Varčevalna doba v letih	Posojilo, izraženo v odstotku na privarčevan znesek brez obresti	Redni mesečni plogi	Enkratni plog
2	300 %		350 %
3	350 %		400 %
4	400 %		450 %
5	450 %		500 %
6	550 %		600 %
7	600 %		650 %
8	650 %		700 %
9	700 %		750 %
10 in več	750 %		800 %

Po čudni poti do izgube

Izvozni sporazum „zasegel“ presežke že po znižani prispevni stopnji — Očitno gre za hud nesporazum — Kaj meni o tem Miha Bugar, tajnik novomeške OIS?

V letošnjem drugem polletju se je med izgubarji v novomeški občini znašla tudi občinska izobraževalna skupnost. V njeni triletni bilanci je pod izgubo že knjiženih okoli 13,8 milijona dinarjev. Kako bo ob zaključnem računu, se še ne ve, kakor pa kaže zdaj, končni obračun za leto 1982 primanjkljaju ne bo mogel uiti.

Razloge za ta pojav, ki je prišel povsem nepričakovano,

Miha Bugar: „Takle primanjkljaj, pa še tako nepričakovan!“

no, tajnik skupnosti Miha Bugar takole pojasnjuje: „Primanjkljaja ne bi bilo, če bi dosledno izvajali samo zakon o načinu razpolaganja s presežki. V skladu z določili tega zveznega dokumenta smo v naši občini ravnali tako, da smo za presežke, izkazane v prvem polletju, ustrezno znižali prispevni stopnjo od 1. julija dalje. Z novo stopnjo bi v drugem polletju varno zvozili kljub zaostrenim gospodarskim razmeram in bi sploh ne govorili o izgubi, če ne bi

bilo samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za pospeševanje izvoza. Ta sporazum je namreč presežke v višini 13,8 milijona dinarjev preusmeril za izvozne potrebe združenega dela, ker pa se je to zgodilo potem, ko je izobraževalna skupnost že opravila poročun z znižano prispevno stopnjo, je to pomenilo za skupnost čisto izgubo. Temu bi se mogli izogniti samo tako, da bi obdržali stopnjo iz prvega polletja, se pravi, da bi morali ponovno razpravljati in sklepati o zvišanju. Vsakomur pa mora biti jasno, da bi bilo iskanje rešitev v tej smeri ne samo nesprejemljivo, ampak spričo razmer vnaprej obsojeno na neuspeh.“

Izgube v občinski izobraževalni skupnosti se posredno kažejo tudi v vzgojno-izobraževalnih organizacijah, ki jih ta skupnost financira. Tako kar v celi vrsti osnovnih šol tožijo, da so se jim bistveno zmanjšala sredstva za sklade, da morajo skopariti pri delitvi osebnih dohodkov in sploh skrajno varčevati pri najrazličnejših neizogibnih stroških. Tajnik Bugar ugotavlja, da so nove razmere najhuje pritisnile na tiste osnovne šole, ki imajo podružnice. To sta predvsem osnovna šola v Žužemberku s podružnicama v Šmihelu in Ajdovcu ter osnovna šola Janeza Trdine v Stopičah, ki ima podružnici v Dolžu in Podgradu.

I. Z.

Res avtorska postavitve razstave

Zanimiva razstava likovnikov iz Severne Primorske — Nevsakdanja zasnova postavitve razstave — Antična misel in sodobna umetnost

Maloštevilni Novomeščani, ki so se v petek, 29. oktobra, udeležili otvoritve razstave del desetih članov Društva likovnih umetnikov Severne Primorske v Dolenjski galeriji v Novem mestu, so imeli po ogledu razstavljenih del priložnost prisluhniti besedam Marka Pogačnika, ki je na neposreden in živ način govoril o zasnovi razstave. Tako so oblikovalci lahko globlje ugledali zasnovo predstavitev, kot jo posameznik sicer lahko sam razbere iz razstavljenega koncepta.

Marko Pogačnik je razstavo zasnoval in postavil tako, da je vsakemu umetniku odrejen del prostora, vendar pa se vsa razstavljenega dela združujejo v celoto, ki naj bi sintetično govorila o sodobnem umetniškem ustvarjanju. Avtorja razstave, morda prvokrat lahko uporabimo ta naziv v polnem pomenu besede, je vodil pri postavitvi premislek o človeku kot štiridimenzionalnem bitju, ki misli, čustvuje, razsoja in čuti. Takšen model so poznali že antični misleci, ki so človeka in svet utemeljevali v štirih kozmičnih elementih. Pogačnik je po tem, kako se v ustvarjanju avtorjev bolj poudarjeno izražajo bodisi intuitivni, konstruktivni, psihološki ali miselni pristopi k oblikovanju dela, razporedil likovne stvaritve po razstavnem prostoru. Postavitve v Dolenjski galeriji je od dosedanjih še najbolj uspela, kot je dejal Pogačnik, zaradi značilnega prostora velike razstavne dvorane.

Ko torej gledalec sprejema razstavljenega dela ne več ločeno po avtorjih, marveč v tvornem odnosu med seboj, ustvarja v sebi sintezo različnih hotenj in poti, ki kljub različnosti predstavljajo tisto, čemur pravimo sodobna umetnost.

VABIJO NOVE PEVCE

Mešani pevski zbor Glasbene šole Marjana Kozine v Novem mestu bi se rad okreplil z novimi glasovi oziroma člani. V ta namen je povabil na avdicijo pevce od štirinajstega do tridesetega leta starosti. Prvi preizkus je bil v petek, 29. oktobra, drugi pa v torek, 2. novembra.

Vsekakor se s plača razstavo pogledati in slediti Pogačnikovemu konceptu pri ogledu. Morda bo tako obiskovalcu galerije uspelo prestopiti mejo običajnega doživetja razstave.

MIM

KAKO GLEDATI RAZSTAVO — Marko Pogačnik je neposredno razložil svojo zasnovo postavitve razstave umetnikov Severne Primorske.

V precepu pomanjkanja

Kulturna skupnost Slovenije denarno prekratka — Krčenje programov ne sme biti linearno — Kako v letu 1983?

Spremenjene razmere gospodarjenja, ki so jih stabilizacijski ukrepi še zaostri, so povzročile zaskrbljive motnje tudi na področju kulture. Pomanjkanje denarja, ki je zavladalo v drugem polletju, je zamajalo letne in srednjeročne načrte kulturnih skupnosti. Povsod vidijo zasilo rešitev v nujnem krčenju programov, vendar pa zarez ne bi smeli biti pregloboki in preboleči. Gre za to, da bi z lažjo mošnjo ohranili vsaj raven, ki je bila v kulturi do zdaj dosežena. Se bo to posrečilo, ali bo morda potreben tudi kak korak nazaj?

Kar zadeva republiško kulturno skupnost, so stvari po nedavni seji njene skupščine dokaj jasne. Za potrebe, ki jih financira, bo lahko zagotovila le milijardo in enajst milijonov dinarjev. Če bi hotela ustreči vsem prošnjam, ki so prideževale na njen naslov, bi potrebovala še najmanj sedemnajst milijonov. Tega denarja pa preprosto ni kje vzeti, zato se je skupščina morala zateči k nepopularnemu ukrepu in spremeniti oziroma dopolniti letošnji program republiške kulturne skupnosti. Seveda bo nekaj več denarja dala valorizacija, s čimer bo marsikaj pokrpano, velika „luknja“ pa bo še naprej ostala nepokrita.

Vrsta kulturnih ustanov se bo znašla v kritičnem položaju. Krčiti bodo morale svoje programe, nekatere celo do minimuma, sicer bodo zagotovo zašle v izgubo. Vendar bi to krčenje

ne smelo biti linearno, saj ne bi bilo prav, če bi morali enako globoko zarezati tisti, ki so gospodarno ravnali in kvalitetno delali, kot drugi, ki so se vedli manj gospodarno, povrh pa „proizvajali“ nekvoliteto. Tako pa bo težko napraviti, saj nihče ne ve, po kakšnih kriterijih naj bi bil ta prizadet bolj in oni manj.

Za zdaj je določeno, da bo republiška kulturna skupnost zavrnila vse vloge, ki so prispele po 1. septembru. V ustanovah, ki so se znašle v kritičnem položaju, bodo takoj ocenili oziroma analizirali stanje in vzroke. Drugim je naloženo, da do 20. novembra sporočijo, katerih programov ne bodo mogle izpeljati in zakaj ne. Tričetrtletne bilance pa morajo vsi, ki jih financira ali sofinancira republiška kulturna skupnost, poslati že do 15. novembra. Spremeniti bi morali tudi odnos. Povsem nerazumljivo je, da 23 ustanov, ki jih v glavnem preživlja republiška kulturna skupnost, tej ni poslalo niti zaključnih obračunov za leto 1981, kaj šele letošnjih periodičnih poročil.

Ob vsem tem je že zdaj jasno tudi to, da bodo morali biti programi za leto 1983 izrazito stabilizacijsko naravnani in da bo nujno kar največ kulturnih akcij uresničiti z neposredno menjavo dela v okviru občinskih kulturnih skupnosti. Neobhodna bo torej še tesnejša naslonitev na združeno delo.

I. Z.

Šentjernejski vzorec

Osnovna šola Martina Kotarja bo oskrbela Šentjernejski več kulturnimi prireditvami — Vrsta dogovorov

Osnovna šola Martina Kotarja v Šentjerneju prav te dni dokazuje, da je pomembno kulturno žarišče v krajevni skupnosti, in to ne samo na papirju. Začenja cikel najrazličnejših prireditev, ki jih pripravila v sodelovanju s kulturnimi organizacijami iz Novega mesta. S slednjimi je v ta namen prejšnji teden podpisala poseben dogovor, na enak način pa si je zagotovila sodelovanje krajevne skupnosti.

Prvi sad omenjenih dogovorov je razstava šolskih glasil, ki je ta teden na ogled v prostorih šole, pripravila pa jo je študijska knjižnica Mirana Jarca. Kasneje bosta dve likovni razstavi, postavljeni v sodelovanju z Dolenjsko galerijo. Z Glasbeno šolo Marjana Kozine je podpisan dogovor, po katerem bo njen šentjernejski oddelek nastopal v okviru kulturnih prireditev na osnovni šoli in drugih, ki bodo potekale v krajevni skupnosti.

V dogovoru s krajevno skupnostjo je med drugim povedano, da bo ta pomagala šoli in Dolenjskemu muzeju pri zbiranju gradiva in postavitvi stalne zbirke NOB. Zbirka bo dobila prostor v šoli in bo zajemala območje celotnega šolskega okoliša.

Poleg tega bodo na šentjernejski šoli za letošnji dan republike v sodelovanju z Mladinsko knjižnico iz Novega mesta odprli že drugi (mali) knjižni sejem. Na ogled bodo nekatere knjižne novosti slovenskih založb.

Z vso to dejavnostjo šentjernejska osnovna šola dokazuje, da je lahko tudi taka ustanova eden tistih dejavnikov, ki razblinjajo kulturno mrtvilo, seveda če je v hiši dovolj pravne volje.

I. Z.

Iz načrtov naše obnovljene založbe

V prvi polovici leta 1983 naj bi izšla knjiga: antologija „Pesmi o dolenjski deželi“ in humoreske Tonija Gašperiča — V pripravi je še več drugih pomembnih knjižnih novosti

Dolenjski list ob vseh tradicionalnih nalogah, ki so mu jih dali ustanovitelji, uspešno orje ledino na področju založništva. Tri knjige, kolikor jih je do zdaj izšlo, najzgovorneje dokazujejo, da se da marsikaj napraviti tudi ob skromnih možnostih. Resnici na ljubo je treba poudariti, da je obnovljena Dolenjska založba, kakor za domačo rabo imenujemo založniški oddelek, začela tako rekoč iz nič, brez kakršnegakoli denarnega sklada oziroma začetnega kapitala. To pa ne moti članov založniške komisije, kot posebnega organa, ki se v okviru časopisa ukvarja s to dejavnostjo, da ne bi videl naprej in načrtoval novih edicij. Sicer pa pogledjmo, kaj naj bi prišlo iz te založbe v prvi polovici leta 1983 in kaj kasneje.

Antologija pesmi, sprva zamisljena kot skupna knjiga živih dolenjskih pesnikov, kasneje pa konceptualno spremenjena, oziroma tematsko ubrana, je tako rekoč pred končno obdelavo.

Sestavlja jo Janez Menart, znani slovenski pesnik, je gradivo za publikacijo z delovnim naslovom „Pesmi o dolenjski deželi“ že odbral, tako da bodo v knjigi zastopani avtorji 19. in 20. stoletja. Drugače povedano, antologija, ki bo seveda ilustrirana z umetniškimi

reprodukcijami in opremljena s spremeno besedo in drugimi potrebnimi podatki, se bo začela z Blažem Potočnikom, končala pa z avtorji, ki šele vstopajo v svet literature, seveda z Dolenjski.

Hkrati s to knjigo naj bi izšla zbirka ilustriranih humoresk izpod peresa Tonija Gašperiča iz Metlike. Obe knjigi naj bi bili tudi hkrati predstavljani in sicer na literarnih večerih, kjer bi sodelovali predvsem živeči avtorji.

Iz okvirnega načrta za leto 1983 lahko povzamemo, naj bi iz založbe Dolenjskega lista izšla še naslednja dela: zbirka novel Jožeta Dularja, zgodbe o gradovih na Dolenjskem izpod peresa Iva Pirkoviča in zbirka pesmi enega ali več avtorjev. Pri slednjem so mišljeni besedni ustvarjalci, ki so bili do zdaj predstavljeni v javnosti kot dolenjski pesniki.

Poleg tega je predvideno, naj bi prihodnje leto spet začel izhajati Dolenjski zbornik, za kar skrbi poseben uredniški odbor, ki že zbira gradivo. Začele naj bi se tudi priprave na monografijo Novega mesta, monografijo Vladimira Lamuta in druga dela, ki so v okviru založniškega oddelka sicer načrtovana za več let naprej.

Predvidenih in načrtovanih je torej več knjig, kdaj in kako bodo ugledovale luč sveta, pa bomo poročali sproti.

I. Z.

Dober recital z grenkim priokusom

Dolenjci, Belokranjci in Posavci radi posegajo po peresu. Čedalje več se jih odziva tudi na razpise za sodelovanje na srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov, ki jih vsako leto objavi odbor za literarno dejavnost pri ZKO Slovenije. Vsakokrat se je vsaj eden od njih prebil in bil kot najboljši na območnem srečanju poslan na republiško prireditev v Gradišče v Slovenskih goricah. Letos se je to posrečilo Janiju Bevku, mlademu pesniku iz Metlike, ki s tovariši piše in izdaja tipkopišni literarni almanah „Halucinacije“.

Bevk je bil za najboljšega avtorja izbran na območnem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov za Dolenjsko, ki je bilo 29. oktobra v Trebnjem. Literarna žirija ga je predlagala potem, ko je pretresla prispevke vseh petnajstih piscev iz desetih krajev, sodelujočih na tem srečanju. Z njegovimi verzmi je začel tudi literarni večer, ki ga je po pomenku za okroglo mizo pripravila trebanjska ZKO v Galeriji likovnih samorastnikov. Pesmi in proza za to priredi-

tev izbranih avtorjev sta brala Zvonka in Jože Falkner. Sodelovala je tudi pianistka Breda Ukmar, pedagoginja na glasbeni šoli v Trebnjem, in izvedla več skladb.

Sicer uspela prireditev bo ostala prenekatere mu udeležencu v slabem spominu. Spet je zatajilo občinstvo, tako da so večino poslušalcev v galeriji tvorili sami udeleženci srečanja. Prirediteljem ob tem ni moglo biti prijetno pri srcu, še zlasti ne ob pomisli, da se morajo marsikje, kjer poteka program dvomljive kulturne vrednosti, celo otepati obiskovalcev. (To kajpak ne velja za koncert, ki je bil le dober teden pred omenjenim literarnim večerom v bližnji trebanjski cerkvi. Ljudje od blizu in daleč so drli poslušat Slovenski oktet in organista Huberta Berganta, čeprav jih je na to prireditev vabilo le kakih pet plakatov. In poslušalci so spoštljivo vztrajali do konca, a karavno jim v nezakurjeni cerkvi ni moglo biti prav prijetno.)

I. Z.

kultura in izobraževanje

Od junija brez nove knjige

Valvasorjeva knjižnica ob mesecu knjige

15. novembra bo sklenjen mesec knjige, vsakoletna prireditve, ko se lahko novi bralci brezplačno vpišejo v Valvasorjevo knjižnico. V sodelovanju s krškimi filatelisti, ki so se zmeraj med najboljšimi društvi v Sloveniji, so pripravili posebno razstavo o besednih ustvarjalcih na znamkah. Samostojno iskanje začelene literature marsikomu še vedno povzroča precej pregledne, in da bi imeli težav manj vsaj učenci prvega in četrtega letnika Solskega centra, so zanje zasnovale zbirke Silva Mavsarja „Samobeg“, ki je prvenec izdal v samozaložbi.

Valvasorjeva knjižnica si zaradi denarnih težav vse od junija ni mogla privoščiti nakupa niti ene nove knjige. Zato štejejo med pomembnejše uspehe vsaj novo odprto izposojevališče v osnovni šoli Milke Kerinove v Leskovcu, čeprav je denar dala šola in krajevna skupnost. Do konca leta pa bodo strokovno uredili podružnično knjižnico v Kostanjevici.

P. P.

„NOB na Slovenskem“

RTV Ljubljana bo 40-letnico osvoboditve počastila z novo razizanko

Ljubljanska televizija je začela pripravljati dokumentarno nanizanko „NOB na Slovenskem“. To bo serija petnajstih 50-minutnih dokumentarnih filmov, s katerimi namerava televizija leta 1985 počastiti 40-letnico osvoboditve.

Za pripravo serije, ki bo zajemala predvojno obdobje in leta od 1941 do 1945, bodo potrebovali veliko dokumentarnega filmskega, fotografskega, muzejskega in drugega gradiva. Pri zbiranju tega gradiva bodo sodelovali muzeji, zgodovinarji in drugi. Televizija je za to priložnost naprosila vse, ki imajo še kakršnokoli neobjavljeno, a zanimivo gradivo, naj ga posodijo Muzeju ljudske revolucije v Ljubljani. Na tem „zbirnem mestu“ bodo dokumente proučili in jih odbrali za vključitev v serijo, po uporabi pa proti ustreznim nagradam vrnilo.

TAMBURAŠKI POJDEJO NA SREČANJE V RETEČE

V Retečah v škofojloški občini bo v nedeljo, 7. novembra, že tretje srečanje tamburaških skupin Slovenije. Nastopilo bo dvanajst skupin, ki delujejo v okviru šol ali kulturnih društev. Prijavljena je tudi tamburaška skupina, ki deluje na osnovni šoli Dragotina Ketteja v Novem mestu. Za nastop je pripravila pet skladb, ki jih je za tamburice priredil vodja Silvester Mihelčič (starejši) iz Metlike. To so: Titovo kolo, Zagorski zvonovi, Čula jesam, da se dragi ženi, Ustal sem se rano jutro in Venček belokranjskih.

Šentjernejski oktet slavi

20-letnico ustanovitve bo oktet 27. novembra proslavil s koncertom v domačem kraju — Prireditev z gosti

Šentjernejski oktet bo ta mesec proslavil 20-letnico ustanovitve. Slavnostni koncert bo 27. novembra v Šentjerneju, na njem pa bodo poleg jubilaritov nastopili še Brški oktet, Oktet bratov Pirnatov, Oktet Jelovica in Gasilski oktet iz Gornje Radgone.

Težave z bencinom so znatno zavre priprave Šentjernejskega jubilejnega koncerta. Oktet je skoraj prenehal vaditi program, s katerim se namerava predstaviti občinstvu na proslavi jubileja, saj jih vodja Janko Avsenak, ki se mora v šentjernejski prireditvi iz Brezovca, zaradi pomanjkanja bencina ne more redno obiskovati in z njimi vaditi.

dežurni poročajo

VLOMILI V AVTO - V noči na minuli petek je nekdo vlomil v osebni avto Janka Opaličkovega iz Illova pri Ozlju. Vlomilec je najprej vrtil skozi trikotno okence, iz vozila pa odnesel radiokasetofon, vreden 3.500 din.

ODNESEL TELEVIZOR - V nedeljo je bilo ugotovljeno, da je nekdo vlomil v hišo Ljubljana Darka Zvonca v Zburah. Storilec je odnesel televizor in radijski aparat.

RAZGRAJAL V GOSTILNI - Na dan mrtvih je v gostilni v Straži razgrajal 52-letni Anton Gašperšič iz Dolenje Straže. Možakar je poleg tega še razbijal steklenino, umirili pa so ga šele miličniki.

UMIRILI SO GA MILIČNIKI - Črnomaljski miličniki so 1. novembra pridržali do iztreznitve 41-letnega Črnomalčana Mileta Vidnjeviča, ki je potem, ko mu v restavraciji Grad niso hoteli postreči z alkoholom, razgrajal. Dodatne razloge za takšno početje bo moral razložiti sodniku za prekrške.

UKRADLI DEL VOZA - Vinku Hočevarju iz Zaloga so tatovi prejšnji teden izpod gospodarskega poslopija ukradli prednji del gumi voza. Hočevar je tako oškodovan za 15.000 din.

DRUŽINO PODIL OD DOMA - Trebanjski miličniki so 25. oktobra zvečer pridržali do iztreznitve Franca Hrena iz Biča. Možakar je vinjen razgrajal na domu, pri tem pa grozil družini in jo podil iz stanovanja. O takšnem početju bo kakšno rekel tudi sodnik za prekrške.

PONOVRNO SNIDENJE - Istega večera pa so imeli novomeški miličniki opravka s Stefanom Mitrovičem, ki mu je prostor za pridržanje potekal že kar drugi dan. Tokrat je Mitrovič vnovič razgrajal v restavraciji Pri vodnjaku. Zakaj, bo razložil sodniku za prekrške.

IZGINILI KOLESJI - Prejšnji teden sta dva lastnika koles z motorjem ostala odvisna le od lastnih nog. Najprej je kolo pogrešil Franc Kotar iz Blata, nekaj kasneje pa še Peter Sever iz Velikega Gabra. Ta je kolo pustil na tamkajšnji železniški postaji.

S TOVORNJAKOM V MIRNO
Aden Ramič iz Ljubljane je prejšnjega torka peljal tovorni avto Mercatorja iz Sevnice proti Trebnjemu. V Zapužah se je srečal z drugim tovornjakom, ki pa je pred zoženim delom ceste ustavil. Ramič tega ni storil, pač pa je z nezmanjšano hitrostjo zapeljal naprej in se umikal na bankino, ki se je pod težo vozila vdrla. Tovornjak, naložen s prehrambeni izdelki, se je prevrnil v reko Mirno. Škode je nastalo za 350.000 din.

TOVOR SE JE ZVRNIL NA VOZNIKA
V nedeljo popoldne je Janez Sluga z Vrhnice vozil manjši traktor z vprežnim vozom, na katerem je imel naložena drva, po kolovozni poti. Med vožnjo po klancu navgor se je zaradi preobremenjenosti dvignil prednji del traktorja, voz se je prevrnil, tovor pa padel na Slugo. Voznik se je pri tem teže poškodoval in so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Z NOVIM AVTOM V SMRT
V petek nekaj čez poldne je 67-letni Franc Slapnik peljal še nov osebni avto s preizkusno tablico iz Novega mesta, kjer je vozilo prevzel, proti Brežicam. Pri križišču magistralne ceste z regionalno v Drnovem ni upošteval prometnega znaka „stop“ in je zapeljal v križišče, ko je po njej s tovornjakom pripeljal Jože Cvelbar iz Kostanjevce. V silovitem trčenju je Slapnik dobil tako hude poškodbe, da jim je podlegel že na kraju nezgode. Na pločevini je nastalo za 180 tisočakov škode.

Tudi šušmarji bodo poslej plačevali davek

Takšen je predlog novega zakona o davkih - Legalizacija črnih obrtnikov?

Vse kaže, da bodo dnevi za črne obrtnike od decembra dalje še bolj črni. Tako vsaj menijo predlagatelji novega zakona o davkih občanov, ki bo decembra pred delegati na seji zborov skupščine SR Slovenije. Mnenja o tem pa niso enotna, kar je konec koncev tudi razumljivo, saj predlog zakona na neki način legalizira doslej prepovedano popoldansko zaslužkarstvo. Komentar prihranimo za konec.

„Zavezanec za davek od dohodka iz gospodarskih dejavnosti je tudi občan, ki dosega dohodek z opravljanjem gospodarske dejavnosti brez obrtnega dovoljenja oziroma potrdila o priglavitvi, če takšna dejavnost ni z zakonom izrecno prepovedana.“

Dobeseden prepis predlagane novosti v omenjenem zakonu je dovolj jasn. Takšna obdavčitev predvideva, da bodo dohodki, ki jih sedaj dosega šušmarji, naj-

manj enako obremenjeni kot dohodki tistih, ki svoje delo opravljajo po predpisih. Nobena skrivnost ni ugotovitev, ki smo jo tudi omenili nekaj številke nazaj v zapisu „Črni dnevi za črne obrtnike“, da vse več občanov v čedalje večjem obsegu opravlja razne gospodarske dejavnosti brez ustreznega dovoljenja in priglavitve, na tak način pa seveda dosega visoke dohodke. Toda, mar takšna zakonodaja potemtakem ne pomeni hkrati legalizacije dejavnosti, ki jo obrtni zakon strogo prepoveduje in sankcionira?

Predlagatelji zakona pravijo, da ne. Utemeljujejo z dopolnilom uredbe, ki pravi, da gre za obdavčitev tistih črnih obrtni, ki z zakonom niso izrecno prepovedane.

Predlog novega zakona določa najnižjo osnovo za davek obrtnikov brez dovoljenja, ta pa je 25 odstotkov od letnega osebnega dohodka. Delovno besedilo je ob tem govorilo o uvedbi poslovnih knjig, ki naj bi jih šušmarjem predpisali davčni organi, vendar je bila ta določba na pripombo republiškega komiteja za zakonodajo (ta je opozoril, da bi to vnovič pomenilo legalizacijo takšne dejavnosti) iz predloga zakona črtana.

Pomislekov ob uvajanju davčne obveznosti za šušmarje je bilo, kot vidimo, veliko že ob pripravljanju zakona, nekaj jih

pa ostaja še sedaj. Predvsem ta, da takšen ukrep vendarle pomeni prizadevanje „črnih“ obrti, četudi le takih, ki z zakonom niso izrecno prepovedane. Hkrati pa predlagana ureditev obdavčevanja dohodkov gospodarskih dejavnosti, ki se opravljajo brez ustreznega dovoljenja, zahteva spremembo obrtnega zakona.

Hudo enostranski pa bi bil zapis, če ne bi omenili tistih dobrih strani predlagane novosti, ki so tudi v javni razpravi dale zeleno luč novi uredbi. Gre predvsem za to, da tudi formalno zadostimo tistemu ustavnemu načelu, ki govori, da so delovni ljudje in občani, ki dosega večji dohodek, dolžni več prispevati tudi za zadovoljevanje družbenih potreb. Nenazadnje pa nov člen predlaganega zakona pomeni tudi novo obliko boja proti črnim zaslužkarjem. Gre za to, da teh po predlogu zakona ni možno obdavčiti v pavšalnem letnem znesku. Kajti takšna obdavčitev pomeni obdavčitev vnaprej, kar pa je v primeru nedovoljenih obrti skoraj nemogoče izvesti. Zato bo obdavčitev zaslužkarjev po dejanskem dohodku tudi v primerih, ko so po zakonu izpolnjeni pogoji za pavšalni davek; spodbujala zavezanca, da za svoje delo dobe ustrezno dovoljenje in s tem seveda pravico do pavšalne obdavčitve. B. B.

DAVEK TUDI ZA ŠUŠMARJE - Predlog novega zakona o davkih predvideva plačila davkov tudi za vse tiste, ki se z obrtjo ukvarjajo brez vsakega dovoljenja ali priglavitve. Zagotovo pa ženička na posnetku ni ena tistih, ki bi na račun takšnega dela lahko obogatela. Pred njo je še dolga vrsta takih, ki jih bodo morali davkarji popreje obiskati.

Prodajali dražje, kot bi smeli

Na zatožni klopi Novolesov tozdr Industrija gradbene keramike in njen direktor - Nizke kazni zaradi težkega položaja

Kar nekaj nadaljevanj v časopisu bi potrebovali, če bi hoteli dati prostor vsem kršiteljem cep na Dolenjskem. Tokrat izdajamo dva primera, ki sta danes še posebno hudo aktualna in bi ju lahko prenesli še v kakšno sredino. Na tem mestu govorim o Novolesovem tozdru Industrija gradbene keramike v Trebnjem. Na zatožni klopi novomeškega sodišča je sedel tudi takratni direktor omenjenega tozdra Marjan Umek.

Pregled faktur je pokazal, da so Trebanjci letošnjega februarja prodali mariborski Smreki in zagrebškemu Kerametalu vsakemu po 480 kvadratnih metrov rdečih ploščic „klinker“ po 250 din za m². Pokazalo se je, da je ta cena za 20,7 odstotka višja od veljavne cene 207 din, napisane na ceniku, ki je nosil datum 12. marec 1981. Na tak način so si v Industriji gradbene keramike pridobili skoraj 40.000 din premoženjske koristi. Na obravnavi predstavniki Novolesa kršitve niso zanikali, pač pa so pojasnili, da so se s Trebanjci združili ob koncu lanskega leta, ko je izguba keramičarjev za vsega osem mesecev znašala že 150 milijonov, kar sedaj solidarno pokrivajo vsi tozdr Novolesa. Prav zaradi takšnega finančnega položaja so bili v Novolesu

prepričani, da bodo v republiškem izvršnem svetu skupaj s skupnostjo za cene ustregli njihovi vlogi za dvig cene. Ploščice so bile po njihovih trditvah že takrat dejansko dražje, kot pa je bila cena, po kateri so jih prodali.

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je pri izreku kazni upošteval težak finančni položaj v trebanjskem tozdru Novolesa in mu zato naložil le plačilo 50.000 din kazni in odvzem 36.392 din

PRISTALI NA TRAVNIKU

Miha Vidmar iz Krmelja je 24. oktobra zvečer peljal osebni avto od Čateža proti Trebnjemu, pri Veliki Loki pa zaradi neprimerne hitrosti zavil iz ceste. Avtomobil je trčil v več dreves, nato pa končno pristal na travniku. Pri nezgodi sta se teže poškodovali sopotnici Dragica Vidmar iz Krmelja in 4-letna Martina Dornik, laže pa še Marjetta Dornik iz Govejega dola. Na pločevini so ocenili za kar 350 tisočakov škode.

ZADEL MOTORISTA

Novomeščan Jože Kastelic je v soboto med vožnjo z osebnim avtom pri Sentjoštu zadel osemčlana Jožeta Mavsarja, ki se je nasproti pripeljal s kolesom z motorjem. Pokazalo se je, da je Kastelic vozil po levi. Mavsar se je pri nesreči hudo poškodoval, gmotne škode pa je za 15.000 din.

PEŠAKINJA PO TREH DNEH PODLEGLA POŠKODBAM

39-letni Gabrijel Cvetkovič iz Mosteca se je v četrtek ob 15.30 peljal z osebnim avtom od Brezice proti Dobovi. Med vožnjo po Dobovski cesti se je pri pokopališču izgubil koloni stoječih vozil, takrat pa je izza enega na cestišče stopila 69-letna Ana Krašak iz Zakota 48. Cvetkovič je pešakinjo zadel in zbil po cesti, pri čemer je Krašakova dobila hude poškodbe, prepeljali so jo v brežiško bolnišnico, od tam pa v ljubljanski Klinični center. Tam je poškodovanca v nedeljo poškodbam podlegla.

MOTORIST ZBIL PEŠCA IN ODPELJAL

Anton Pancar iz Čateža je v nedeljo zvečer peščil ob desnem robu ceste na Čatežu. Med hojo mu je nasproti pripeljal motorist, 17-letni F. A., ki je pešca zadel in zbil po tleh. Pancar je bil pri tem ranjen in bil kasneje odpeljan v novomeško bolnišnico, medtem ko je motorist po dogodku pobegnil. Miličniki so predrznega mladoletnika že kmalu izsledili in prijeli.

Z AVTOM TRČIL V HIŠO

V ponedeljek zgodaj zjutraj se je Igor Mirtič iz Učakovcev peljal z osebnim avtom od Vinice proti Pribanjcem. Pri mostu čez Kolpo je v križišču zavil proti Sečjemu selu, takrat pa ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na travnik, kjer je trčil v bližnjo hišo. Pri nezgodi se je Mirtič hujše poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Na pločevini je za 5 tisočakov škode.

TAKO IZGINJA NAFTA - Posnetek je iz ene od akcij novomeških miličnikov, dovolj zgovorno pa kaže, kako ob nepravilno ugašenem motorju nafta v obliki dimne zavese puhti v zrak. Poleg bolj praznih cest si lahko poslej obetamo tudi čistejši zrak. (Foto: B. B.)

Čevlji na črno v trgovine

Novomeška Tovarna obutve prodala blizu 30 tisoč parov čevljev po cenah, za katere še niso imeli soglasja

Takole pravi obtožni predlog, ki je bil letošnje poletje vložen zoper Tovarno obutve Novo mesto, tozdr Obutev in njeno odgovorno osebo:

„Tovarna obutve je prodajala proizvode po višjih cenah od tistih, ki so jih oblikovali ukrepi neposredne kontrole cen. To je delala tako, da je cenik svoje jesensko-zimske kolekcije, ki ga je republiška skupnost za ene potrdila 30. septembra 1982, uporabljala pri prodaji že pred tem datumom in tako v avgustu in septembru lani prodala skupno 29.595 parov različne obutve različnim kupcem. S prodajo po cenah, ki niso bile potrjene, je pridobila 2.461.560 din premoženjske koristi.“

Obravnava pred senatom novomeškega sodišča pred nekaj dnevi ni imela očitane kaj dodati. Mogoče le to, da sodišče ni vztrajalo pri višini predlagane premoženjske koristi, saj ji v Tovarni obutve ugovarjajo in bo o njej končno besedo izrekel izvedenec. Seveda pa to na odmero kazni ni prav nič vplivalo. Sodišče je namreč upoštevalo tudi, da je šlo v danem primeru za kršitev izredno pomembnega zakona, ki ga je potrebno v današnjih stabilizacijskih prizadevanjih le še podpreti. Mogoče še to, da se v Tovarni obutve zagovarjajo, da so cenik, ki so ga sprejeli delavski sveti DO, poslali republiški skupnosti za cene že junija, vendar se je vsa zadeva zaradi poostrelega nadzora pri oblikovanju cen zavlekla do konca septembra.

Senat sodišča, ki mu je predsedovala Marija Kastelic, je naložil tozdr Obutev plačilo 120.000 din denarne kazni, Francu Košmrlju, direktorju tovarne obutve, ki je za kršitev neposredno odgovoren, pa plačilo 8.000 din. Izrečen je bil tudi varnostni ukrep odvzema premoženjske koristi, višina zneska (tožilec govori o 246 starih milijonih!) pa bo naknadno ugotovljena. B. B.

Iz avtov kradla bencin

Stanovalci zalotili dvojko, ki je pretakala dragoceno gorivo v svoj avto

O krajah bencina iz avtomobilov je zadnje čase vse pogostejše slišati. Tudi stanovalci bloka na Cesti herojev so bili v nedeljo ponoči pričča tovrstnemu primeru.

Pri skupnih garažah ob blokih so okoli polnoči po zaslugi občana, ki je bil že nekajkrat prikršjan za kakšen liter bencina, zalotili 20-letnega Marjana B. in leto starejšega Bojana K. Mladeniča sta iz dveh osebnih avtomobilov pretakala dra-

gocene kaplje goriva v svoje vozilo. Fanta so prijeli kar občani sami, nato pa na pomoč poklicali še miličnike. Besedo, dve o tem bo rekel še javni tožilec in nazadnje sodišče. Ob dejstvu, da pa ta primer ni osamljen, saj so delavci novomeške UNZ zabeležili že blizu 8 podobnih primerov, velja dodati še nekaj. Predvsem opozorilo vsem, ki puščajo avtomobile kar na parkirnih prostorih, da rezervuarje za gorivo zaklepajo in da so pozorni na vse, ki se brez vzroka motovilijo okoli vozil.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Dolenjsko je obsedla prava kokošemanija. Kraje slastnih bedres se kar vrstijo, tokrat je bil na vrsti kurnik Novomeščanke Justine Cvelbar. Mesna kriza nekaterim pač ne more do živega.

• S hrano ima opraviti tudi naslednja notica. Iz nedograjene hiše Semičana Stanislava Kafolta je namreč izginila šunka, poleg nje pa še več klobas. Izkazalo se je, da sta si mesnine pozelela Marjan Tunija in Bojan Hudorovčič z Gavgen hriba pri Metliki. Res škoda, da Romi niso prevzeli nekaj muslimanskih navad.

• Miličniki iz Dolenjskih Toplic so imeli v soboto nenavadnega gosta. Prijeli so namreč 23-letnega Novomeščana Toma Avbarja, ki je plezal po drogovih javne razsvetljave in razbijal luči. Sodobnega Tarzana so izročili sodniku za prekrške.

• Konec prejšnjega tedna sta se v hotelu Metropol sprla Novomeščana Bogomir Spiletič in Mirograd Dujakovič. Spiletič je hotel spor rešiti po najkrajši poti, razbil je steklenico in se s črepinjo spravil nad Dujakoviča. Pri tem pa je bil zelo „fer“, saj je enako število urezov kot nasprotniku privoščil še sebi, vse skupaj pa ni bilo za kako resnejše zdravniško posredovanje.

• ZAPELJAL S CESTE - V petek zvečer je Novomeščan Janez Slivnik med vožnjo z osebnim avtom po Smihelski cesti pri železniškem nadvozu zapeljal s ceste in trčil v vozu zapeljal s ceste in trčil v parkirani Tovornjak. Voznik se je laže poškodoval, materialne škode pa je bilo za 25.000 din.

KRONIKA NESREČ

KOLO BREZ LUČI - Milica Rajakovič iz Doljanov pri Ozlju je 22. oktobra zvečer peščila s sodelavkama proti domu. Pri Bušnji vasi je pešakinjam pripeljal nasproti kolesar Franc Štefanič iz Bušnje vasi. Kolo je bilo brez luči, zato Štefanič pešakinji ni opazil in je Rajakovičovo zbil po tleh. Morala je po pomoč v metliški zdravstveni dom.

PRELŌMIL TELEFONSKI DROG - 25. oktobra zvečer se je Anton Gokšič s Potov vrha peljal z osebnim avtom od Rateža proti Novemu mestu. Vožnja je bila prehitra, zato je avtomobil pred Malim Slatnikom zaneslo s ceste, kjer je tresčil v telefonski drog in ga prelomil. Pri tem sta se poškodovala voznik in sopotnik Silvo Zonta, prav tako iz Potov vrha. Na pločevini je bilo za 30 tisočakov škode.

TRČIL V AVTOBUS - Bexet Voci iz Sentjerneja se je 26. oktobra

okoli poldneva peljal z osebnim avtom od Mokrega polja proti Sentjerneju. Na mokri cesti ga je v Orehovici zaneslo na levo, kjer je trčil v avtoBUS, ki je pripeljal naravnost in v katerem je bilo 45 šolarjev. Skupila sta jo le Voci in njegov sopotnik Melit. Gmotno škodo so ocenili na 80.000 din.

Tudi proti novincu težko

V 4. kolu II. zvezne odbojarske lige zmaga Pionirja nad Lučkim radnikom s 3 : 1 — Mokronog še brez točke v SOL

Na gostovanju v telovadnici bršlinske osnovne šole so odbojkarji novomeškega Pionirja v 4. kolu II. zvezne lige zabeležili svojo drugo zmago v prvenstvu. Toda tudi tokrat, čeprav proti novincu v ligi, niso prikazali pričakovane igre in so si privoščili celo spodrsrljaj v tretjem nizu, ki so ga dobili gostje.

PIONIR - LUČKI RADNIK 3:1 (7, 6, - 6, 4) — Čeprav so Novomeščani na trenutke z igro pokazali, da so za razred boljši nasprotnik od

gostov, niso dosegli pričakovane gladke zmage. Po dokaj dobri igri v prvih dveh setih so v nadaljevanju zaigrali lagodno in nepovezano, kar so gostje izkoristili in si v dosedanjem prvenstvu priigrali prvi set. Tudi to po svoje kaže ne le na slabšo formo novomeških odbojkarjev, pač pa tudi na odnos do igre, o katerem se v lanskem prvenstvu ni bilo ne duha ne sluha. Prav borbenost je bila vseskozi odlika novomeške vrste.

Pionir: Vernig, Prah, Znidaršič, Pečar, Skrbe, Brulec, Kolarič, Cernač, Babnik, Graberski.

Lestvica po štirih kolenih: 1. Novi Zagreb 8 točk, 2. Karlovac in Salonit 6, 4. Ujjanik, Pionir, Kamnik in Sempeter po 4, itd.

V petem kolu bodo skušali pionirjevci slab točkovni izkupiček na startu popraviti na gostovanju pri Inl Mlaki.

MOKRONOG - ŽELEZAR 0:3 (-6, -7, -4) — Tudi po treh odigranih kolenih v slovenski odbojarski ligi ostajajo Mokronožani brez osvojene točke. Tokrat so nepričakovano gladko klonili doma z Zelezarjem, ob igri, ki so jo prikazali, pa boljše izkupička tudi v prihodnjih srečanjih ne morejo pričakovati.

MOKRONOG: Hrovat, Pejovič, Dvornik, Florjančič, Žlajpah, Kuračin.

Lestvica: 1. Brezovica 6, ... 7. Mokronog in Salonit (ml)

V 5. kolu potuje ekipa Mokronoga v Črnuče.

PO PETIH KOLIH ELAN IN KOČEVJE

V dolenski kadetski nogometni ligi je bilo doslej odigranih pet kol. Rezultati — 1. kolo: Kočevje - Sentjerne 7 : 1 (1:1), Ribnica - Bela krajina 4 : 0 (2:0), Črnomelj - Elan 0 : 6 (0:4) in Partizan (Straža) - Partizan (Mirna) 5 : 7 (1:4); 2. kolo: Elan - Partizan (S) 10 : 2 (6:2), Bela krajina - Črnomelj 0 : 8 (0:2), Kočevje - Ribnica 3 : 0 (bb) in Sentjerne - Partizan (M) 3 : 0 (bb); 3. kolo: Ribnica - Sentjerne 2 : 1 (2:1), Črnomelj - Kočevje 2 : 4 (2:1), Partizan (S) - Bela krajina 4 : 6 (0:2), Partizan (M) - Elan 2 : 7 (1:1); 4. kolo: Sentjerne - Elan 1 : 2 (1:0), Bela krajina - Partizan (M) 1 : 0 (1:0), Kočevje - Partizan (S) 10 : 0 (5:0), Ribnica - Črnomelj 10 : 0 (4:0); 5. kolo: Črnomelj - Sentjerne 3 : 0 (bb), Partizan (S) - Ribnica 1 : 6 (1:2), Partizan (M) - Kočevje 1 : 3 (1:1) in Elan - Bela krajina 7 : 1 (5:1).

Lestvica po petih kolenih: Elan in Kočevje 10 točk, Ribnica 8, Črnomelj in Bela krajina 4, Sentjerne in Partizan (M) po 2 ter Partizan (S) brez točke.

Oddolžili so se s porazom

Črnomaljši prejeli plaketo NZS — Nogometaši odgovorili s slabo igro — Elan vse bliže vrhu

V obeh skupinah slovenske nogometne lige je bilo v nedeljo odigrano 9. kolo. Rezultati zadnje skupine: Elan - Usnjar 2 : 0 (0 : 0), Bela krajina - Jadran Lama 0 : 5 (0 : 2), Kočevje - Piran 1 : 2 (0 : 2); vzhodna skupina: Brežice - Steklar 4 : 1 (0 : 1);

Najbolje seveda preseneča visok poraz Črnomaljšev doma z ekipo Jadrana. Še toliko bolj, ker je pred srečanjem predstavnik NZS predal domačinom plaketo ob 50-letnici uspešnega dela kluba in so vsi pričakovali, da se bodo nogometaši oddolžili z dobro igro. Tako pa se je celo zgodilo, da so Črnomaljši ob petih prejetih zadetkih končali srečanje z vsega 8 igralci: dva sta zapustila igrišče zaradi poškodbe, Terziča pa je zaradi neprizadevnosti trener postal v slačilnico. Presenetljivo so ostali praznih rok tudi Kočevci doma s Piranom, medtem

RIBNICA - BORAC 1 : 2 (1:1)

V zadnji tekmi ljubljanske nogometne lige sta se v Ribnici pomerili prvouvrščeni moštvi. Zmaga je zaslužno pripadla nogometšem Borca. Dva zadetka je dosegel Opruc, za Ribničane pa je bil uspešen Rovar. Vodi še zmeraj Ribnica, Borac pa je s tekmo manj drugi.

M. GLAVONIČ

ZMAGA KK RUDI KEPA

V petem krogu zasavske kegljaške lige so v jesenskem delu tekmovanja kegljači sevniške KK Rudi Kepa premagali KK Litija s 4.753 : 4.639. Za Sevničane so kegljali: Bedek 849, Levičar 813, Pešec 799, Fajfar 787, Glavan 777, Povhe 728. V četrtke čaka Sevničane težak nastop v srečanju s trboveljskim Rudarjem, ki so ga spomladi edini ugnali.

J. BLAS

NEZASLUŽENO KLONILI — Ob 60-letnici NK Elan je prejšnji teden v Novem mestu gostovala enajsterica zagrebskega Dinama. Prvoligaši so v Novo mesto pripotovali z rezervno postavo, ki je dokaj srečno ugnala borbene domačine s 4:1 (0:0). Posnetek je iz prvega polčasa, ko so Zagrebčani nekajkrat nevarno ogrozili vrata Jermama. (Foto: Budja)

Krčani prevzeli vodstvo v SRL

II. zvezna liga: vnovičen poraz Inlesa od slabšega nasprotnika — Zmaga Novomeščank — Derbi ženske SRL Iskri — Zmaga Krčanov v Veliki Nedelji

Dolenska predstavnika v rokometnih drugoligaških konkurencah sta tokrat nastopila s spremenljivim uspehom. Ribničani so namreč nepričakovano klonili in tako potrdili izredno nihajočo formo. V Karlovcu jih je premagal Dubovac s 27:26. Pomembno zmago so dosegle Novomeščanke z Zadrom. Bolj kot točke je namreč razveseljivo spoznanje, da so prebolele krizo, ki jih je po nekaj zaporednih porazih potisnila povsem na rep lestvice. Še vest iz republiške ženske lige: v derbiju je šentjernejska Iskra presenetljivo gladko ugnala doslej vodilno moštvo kočevskega Itasa.

DUBOVAC - INLES 27:26 (13:12) — Čeprav poročila iz Karlovcu govore, da sta bila sodnika tokrat osmi in deveti igralec domačinov, opravičila za poraz inlesovec ne more biti. Nasploh je za igre Ribničanov v letošnjem prvenstvu značilno, da dobivajo tekme proti najtežjim nasprotnikom in kandidatom za vrh lestvice, medtem ko proti lažjim tekmecem praviloma ostajajo praznih rok. Dokaj izkušeni ekipi, kakršna je Inles, se to ne bi smelo dogajati.

Inles: Gelze, Lukič, D. Ilc, J. Ilc 9, Tanko 2, Čirovič, Karpov 4, Mikulin 3, Ambrožič 4, Mate 3, Fajdiga, Kersnič.

Pogled na lestvico po 8. kolenih: 1. Istraturist 14 točk, 2. Split 13, 3. Moslavina 12; 4. Inles 11, 5. Soštanj 10, itd.

V naslednjem kolu igrajo inlesovci doma proti zadnjevrščeni ekipi Kvarnera.

NOVO MESTO - ZADAR 25:23 (13:13) — Novomeščanke, ki so morale zaradi zasedenosti športne

dvorane ponovno gostovati v Sentjerneju, so zaslužno osvojile dragoceni točki. Dekleta so vodila skozi celo tekmo, le ob koncu prvega dela je uspelo borbenim gostjem izenačiti. Dve za poredni zmagi sta dolenskim ligaišicam povrnilo izgubljeno zaupanje.

Novo mesto: Udovč, Godler 4, Jakše 2, Iličin 5, Blažič, Murn, Sitar, Mikec, Kastelic 2, Mršnik 12, Janškovec.

S to zmago so se Novomeščanke pomaknile po lestvici navzgor. Tu je sedaj takale: 1. Zrinski in Ina 13, točk, 3. DI Trokut 12, 4. Djakovo 10, 5. Mlinostest 8, 6. Zadar 8, 7. Koka in Novo mesto 7, itd.

V naslednjem kolu potujejo Novomeščanke na vroč teren k ekipi DI Trokuta.

DERBI SRL ISKRI — Dolgo pričakovani derbi ženske republiške lige med dolenskima ekipama šentjernejske Iskre in kočevskega Itasa je nekoliko presenetljivo pripadel domačinkam. Lestvica je tako ponovno dobila negotovo podobo, najresnejši kandidati za jesenskega prvaka pa so Itas, Iskra in Burja.

Srečanje v Sentjerneju je bilo izredno kakovostno, domačinke pa so že po prvih povedle s 6:1 in tako povsem razorožile tekmece. Najboljše pri domačih so oile M. Kovačičeva z 10 in Turkova s 6 zadetki, pri Kočevkah pa M. Jeričeva z 11 in Deličeva s 6 zadetki.

Lestvica je po 9. kolu takšna: 1. Burja in Itas Kočevje po 14 točk, 3. Iskra 13, 4. Izola 12, itd.

V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma proti ekipi neugodne Radgone, šentjernejske pa bodo sku-

pravili in odigrali burko „Kakšen gospod, tak sluga“, ki je svojo ost naperila zoper taktatne razmere v družbi. Se po eni gesti, takšne v današnjem športnem življenju zagotovo ne bi našli, so zanimivi prvi koraki novomeškega nogometa. Člani kluba so ob ustanovitvi deponirali iz klubske blagajne v novomeško mestno hranilnico 100 din od članarine. Namen? Če bi moralo društvo iz kakršnihkoli vzrokov prenehati z delom (prepoved, itd.), bi imel nov odbor, ki bi se odločil društvo ponovno oživiti, vsaj za četni kapital.

Sportno društvo Elan je od svoje ustanovitve poleg nogometne vključilo v svoje vrste še tenisarje pa ljubitelje lahke atletike, plavanja, namiznega tenisa in smučanja, in v takšni sestavi je društvo živelo vse do pričetka

vojne. Zapisnik zadnje seje odbora nogometnega kluba z datumom 6. oktobra 1941 prinaša sklep, da se zaradi slabih časov preneha tudi z nogometom. Po izjavah danes še živčnih odbornikov se je veliko članov s celotnim odborom kluba takoj vključilo v narodnoosvobodilno gibanje.

Po osvoboditvi so novomeški nogometaši nastopali s spremenljivim uspehom v ljubljanski nogometni podzvezni ligi, bili so dvakrat člani druge in enkrat tudi prve slovenske lige. Novi stadion Bratstva in enotnosti, ki je bil zgrajen leta 1958, je pomenil za razvoj in množičnost nogometa še

Šport

DANES INLES PROTI SOŠTANJU

V polfinalu rokometnega pokala na območju Slovenije se bodo rokometiši Inlesa danes ob 18. uri v dvorani ribniškega športnega centra pomerili z ekipo Soštanja. Domačini so v tem srečanju favoriti, zmaga pa bi pomenila njihovo uvrstitev v finale.

M. G. - 6.

PREDDVOR - KOČEVJE 22 : 23

V srečanju II. slovenske rokometne lige so igralci kočevskega Itasa igrali v Preddvoru in zaslužno osvojili obe točki. Najboljši strelec gostov je bil Križman z 8 zadetki. Po tem kolu so kočevski rokometiši na 4. mestu.

M. G. - 6.

ZAGAR ZMAGOVALEC KRAJEVNEGA TURNIRJA

Mladinska organizacija iz Sodražice je pred dnevi pripravila krajevni šahovski hitropotezni turnir, na katerem je nastopilo 12 igralcev. Zmagal je domačin Zagar pred klubskim kolegom Češarkom in Prijateljem iz Zimaric.

J. TURK

V SOBOTO IN NEDELJO KEGLJASKI VIKEND NA LOKI

Novomeško kegljišče Na Loki bo v soboto in nedeljo gostilo najboljše kegljače in kegljice dolenskih klubov. Revija kegljanja bo na steze privabila vse, ki v dolenskem kegljanju karkoli pomenijo. Težko je govoriti o favoritech. Pri moških je to kateri izmed novomeških kegljačev, morda trebanjec Goleš, pri ženskah pa bosta glavno besedo verjetno vodili Vebrova in Flisarjeva.

N. G.

MLADE ROKOMETASICE šentjernejske Iskre (na sliki s trenerjem Kalinom) so lani v republiški ženski rokometni ligi osvojile drugo mesto. Tudi letos so dobro začele. (Foto: S. Dokl)

Nogometaši igrali burke

Le da ne na igriščih, kot je to običaj danes — Zapis ob 60-letnici NK Elan iz Novega mesta

Čeprav je do osrednjega dogodka, svečane skupščine, ki bo obeležila 60-letnico nogometnega kluba Elan iz Novega mesta, še nekaj tednov, je bilo nogometno srečanje z zagrebškim Dinamom minulo sredo pravzaprav vse, kar so lahko članovi ob svojem jubileju ponudili širši javnosti. In prav zato je tokrat verjetno najprimernejši čas, da vnovič obudimo pot, po kateri se je v teh desetletjih kotalila nogometna žoga v Novem mestu.

Leta 1922 je nekaj odbornikov taktatnih nogometnih klubov v Novem mestu, Soče in Vidaška, prišlo do spoznanja, da tako majhno mesto ne potrebuje dveh športnih kolektivov. 22. februarja so zato sklicali ustanovni občni zbor, na katerem je nastal iz omenjenih dveh klubov SK Elan. Ob ustanovitvi je klub štel 54 članov, kar je bilo za tiste čase izredno veliko. In vsega pet mesecev je potekalo, ko so članovi odigrali svoje prvo srečanje, v Novo mesto pa je prišla enajsterica Primorja.

Ustanovitev novega športnega društva je imela v mestu ob Krki velik odmev. Konec koncev se je športnemu življenju v klubu že kmalu pridružilo tudi politično delo. V več deset let starih in orumenelih dnevnih najdemo podatek, da so člani društva sami

prepravili in odigrali burko „Kakšen gospod, tak sluga“, ki je svojo ost naperila zoper taktatne razmere v družbi. Se po eni gesti, takšne v današnjem športnem življenju zagotovo ne bi našli, so zanimivi prvi koraki novomeškega nogometa. Člani kluba so ob ustanovitvi deponirali iz klubske blagajne v novomeško mestno hranilnico 100 din od članarine. Namen? Če bi moralo društvo iz kakršnihkoli vzrokov prenehati z delom (prepoved, itd.), bi imel nov odbor, ki bi se odločil društvo ponovno oživiti, vsaj za četni kapital.

Sportno društvo Elan je od svoje ustanovitve poleg nogometne vključilo v svoje vrste še tenisarje pa ljubitelje lahke atletike, plavanja, namiznega tenisa in smučanja, in v takšni sestavi je društvo živelo vse do pričetka

DANES V II. REPUBLIŠKI LIGI — Nogometaši novomeškega Elana, ki letos skušajo dati praznovanju kluba svoj delež — morebitno uvrstitev v enotno slovensko ligo. (Foto: B. Budja)

PRIČENJAJO SE BORBE V SKL — Že v kratkem bodo pod obroče stopili tudi republiški košarkarski ligaiši, med njimi tudi vrsta novomeškega Novolesa. Dekleta Novega mesta bi morale že v soboto igrati s Salonitom, vendar je bila tekma preložena.

BELA KRAJINA - ELAN 2 : 1 (1 : 1)

V Črnomlju sta se v okviru 4. skupine tekmovanja za pokal nogometne zveze Slovenije pomerili enajsterica domače Bele krajine in Elana. Pomlajeni moštvi sta prikazali dobro igro, zmaga pa je srečno pripadla domači vrsti. Novomeščani so namreč nekaj pred koncem srečanja zastreljali enajstmetrovko. V tej skupini bi morala igrati tudi Slovan in Kočevje, vendar je bila tekma preložena.

Se pogled v 5. skupino, kjer je moštvo Brežice doma izgubilo z Litijo 1 : 2, 0 : 2).

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

HM, V OGLASU JE PISALO: MALO RABLJENA BARKA.

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Socializem je blaginja

Bistvo socializma je v večji blaginji — Protisocialistični izpadi kmetov — Prenos posmrtnih ostankov

DOJELI SMO, da je bistvo socializma v večjem blagostanju, to pa hkrati pomeni večjo in cenejšo proizvodnjo. Komunisti morajo prav zato povsod iskati najodobnejše koncepte razvoja in proizvodnje, takšne, ki bodo sposobni delovati v tržnih pogojih. Gospodarsko povezovanje ali integracija zato ni trenut na kampanja, ampak dolgoročni razvoj našega gospodarstva. Iskati moramo poti za boljše delitev dela in večjo proizvodnjo, oboje pa nam omogoča prav integracija. Ne čimveč velikih podjetij, zato ker je to moda, ampak čimveč velikih podjetij, ki bodo omogočila večjo produktivnost.

MORAMO OMENITI nekatere izrazito negativne izpade posameznikov. Tako sta razpravo o osnutku ustave v Zabukovju onemogočila kmeta L. Povodnik ter M. Ganc, ki sta že dalj časa znana, da prihajata na sestanke edino zato, da z nekulturnimi, zlonamernimi in protisocialističnimi izpadi onemogočita izvajanja slehernega predavatelja.

V NEDELJO so se prebivalci Mirne in okolice trumoma zgrnili na Roje k spomeniku padlih junakov in h grobnici, kjer je bilo doslej pokopanih 68 partizanov in žrtve fašističnega nasilja. Tokrat so položili v skupno grobnico še izmučena trupla 28 tovarišev, padlih borcev za svobodo. Kako spoštuje ljudstvo heroje naše borbe, je pokazala velika udeležba, saj se je prenosa posmrtnih ostankov udeležilo skoraj tisoč ljudi od blizu in daleč.

PRED KRATKIM je kostanjevska mladina dobila iz Zagreba pismo, s katerim tehniška šola vabi v goste ob priliki ustanovnega občnega zbora Kluba prijateljev likovne umetnosti. V pismu je rečeno: „Prema onome što smo doznali od posjetilca Kostanjevice Vi ste Vašu školu pretvorili u pravi hram likovnih umjetnosti. Sljedeći Vaš primjer osnovali smo Klub prijatelja likovnih umjetnosti...“

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
31. oktobra 1962)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Razgrajanje v državnem zboru

Zmerjanje, kričanje in razbijanje je na dnevnem redu državnega zbora — Velika draginja na Nemškem — Šola je bila takorekoč v zastave ovita

(D r ž a v n i) zbor se je pričel v znamenju razpora in razgrajanja. Cesar so se bili poslanci naučili v minulih zasedanjih, to še vedno znajo ter kažejo svojo veliko neotesanost ter malo skrb za svoje volilce. Zmerjanje, kričanje, tudi razbijanje je na dnevnem redu. Čehi so se zares postavili po robu, ker jim ministerski predsednik glede jezikovnega vprašanja ni govoril po godu. Treba tudi Nemce opominjati k spravljamosti in odnehanju, ne samo Čeha. Če se Čehom ne ustreže, bodo napravili resno obstrukcijo in potem bo ali žbornica razpuščena ter spet nove volitve ali pa mora sedanje ministerstvo iti. Ako bo državni zbor za kako pametno delo, predloži mu vlada v kratkem zakon proti pijančenju. Zakon je potreben, to uvidi vsakdo, ki pozna za več rodov pogubonosne posledice pijančenja.

(N a N e m š k e m) vlada velika draginja. Cene mesu so silno poskočile. To pa zaradi

tega, ker so nemške meje za živino zaprte. Sedaj se tudi posvetujejo, kako bi obdavečili uvoz žita, potem jim bo pomanjkovalo tudi še kruha. Oj, blažena Nemčija, ki si bo morala vrh tega še nakopati nov državni dolg 2000 milijonov kron.

(G. M a k s o) Kozelj je vsprejet v akademijo upodablajočih umetnostij na Dunaju. Imenovani je sin g. slikarja Matije Kozelja, ki je lani prenovil prezbiterij kapiteljske cerkve, a letos pravkar dovršuje preslikavanje samostanske cerkve.

(N a H r v a š k e m) brodu pri Kostanjevici je bilo lepo slavje. Bila je blagoslovljena tamošnja nova jednorazredna ljudska šola. Zgradba je v lepem kraju in kaj lična. Šolski voditelj g. Kristof je celo zgradbo jako okusno okrasil. Bilo je polno mlajev, cvetja in zelenja. Šola je bila takorekoč v zastave ovita.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. novembra 1902)

PO SVETU OKOLI

ODVEČ STRAH — Kdor se še boji, da ga bodo živega položili v grob — tovrsten strah niti ni tako redek, kot bi morda kdo mislil — ima poslej na voljo zanesljivo sredstvo, ki bo to preprečilo. Gre za najnovejši izum nekega Mehličana, ki ga je pod nazivom detektor življenja bilo mogoče videti med množico potrebnih in nepotrebnih izumov na razstavi v New Yorku. Izum je preprost; šop žic, povezanih z različnimi napravami, v nekaj sekundah pove, ali gre še za živo bitje ali ne, če se seveda vse skupaj pritakne na dozdevnega mrtveca. Med predmeti, ki jih ni mogoče uvažati, detektorja življenja še ni vpisanega, torej, veliki dvomljivci, še je možnost!

REVŠČINA IN STAROST — Kdor se boji, da mu bo varčevanje in občasno pomanjkanje — menda je takih pri nas več, kot bi bilo prav — načelo življenjske moči, naj se potolaži ob teje vesti, ki prihaja iz Bangladeša. Tamkaj je v 124. letu starosti umrl Mulavi Makbul Ahmed. Možakar je živel v provinci, ki slovi predvsem po siromaštvu. In ni bil edini stoletnik. Toda ob revščini je za dolgo življenje potrebno delo. Brez dela tudi pomanjkanje ne bo primaknilo nekaj let življenja. No, če bi dovolj delali, bi tudi pomanjkanja ne bilo. In krog je sklenjen.

SMRT BACILOM! — Kdor se boji bacilov — in kdo se jih ne? — bo z veseljem sprejel novico, da so francoski strokovnjaki izdelali napravo, ki s pomočjo ultra vijoličnih žarkov uničuje klice vseh vrst. Naprava je uporabna tudi v gospodinjstvih.

OBNOVLJENA SFINGA — Egiptovska Sfinga, ki že tisočletja skrivnostno molči na robu puščave ob piramidah, bo dobila nazaj kamnito brado. Ob ta okras so jo spravili najemniški vojaki, ko so vadili streljanje s topiči tako, da so merili v Sfingo. Najbrž niso plačevali prispevkov za kulturo, pa jim je bilo vseeno, kaj se s kluturno znamenitostjo zgodi.

Računalniki iz živih snovi?

Se bo v računalništvu izvršila še ena revolucija? — Biološki čip kot temeljna enota desetmilijonkrat zmogljivejših naprav, kot so sedanje

Računalniki, brez katerih si danes že skoraj ne moremo več zamisliti delovanja premnogih življenjsko pomembnih sistemov, so se po petdesetih letih tega stoletja pričeli manjšati in postajati vse močnejši ter sposobnejši. Zmogljivost silikonskega lističa, bistvenega računalnikovega dela, se je vsake tri leta početrila. Danes je mogoče na običajen mikročip shraniti 260.000 enot informacij, že prihodnje leto pa lahko pričakujemo, da bo mikročip sposoben sprejeti milijon enot. Kljub temu pa so zelo zmogljivi računalniki še vedno razmeroma veliki in za opravljanje izračunov s področja kvantne mehanike, meteorologije in za izgradnjo umetne inteligence še vedno prešibki. Strokovnjaki bi rabili močnejše računalnike, zato ni čudno, če v raziskovalnih laboratorijih in na papirju nastajajo naravnost fantastične naprave bodočnosti.

Med najbolj vznemirljivimi zamislimi je organski molekularni računalnik, ki bi imel namesto silikonskih in kovinskih čipov biološki čip. Zamisel je revolucionarna, saj bi se z njeno uresničitvijo približali sanjarijam piscev znanstvene fantastike, ki pišejo o živih računalnikih.

Po sedanjih teorijah naj bi biočip tvorila tanka plast proteinov na stekleni podlagi. Organske molekule bi v sestave družili kristalčki. Ko bi skozi mikročip spustili elektriko, bi se organske molekule obnašale podobno, kot se zdaj silikonska integrirana vezja. Toda ker so molekule zelo majhne in tesno skupaj, bi to pomenilo strašansko hiter potek računalniškega procesa in pa seveda neprimerne večje zmogljivosti računalnikov.

Še več. Zapleteni in za računalništvo dragoceni biološki čip bi ne nastajal v elektronskih tovarnah, marveč bi ga poceni in v velikih množinah proizvajale bakterije. Primerma bi bila poznana bakterija E. coli, ki bi

jo genetiki seveda nalogi primerno preprogramirali.

„Računalniška vezja postajajo vse manjša in manjša,“ pravi raziskovalec Foerrest Carter. „Lahko predvidimo dan, ko se bodo približala velikosti molekule. Ali ne bi bilo bolj smiselno uporabiti kar molekulo samo?“

Zamenjava silikonskih čipov z organskimi molekulami bi imela odločilne prednosti. Predvsem bi takšni čipi zavzeli bistveno manj prostora, kar bi pripeljalo do manjših, a zato mnogo bolj zmogljivih računalnikov. V prostorskem centimetru bi bilo mogoče hraniti desetmilijonkrat več spominskih enot, kot jih je mogoče danes v najnovejših računalnikih. Manjša velikost bi prinesla poleg tega še prihranek pri energiji, saj bi takšen molekularni računalnik potrošil precej manj energije.

Te očitne prednosti, ki so razvidne iz teoretičnih raziskav, so spodbudile raziskovalce, da so se lotili nekaterih osnovnih raziskav.

V laboratorijih Genexa, mladega podjetja, ki je bilo ustanovljeno po silovitem in nenadnem prodoru genetskega inženiringa v prakso, nekaj znanstvenikov išče najbolj primerne organske molekule za biočip. Še posebno zanimiv se jim zdi hemoglobin, torej beljakovina, ki se nahaja v človeški krvi. Molekule te beljakovine izpolnjujejo bistveno zahtevo za uporabnost v računalniških sistemih. Nahajajo se namreč v dveh stanjih, z vezanim atomom kisika ali brez njega. Ta dvojnost v obliki je kot nalašč za binarni računalniški jezik. Seveda strokovnjaki ne mislijo, da bodo uporabili za izdelavo biočipa kar hemoglobin, temveč jim bo ta naravna beljakovina pomagala pri oblikovanju še primernejše organske molekule.

Ko bodo zlomili ta trdi oreh, jih bo čakalo še veliko drugega dela. Verjetno bodo morali najti še primerne prevodne molekule, ki bodo omogočile vez med električnimi kontakti in molekulami v biočipu, saj je nanje nemogoče direktno pritakniti električne stike, so pač mnogo mnogo premajhne. Vezno verigo bi sestavljale prevodne molekule, ki bi bile vse večje in večje. Tako bi od malih prišli do zadosti velikih, na katere bi

priključili kovinske vezi in preko njih lahko speljali električni tok v miniaturno osrčje mikročipov.

Porteini kot bodoče gradivo za računalniške elemente so za znanstvenike zanimivi še zaradi ene njihove lastnosti. Imajo veliko sposobnost povezave. Če pogledamo preprosti virus, ki predstavlja v bistvu samo gensko snov, ovito v beljakovinski plašč, opazimo izredno sposobnost teh sestavov. V laboratorijih so jih razcepili in nato polovice „vrgli“ skupaj. Beljakovinske molekule so se lepo povezale in se strnile v cel plašč.

Če bo mogoče praktično uporabiti tudi to lastnost beljakovin, potem bomo morda nekoč imeli računalnike, ki se bodo sami dograjevali do konca. Človek bo izdelal grobko okvire, ga programiral, medtem ko bo računalnik svojo notranjost gradil in sestavljal iz dobavljenih delov kar sam.

Prenekatera zadeva, ki se nam je zdela nemogoča, se je v znanosti že uresničila. Zakaj bi ne bilo tako tudi z molekularnimi računalniki? Več je takih stvari, ki dajejo upanja, kot takih, ki upanja zanikujejo.

MIM
(Vir: Discover)

Odsotnost dokaza ni dokaz odsotnosti.

C. SAGAN

Ljubezen ne ve ničesar o sramu.

H. HESSE

Vsa človeška kultura je pravzaprav samo zarodek za nekaj nedoseženega.

P. LAGERKVIST

Korenine naših popačenih medsebojnih odnosov so pogosto v našem neiskrenem odnosu do sebe, v našem notranjem neredu.

V. GRMIČ

Najstarejše je tisto, česar ne poznamo.

I. BERGMAN

Ne moreš ljubiti stvari, ki je ne poznaš.

F. M. DOSTOJEVSKI

Najmodrejši je tisti, ki je spoznal, da je njegova modrost votel nič.

PLATON

Otrokom rastejo prsi

Kaj povzroča rast prsi dvehletnim deklicam v Portoriku? — Meso in mleko ali prah v delovnih haljah?

Rast prsi pri deklicah, starih komaj pol leta, je redek pojav, zato so zdravniki iz Portorika toliko bolj zaskrbljeni, saj so v zadnjih letih imeli že preko 700 primerov prezgodnjega spolnega dozorevanja, večinoma pri otrocih, starih manj kot dve leti. Veliko preveč, kot bi bilo običajno, je tudi primerov, ko sedemletne deklice že dobe menstruacijo in nasploh dajejo videz spolno dozorelih deklet.

„Nekaj je narobe,“ pravijo strokovnjaki, „razvoj otrok je pospešen, in to ne samo telesni.“

Ko iščejo vzroke za ta pojav, se portoriški zdravniki z velikim sumničanjem ozirajo na prehrano, predvsem na goveje in perutninsko meso ter na mleko. Rejci živine in perutnine v želji po hitrejši in večji prireji uporabljajo za krmiljenje nedovoljene dodatke, kot so estrogen in njemu podobne snovi, ter celo dietilstilbestrol, ki ga je znanost obsodila, da je rakotvoren. Uživanje hrane iz tako krmiljenih živali naj bi povzročalo rast prsi in pojav zmanjšane spolnega dozorevanja pri otrocih. Zdravniki so svoj sum potrdili že s tem, da so dosegli lepe uspehe pri zdravljenju, ko so otrokom prepovedali uživati sporno hrano.

Portoriški problem ni prvi te vrste. Pred časom so podobne pojave opazili v Italiji in na Bližnjem vzhodu, kjer so tudi odkrili krivce: mleko in maslo krav, ki so dobivale dodatke dietilstilbestrola.

Še en možen vzrok je v Portoriku so farmacevtske to-

Sedemletna deklica — nikakor ne po videzu.

varne, ki izdelajo 90 odst. vseh kontracepcijskih tabletk, kar jih pozre ameriško tržišče. Možno je, da matere—delavke v oblekah nosijo domov estrogen v prahu, in tako ta snov, ki pospešuje spolno zorenje, pride do otrok.

Resitev prejšnje križanke

ABK	SPELA
VRATARNIK	
REVA	OA ZA
PENCINSKI	
MONI	OTOK
LEJ	JASA
PREPARAT	TT
RELE	ERAT ZB
OVID	ALKA IVA
SESA	LICI SOKOL
ORALNIK	TRSKA

prgišče misli

Ce naj bo ljubezen na eni strani okrutnost in na drugi strani ponižanje, potem je bolje živeti brez ljubezni.

H. HESSE

V ognju oči se kujejo Kupidove puščice.

H. de BALZAC

Prava sreča je darovanje.

M. SELIMOVIC

DL	RED-KEJSE M.IME	KRAJ NA DOLENJ.	STRUP	BULDOZER	DL	PUJS	HLOD	GL.M. JEMENA	PRITISK
GRA-FC SHARIFF					ZEMLJA				
VRSTA KONJ. DLAKE					IRAN DENAR GENERAL ZEMLJE				
GAS NA PRAVA POLJE-DELEC									
							ATL. KLUB		
								OSNOVA ORG. BARVIL	PODPOF. NIK. LIME TNOSTI
									GR. OTOK
DL	MAJHEN REP	BOGINJA MODRO STI	EGON TOMC VRAG	RIM. POZDRAV TATVI-NA		CIMOSVO AVTO RUS Z.IME			
VEČA-NJE				GLAS-BILO LAKOTA					
GR. ČRKA			ZENSKA ZGRICA			TANKA KOZA RISTO SAVIN			
5			IND. RASTLINA ČAČAK			ZGODNJE SADIJE			
=									
AM. DRŽAVA								DL	DL

In hromi bodo shodili

Paraliza zaradi poškodb hrbtnjače ni več brezupen primer — Nova zdravila in elektronske proteze

Ljudje, ki so utrpeli hujše poškodbe hrbtnice in hrbtnjače, so bili do konca življenja obsojeni na invalidski voziček, kaj več jim zdravniki niso mogli zagotoviti. Sčasoma pa se je nekaj strokovnjakov začelo spopadati z brezupnostjo takšnih paraliz. Odkrili so dva načina, kako premagati ohromelost zaradi poškodb hrbtnjače: s tako imenovanimi bypassi, ki obidejo poškodbo in prenašajo potrebne živčne signale v sicer zdravo mišičevje udov, in z novimi zdravili, ki preprečujejo odmiranje poškodovane hrbtnjače. Nekaj upanja je celo, da ga v bodočnosti mogoče poškodovano tkivo hrbtnjačnih živcev obnoviti.

Tragika paraliz zaradi poškodb hrbtnjače je prav v tem, da ima bolnik zdrave ude, pa vendar jih ne more uporabljati, ker je glavni vod, ki prenaša sporočila iz možganskih središč v mišičevje udov in organov prekinjen s poškodbo. Ta vod je hrbtnjača, splet živčnih vlaken. Se posebno hude so posledice, kadar se močno poškoduje tisti del hrbtnjače, ki teče v vratnih vretencih; posledica takšnih poškodb je lahko popolna paraliza rok, nog, pljuč, črevesja in mehurja. Poškodba hrbtnjače v prsnem delu povzroči le paralizno nog in izgubo spolnih funkcij.

S poskusi na živalih raziskovalci odkrivajo, da je mogoče z najrazličnejšimi zdravili oziroma snovmi preprečiti hujše poškodbe hrbtnjače, ki nastanejo zaradi prvotne poškodbe in prešle prekrvavljenosti. Nekateri hormoni so presenetljivo izboljšali stanje poskusnih živali, katerim so namenoma poškodovali hrbtnjačo. Živali so čez nekaj tednov shodile, čeprav bi ob takšnih poškodbah brez zdravljenja s hormoni ostale paralizirane. Po mnenju raziskovalcev so s poskusi na živalih ugotovili, da bo nova zdravila mogoče kmalu uporabiti tudi pri ljudeh.

Vendar pa so uspehi največji v uporabi računalniških sistemov, ki stimulirajo paralizirane mišice tako, da potrebni signali za gibanje obidejo (bypass) poškodbo. Ameriškim zdravnikom je že uspelo z ustreznimi elektronskimi napravami prenesti impulze, ki nastajajo pri gibanju ramen in vratu, na mišičevje rok. Paralizirani bolniki so s pomočjo teh naprav toliko obvladali sicer hrome roke, da so z njimi lahko pobirali predmete, se hranili in opravljali druga drobna in manj zahtevna opravila.

Umetnik, ki ga mora podpirati vlada, je vlačuga, ki ne zna svojega posla.

R. HEINLEIN

Se bolj drzni so poskusi strokovnjakov J. Petroskyja in R. Lazglarja. Poskušata izdelati elektronsko protezo, ki bo omogočila hromim hoditi. Sedanja naprava paraliziranim dopušča dviganje uteži in vožnjo na mestu stoječega kolesa, te vaje pa krepijo paralizirane mišice, ki tako postajajo sposobne nositi telo in hoditi, seveda ob pomoči računalniške naprave, ki pošilja potrebne stimulacijske impulze mišičevju.

Bolnica s hromimi nogami vozi kolo. Na sliki se lepo vidi elektrode na mišicah.

Ko bodo zdaj še nerodne elektrode, transponderji in ostalo, kar sodi k elektronskim protezam, manj vidni in vsajeni v telo, bodo hromi zaživeli čisto novo življenje.

MiM

(Vir: Newsweek)

Potresni soj

Razlaga skrivnostnih sojev, ki spremljajo hude potrese

Že dolgo ljudje govore, da se med velikimi potresi na nebu prižigajo skrivnostni soji, vendar so prvi znanstveni dokazi, da gre za resnično dogajanje, stari dobrih 20 let. Leta 1960 so japonski znanstveniki fotografirali prve skrivnostne odbleske med potresom. A vse do danes smo morali čakati na dobro razlago tega pojava.

Gre za električna praznjenja, ki jih povzroča močno električno polje, torej za podoben pojav, kot je sloviti mrzli ogenj sv. Elma, ki so ga večkrat videli mornarji na jabbmorih med nevihtami.

Kot meni geolog in geofizik James Byerlee s sodelavci, se med velikimi potresi podzemna voda zaradi trenja segreje in shlapi iz sklanih gmot, zaradi česar postanejo prvovrsten izolator. Sproščeni elektroni se zgnejejo znotraj takšnih izoliranih območij in tako stvorijo močno električno polje, v katerem vsak ion iz ozračja izgubuje foton. To je v osnovi dogajanje, ki se našim očem kaže kot vidna svetloba, soj ali pobliskavanje. Počasna luč nad tresočjo se zemljo je torej nekaj naravnega.

Do slik brez fleša

Kodak se je v zgodovino fotografije zapisal z nekaj pomembnimi izumi, ko so fotografiranje približali najširšim množicam. Vse od leta 1900, ko so možje pri Kodaku poslali na tržišče t.i. boksovko, pa do začetka letošnjega leta, ko se je na tržišču pojavila kamera s filmom v obliki diska, je Kodak utiral nove poti v svet fotografije, predvsem za amaterje. Pred kratkim je med svoje izume postavil še enega — super občutljiv barvni film.

Novi film za barvne negative, iz katerih delajo barvne fotografije v Kodakovih laboratorijih, lahko jih pa amaterji tudi sami razvijajo, ima občutljivost 1.000 ASA oziroma 31 DIN. Tako je stopil na najvišje mesto med barvnimi negativnimi filmi v svetu. Tako občutljiv film naj bi omogočil fotografiranje brez bliskavice, torej še poenostavil fotografiranje.

Za tem navidezno enostavnim izumom se skriva revolucionarna tehnologija obdelave filmske emulzije. Da so posnetki dovolj ostrni in neznati, so dosegli tako, da so spremenili obliko za svetlobo občutljivih kristalčkov.

Kar je čez mero, ni dobro. J. TRDINA

Prihodnosti ni mogoče graditi na neresnici o sedanosti in preteklosti.

V. RUS
Dušimo se v lastni civilizaciji. J. JAVORŠEK

VAŠA ZGODBA

NOČNI „IZLET“ MOJEGA MOŽA

Slonim ob oknu ter gledam na prazno ulico. Nenavadno mirna je, če jo primerjam z dnevnim truščem, čeprav je ura šele deset zvečer. Dušana še ni domov. Na žalost me vedno skrbi, če se zamudi, vidim strahove tudi tam, kjer jih ni. Vsa možka si privoščim včasih večer s prijatelji, se tolažim. Obenem pa vem, da Dušan ni tak. Ne zato, ker ne bi hotel, temveč preprosto zato, ker mu vedno pripravim pravi pekel, kadar se vrne domov samo za spoznanje kasneje, kot je obljubil. Le redkokdaj se zavem, da strune ne smem napeti preveč, a ne morem pomagati.

Popoldne je klical iz službe. Rahlo natreskan je bil; takoj sem ga spoznala po glasu. Kadar je natreskan, govori z menoj nenavadno ljubezljivo.

„Ljubica, zvečer te pridem čakati. V redu?“
„Ne!“ sem zavpila v slušalko, „pojdi domov in se prespi! Zjutraj morava na pot, si pozabil?“

Potem je klical še enkrat, čez dobro uro. V njegovem glasu je bilo še za trohico več ponižnosti, kar pa ni pomenilo, da se je vdal mojim željam, temveč da ga je za korajžjo spil še kozarec na poti proti domu.

„Si zmešan, da boš sedel v avto v takem stanju?“ sem rekla. Tokrat nisem vpila, temveč sem se oglasila z mirnim, nevarno mirnim glasom, kar je pomenilo, da bom vsak trenutek izgubila živce. Predobro je poznal ta ton, zato je takoj rekel: „Dobro, te bom počakal doma.“ Nisem utegnila reči niti besedice več, kajti preden sem zajela sapo, je odločil slušalko.

Zvečer ga seveda ni bilo. Skuhala sem večerjo, spravila spat Nuško ter se prisilila, da sem ostala mirna. Hodila sem po stanovanju, ki je bilo brez njega strahovito tiho in prazno. Nuška je spala, rahlo je stiskala k sebi velikega plišastega medvedka in nekaj mrmrala v sanjah. Kako nenavadno mu je podobna! Enake črne lase, zvite v rahle kodrčke, enake poteze obraza, enako trmasto ukrivljene ustnice.

Tiho sem zaprla vrata, da je ne bi zbudila. Ulica je bila še bolj pušta kot zvečer. Prisluškovala sem korakom, neubranemu petju nekoga, ki je pregloboko pogledal v kozarec.

Pomislim na leta, ki so minila. Lepo sva se razumela, posebno, odkar se je rodila Nuška. Tako sva navezana nanjo in drug na drugega, da bi si težko predstavljala življenje brez obeh. Ne morem si razložiti, kaj se je zgodilo zadnje mesece, da se kar naprej pripravava. To niso več malenkostni prepri, ki sva jih včasih poravnala s poljubi, preden sva zaspala. Zasačim se, da ga po teh preprih sovražim, njegova bližina mi postaja neznoša, komaj čakam, da odide v službo. On pa vse bolj išče izgovore, da lahko ostaja dalj časa v službi ali na službeni poti.

Spet me pograbl bes. Še enkrat pogledam k Nuški. Mirno spi. Nato se v trenutku odločim: vzela bom avto in pogledala k vsem njegovim prijateljem ter tudi v zadnje beznice, kamor mislim, da bi se lahko zatekel. Oblečem se, zaklenem stanovanje ter tiho stečem po stopnicah.

Zunaj me sprejme hladen jutranji zrak. Stremem se, preden se mi posreči odkleniti avto. Nisem pretirano dobra voznica, čeprav imam že dolgo časa izpit. Toda strah za moža je hušji kot strah pred vožnjo.

Sedem za volan ter vžgem motor. Nekam čuden zvok ima. „Morda je pokvarjen?“ pomislim. Nato mi prode do zavesti, da to ni motor, da to čudno brnenje spominja na smrčanje. Prestrašena sem obrnem: na zadnjih sedežih pod odejo mirno spi Dušan, izpod odeje mu gledajo samo svetli, skuštrani lasje.

MARINA

VAŠA ZGODBA

60 Črtice in povesti iz narodnega življenja

Janez Trdina

DVANAJST LASTNOSTI

Včasih so prav globoko

zdhinili, enkrat se razjokali, ali grajali in zmerjali me niso nikoli.

Enkrat greva v zidanico njihovega brata pokušat mošt. Tudi drugih znancev se je bilo dokaj zbralo, mladih in starih. Ujček nam napravi dobro južino in veli: „Najbolj prav se mi zdi, da se usedemo tako, da pride skupaj to, kar se ljubi ali se je ljubilo vsaj nekdatj, stari k starim, mladi k mladim, možje k ženam, fantje k ljubicam. Midva z Nežo — moja materjo — ostaneva zase, ker sva vdovca.“

Ujček je dobro poznal svoje goste in je posadil mladino prav tako, kakor si je sama želela. Nazadnje pogleda mene in Rončevo Katrico, se nasmeja in pravi: „Ni drugače, vidva morata sedeti skupaj. Kolikor vem, vaju še nobeden ni vkleljen. Poskusita; vesel bom, če naredita prijaznost v mojem hramu.“

V hramu smo ostali in se veselili, kakor je navada, do kasne noči. Dokler so mi oče živeli, bog ne zadeni, da bi se bil menil s kako žensko. Pravzaprav sem se jih bal tudi sam. Sosebno mladim, lepim dekletom nisem mogel pogledati v oči. Držal sem se pri njih kakor štor, zija sem v tla in najrajši molčal. Če me je katera kaj vprašala, sem odgovarjal, kakor bi otrobe vezal. Sedeč pri Katrici, oziraje se ji v čedni obraček, pijoč kupico za kupico, sem se privikrat, kar pomnim, nekako ugrel in oživil. Jazik se mi je odvezal in tekel še skoraj bolj hitro kakor njej.

Dobro sem zapazil, kako so se nama moja mati muzali. Precej drugi dan mi reko: „Kaj, če bi šel ti Katro snubit? Meni se zdi, da je bratova beseda nekaj pomenila.“ — Jaz se

prestrašim in ne rečem ne besede. Za snubača še nisem bil dozorel.

Minilo je poldrugo leto. S Katrico sva govorila vsako nedeljo in tudi ob drugih prilikah, ali nikakor ji nisem mogel povedati, da jo imam rad. Močno na me je skrbelo, da se ji ne bi zameril. Ljubezen me je res poboljšala, da se nisem več klatil tako zmerom brez dela. Pijančeval sem še dosti, ali le bolj skrivaj in nikoli ne vso noč ali več dni zaporedoma kakor prej. Mati me primejo: „Urban, če te je sram in strah, da bi šel sam snubit, pojdem pa jaz s teboj.“ S Katrico materjo se poznavna, mislim, da se bomo kmalu pogodili.

Jaz, ves vesel, prosim mater, naj gredo. Še zdaj vem, kako sem se bal, da se jim ne bi posrečilo. Katrica se je obnašala proti meni prav prijazno, ali ne tako, da bi se bil mogel nadejati kake ljubezni. Mati so prišli domov šele zvečer; držali so se na smeh. To je bilo dobro znamenje. Dejali so mi: „Jutri pojdi k Rončevim, da se pomenite. Vsi so se jako čudili, zakaj pošiljaš mene. To sem nekako čutila, da se te ne branijo. To so pač vedeli, da si preveč postopal, ali zdaj mislijo, da si se ves predrugačil. Mati mi je povedala, da te je Katrica vselej zagovarjala, če so te drugi grajali. Če se ne motim, si ji všeč. Ali veš, če jo dobiš, boš moral biti res bolj pameten. Moral se boš držati bolj doma kakor doslej. Včasih jo le popelji na kak poliček, da te bo rajši imela. Fantovanje pa bo moralo nehati. Jaz prav zelo želim, da se oženiš. Ostarela sem že, hiša potrebuje bolj čvrste podpore, kakor so moje roke. Če pa misliš ti zanaprej okrog rojiti, je pa stokrat bolje, da ostaneš samec. To leto si se precej umiril, ali to še ni dosti. Če se oženiš, se boš moral prijeti gospodarstva, delati, paziti, varčevati.“

In takih reči so mi mati še veliko napridigali, ali njihova beseda bi bila malo izdala, da me ni ukrotila Katrica. Rončevi so me sprejeli prijazno. Ker so bili skoraj vse že mati opravili, mi ni bilo treba dosti nagovarjati in prositi. Svatovali smo po

stari šegi tri dni in noči. Za ženina, ki ima četrto kmetije, je to preveč. Morali smo načeti Katrico doto. Prinesla mi je sto petdeset goldinarjev. To se vam zdi malo, kajne? Jaz pa vam pravim, da je bil pred petdesetimi leti to lep denar. Dobilo se je zanj več kakor zdaj za štiri sto goldinarjev.

Tako, vidite, sem se oženil. Zdaj pride na vrsto tistih dvanajst lastnosti, katere je omenil krmčar Jože in se je pripikula z njimi Katrica za celo življenje mojemu srcu.

Prva. Priljubila mi je domačo hišo. Komaj so se svatje razšli, je sedla k meni in rekla: „Urbanček! Nekaj bi te precej zdaj prosila; upam, da se ti bo videlo pametno in boš rad ubogal. V vaši hiši, vem, da se da živeti. Prostorna je dovolj, ima vse potrebne shrambe, orodje in vso pripravo. Ali nekoliko jo bova vendarle morala očediti. V kuhinji bo treba prebiti okence, da bo svetla. Jaz bi rada snažno kuhala. Jed ne diši, če je zmešana z muhami in drugim mrčesom. Jestrle se nahaja po kmečkih hišah skoraj sploh v tem kraju. Druge so se ga že močno znebili. Moj oče, rojen Gorenjec, ga ne morejo videti, pri nas so ga hitro odpravili in prav hvaležni smo jim za to. Ti ne veš, kako bolj prijetno se prebiva v hiši z lesenim podom. Dajva napraviti še midva takega! Pač, sam vidiš, da ni več za rabo. Mora se postaviti nova, trdnjša in lepša. Naj ti ne bo žal za krajcarje, katere bo več stala dobra in lična peč od slabe in grde. Pri vas žgete leseno luč, zato so stene vse okajene. Napraviva si rajši lampico. Laneno olje ne velja bogvekaj, gori pa svetlejo od trsk. Zid bo ostal lep bel in kašljalo se tudi ne bo toliko. Dim dela tvoji materi veliko nadlego; paziti morava na njeno zdravje.“

V kot bom obesila svojega pozlačnega Kristusa. Na obe strani pa naj pride nekoliko novih podob. V mestu se dobivajo kaj lepe in prav dober kup. Vaše so že tako potemele, da se svetniki več ne poznajo. Take pošati je grdo videti v krščanski hiši.

Za vse težave k odboru

Če bi uvedli podaljšan delovnik na isti dan (v sredo), bi bilo s premaknitvijo delovnega časa manj težav

Po nedavno sprejeti občinski odredbi velja nov delovni čas od 8. do 16. ure že od 2. novembra za vse občinske urade, do 15. novembra pa bodo postopoma novi urnik uvedli še v večini drugih delovnih organizacij, ki imajo opravka s strankami in celo v združenem delu. Na zadnjem zasedanju zbora združenega dela 27. oktobra je bil v občini imenovan tudi koordinacijski odbor, ki bo sprti spremljal in pomagal reševati raznotere težave, katerim se najbrže ne bo moč ogniti. Odbor vodi članica izvršnega sveta dipl. pravica Marjeta Potrč, ki je odgovorila na nekaj vprašanj:

Marjeta Potrč: „Posebno potrebno je, da čimprej izpolnimo in vrnemo anketo.“

— Nova občinska odredba o premiku delovnega časa velja samo za občinske urade, kaj pa ostali?

„Po tej odredbi so dolžne delovni čas uskladiti z novim urnikom vse delovne skupnosti in samoupravne organizacije in institucije, ki opravljajo posle za javnimi pooblastili, če ni s posebnim zakonom drugače določeno. Sem sodijo sodišče in tožilstvo, pravobranilstvo, sodišče združenega dela, pravobranilstvo samoupravljanja, inšpekcijske službe, sodniki za prekrške itd. Ti se morajo prilagoditi odredbi, medtem pa je skupščina sprejela še priporočilo za celotno združeno delo v občini, naj se skuša vključiti v novi urnik.“

— Kot je bilo rečeno, novi delovni čas v občinskih uradih ni isto kot uradne ure za stranke. Kako je s tem?

„Večinoma uradujejo po novem povsod od 8. ure do 15.30 (medtem ko je delovni čas do 16. ure), razen ob sredah, ko sprejemajo stranke do 17.30, medtem ko traja delovnik pol ure dlje. Malce drugače poslujejo po novem le v občinskem referatu za promet in matična služba. Ti imajo zaradi narave dela več uradnih ur za stranke.“

— Posebej ste v priporočilu združenem delu navedli, naj podaljšan delovnik uvedejo po možnosti vsi ob sredah — zakaj?

„Predvsem gre za organizacijo otroškega varstva in podaljšano delo v teh ustanovah in v šolah, ter pri zasebnih varuškah. Laže je en sam dan v tednu — predvsem pa z manj dodatnimi stroški, ki se jim ne bo moč ogniti — organizirati otroško varstvo, podaljšano bivanje v šolah in tudi prevoze.“

— Ali velja priporočilo o premiku delovnega časa tudi za gostince, trgovine in podobne delovne organizacije?

„Ti in pa storitvene dejavnosti naj bi svoj delovni čas usklajevali po dogovoru s potrošniškimi sveti. Vsekakor bodo morali le-ti bolj zaživeti kot doslej.“

— Mar bo delovna organizacija Gorjanci sposobna na hitro spremeniti vozne ređe in organizirati prevoze za vse interese?

„Poslovodni delavci „Gorjancev“ so nam zagotovili, da bodo v primeru, če bo vsaj 1000 delavcev pričelo delati ob 8. uri, zagotovili primeren prevoz za vse, ki bodo prihajali na delo med 6. in 8. uro. V tovarnah z dvoizmenskim delom bo seveda premik delovnega časa krajši.“

Kaj se vam zdi še posebej pomembno poudariti ob tej novosti, ki bo bistveno spremenila vsakdanjik delovnih ljudi?

„Mnogim težavam se bomo lahko ognili, če bodo v združenem delu takoj izpolnili anketo, ki jo je razposlal komite za urbanizem in s katero bomo ugotavljali, koliko delavcev se ob določenem času vozi na posameznih relacijah in s kakšnim prevoznim sredstvom. Čim prej bomo imeli podatke, tem prej bo možno javne prevoze zadovoljivo organizirati.“

R. BAČER

SLAVJE V AJDOVCU — Okrasitev, številni krajanji in mladina so v soboto, 30. oktobra, v suhokrajnskem Ajdovcu pripomogli k slovesnemu vzdušju ob otvoritvi nove poslovne stavbe in odkritju spominske plošče. (Foto: R. Bačer)

Ajdovec: dočakali veliki dan

Nova, sodobna zadružna trgovina, zbiralnica mleka in prostor za gasilce, to je del svečano odprtega družbenega objekta, prvega v tej vasi v vsem povojnem času

V odročni suhokrajnski vasi Ajdovec so imeli 30. oktobra slavlje, ki ga bodo vaščani pomnili. V okviru praznovanj za letošnji občinski praznik je bila odprta poslovna stavba, na njej pa so odkrili tudi ploščo 4 padlim članom rajonskega odbora OF Mirna peč.

V vasi je bila sicer tudi doslej skromna zadružna trgovina, vendar nesodobna, slabo založena in brez reprodukcijskega materiala. V novem lokalu imajo občani na voljo razne prehranske in gospodinjske predmete, najpotrebnejši tekstil in tudi reprodukcijski material, ki ga kmetovalci potrebujejo. Zraven se lahko okrepačajo, poleg pa je tudi sodobno urejen prostor za zbiralnico mleka.

V spodnjem delu stavbe, ki je bil tokrat odprt, imajo svoj prostor še gasilci. Le-ti so doslej svoje orodje in opremo shranjevali v najemni zasebni kleti. Gornje nadstropje pa vaščani in društva še urejajo. Tu bo sodobna dvorana s pripadajočimi prostori, da bo kulturno in družabno življenje Ajdovca z okolico lahko zaživel. Dela bodo v kratkem končana.

Ob otvoritvi, ki so ji poleg številnih krajanov prisostvovali tudi mladi mirnopaški pohodniki, šolarji ter predstavniki občinskega družbenopolitičnega življenja in zadruga, so govorili direktor KZ Novo

mesto Lojze Ratajč in Boris Škedelj, predsednik občinske konference SZDL, v imenu domačinov pa France Brulc, predsednik sveta krajevne skupnosti Žužemberk.

Na novi stavbi so ob tej priložnosti svečano odkrili spo-

minsko ploščo, na kateri so navedena imena štirih padlih članov rajonskega odbora OF Mirna peč. Ploščo je odkril Franc Somrak, takratni sekretar rajonskega odbora OF.

Objekt so začeli graditi že pred leti in je bil do tretje zave pred dvema letoma gotov. Občani so precej pomagali s prostovoljnimi delom, 5 milijonov din pa je prispevala kmetijska zadruga.

Manj, kot so pričakovali

Anketa je pokazala, da v dveh mestnih krajevnih skupnostih potrebuje pomoč in nego na domu vsega 12 občanov

Skrb za občane, stare nad 65 let, se očitno v novomeški občini ne kaže samo enkrat na leto, ko po krajevnih skupnostih organizirajo srečanje s starostniki. Letos so v Centru za socialno delo izvedli tudi anketo z obiski na domu pri občanah, starih nad 65 let, v krajevni skupnosti Center in Kandija-Grm. Skupno sta bila anketirana 302 občana, pri katerih so ugotavljali, kako živijo, ali potrebujejo pomoč pri vsakdanjih opravilih, pri negi, in podobno.

Analiza je pokazala, da je v teh dveh osrednjih mestnih območjih kar 109 občanov starih od 64 do 75 let, da je 70 ljudi starih blizu 80 let, med 80. in 90. letom starosti je 19 krajanov, nad 90 let pa imajo samo 4. Od teh je samskih 42, poročenih 141, ovdovelih 112, razvezanih 7 občanov.

Med anketiranimi ostarelimi je 249 upokojencev, 37 je gospodinj, 3 imajo kmečko pokojnino, 3 prejemajo denarno družbeno pomoč, 1 je celo še zaposlen. Tako imajo vsi zagotovljena osnovna sredstva za preživljanje. Huje je, kar zadeva počutje in osamelost, saj 77 anketiranih nima otrok, 225 pa jih ima otroke in več kot polovica teh skrbi za starše. Kar 97 ostarelih živi samih, s tujimi ljudmi 3, s sorodniki 20, z otroki 65 in z zakoncem 118 starejših ljudi.

Ugotovljeno je bilo, da potrebuje pomoč pri negi in oskrbi samo 12 ostarelih, od teh jih ima že 9 urejeno pomoč preko svojcev, 3 pa za zdaj plačujejo pomoč tuji osebi. Pričakovali so, da bo število pomoči potrebnih znatno večje, pač pa je veliko anketiranih izrazilo željo po

pomoči pri pranju, pripravi kurjave, nabavi prehrane le nekajkrat na mesec.

Prav v tem je torišče dela za organizacije, ki v svoje programe vključujejo skrb za ostarele, od Društva upokojencev do RK, patronažne službe itd. Strokovna služba Centra za socialno delo meni, da bi morale krajevne skupnosti imeti točno evidenco nad ostarelimi ljudmi, ta spisek pa naj bi dostavili patronažni službi, pri kateri naj bi bila ekipa za strokovno pomoč na domu. Ker pa prenekaletni oskrbovanci potrebujejo pomoč pri pranju, pripravi hrane in vzdrževanju osebne higijene, naj bi v Domu starejših občanov organizirali dnevni oddelek. Svoji bi lahko ob odhodu na delo starejše odpeljali v dom, popoldne pa bi prišli ponje. Prav tako bi veljalo razmisliti o razvažanju hranb iz Doma starejših občanov starostnikom po domovih.

R. B.

Velike zaloge nedokončanih proizvodov

V IMV zaradi pomanjkanja materiala ob 30103 delovne ure

Pomanjkanje raznovrstnih materialov in delov je bilo edini krivec, da je septembrska proizvodnja avtomobilov v IMV spet v večini ostala nedokončana. Od planiranih 22311 vozil R-4 je bilo izdelanih sicer 21115, toda h kupcu je šlo lahko le 86,6 odst. vseh izdelanih, medtem ko je 2576 vozil ostalo nedokončanih. Pri teh je celo nad 1500 vozil izvoznih modelov.

Tudi v proizvodnji R-18 je 3-odstotni zaostanek za planom, v nedokončani proizvodnji pa je ostalo 68 teh vozil. Težave v proizvodnji avtomobilov se zaradi pomanjkanja materialov ne kažejo le v tem, da vozila ostajajo nekompletirana, ampak tudi v tem, da so na proizvodni liniji izdelali vsega 8,1 odst. kompletnih vozil, vsa druga pa so morali naknadno voziti h traku in so bile izgubljene 30.103 delovne ure. To pa pomeni toliko časa, da bi lahko medtem v redni montaži poslali iz proizvodnje 1718 vozil.

V proizvodnji prikolic prav tako štejejo spremembe za enega najslabših mesecev. V prodajo je šlo le 932 prikolic ali samo 36,3 odstotka planirane proizvodnje. Konec septembra je bilo v nedokončani proizvodnji 1518 prikolic, od teh jih je 273 namenjenih domačemu trgu. Zaradi pomanjkanja vezanih plošč — predvsem le teh, manjkalo pa je tudi umivalnikov, tekstila za zavese in prevleke, avtoplaščev, pohištvenih vrat itd. — se ni bilo moč ogniti velikim zastojem v proizvodnji. Razporejali so delavce na druga dela, nekatere pa poslali na redni dopust.

OSVETLJENO Z VSEH STRANI

Kakšna je zakonodaja na področju kmetijstva, kako je ta uveljavljena in kakšna je na drugi strani domača praksa, je lepo in obširno prikazano v poročilu za nedavno zasedanje novomeške občinske skupščine. Ker pa bi morali k vsiljanju najboljših možnosti za spremembo razmer pri sponzi svoje predloge zlasti kmetje zadrugniki, zadruga in kmetijska zemljiška skupnost poleg sekcij za kmetijstvo pri SZDL, bo gradivo v javni razpravi. Predlogi sklepov bodo še enkrat pred delegati, potem pa mora slediti akcija. Analiz in razprav o kmetijstvu tudi doslej ni bilo malo.

Na široko o javnih prevozih

Pred uvedbo zimskega delovnega časa je v združenem delu največ pomislekov glede prevozo — Zbor združenega dela je za 3 delovne organizacije ukinil ukrepe družbenega varstva

27. oktobra so delegati zbora združenega dela novomeške občinske skupščine med sicer pomembnimi točkami dnevnega reda kot dodatno obravnavali spremembo delovnega časa, prav ta pa je sprožila vrsto razprav in pripomb delegacij, češ da mestni in primestni promet že v zdajšnjih razmerah ne ustrežata. Odgovor je bil dan takoj.

Delegacije tovarne Krka in Iskre pa tudi Laboda so imele vrsto pripomb o organizaciji avtobusnega prometa, ki ga opravlja podjetje „Gorjanci“. Pritoževali so se, da ob prenatrpanih avtobusih mnogi potniki ostajajo na cesti. Pri Labodu so izračunali, da jih na ta račun vsak dan 10 manjka. Krkaši so predlagali uvedbo nekaterih novih prog za delavske prevoze, kot tudi sodelovanje s šolskimi prevozi, kjer avtobusi vozijo nepolno zasedeni, krajanji pa morajo čakati redne avtobusne zveze.

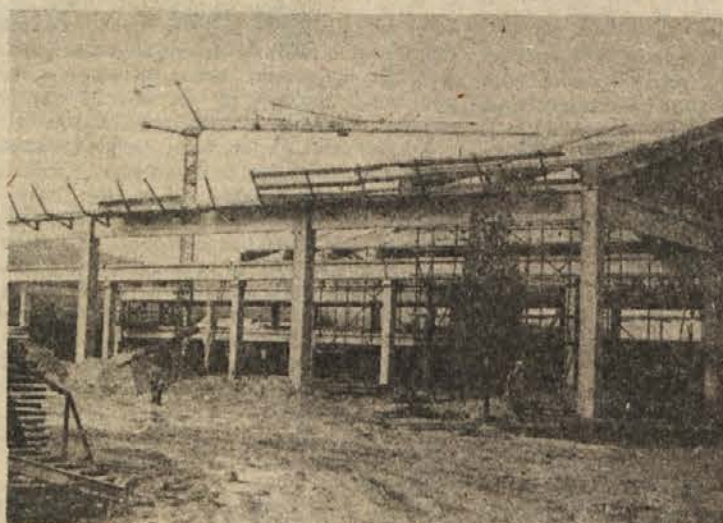
Ob vrsti predlogov in pripomb je delegatom nemudoma dajal pojasnila Marjan Smrke, direktor tozda Avtobusni promet Gorjanci. Očitno je, da ob precej izrabljenem avtobusnem voznom parku, ki je brez rezervnih delov, in s prometnim režimom, ki je v Novem mestu nemogoč, ni možno izpred vsake tovarne odpeljati takrat, ko bi želeli. Dogovarjanje o omilitvi tovrstnih težav pa traja že od leta 1980.

AKUPUNKTURA

Ob informaciji na nedavni skupščini novomeške zdravstvene skupnosti, da so v Zdravstvenem domu Novo mesto začeli izvajati akupunkturo (uporabnik bo to storitev v celoti plačal sam), je eden od delegatov hudomušno pripomnil, da „kogar premalo zbadaje, naj se gre še malo“.

PREVEČ MEČKAJO

V Straži so spomladaj začeli delati pločniko v dolžini 600 metrov, vendar dela še niso končana: O že kar neverjetnem zavlačevanju izvajalca del so (kot o primeru slabega poslovanja) spregovorili tudi na zasedanju delegatov zbora združenega dela. Ali bo kaj zaleglo?

NOVA TOVARNA V ŽUŽEMBERKU — Ogrodje nove velike Iskrine tovarne v Žužemberku je že vidno. Graditi so začeli letos poleti, julija 1983 pa je v tem posloju že predvidena poizkusna proizvodnja večslojnih keramičnih kondenzatorjev, namenjena predvsem izvozu. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

ČRPALKARJI SI ODDAŠNEJO — Odkar so uvedeni bencinski boni pred črpalkami, niti dva ne čakata v vrsti na gorivo, tako si lahko prodajalci goriv oddašneje po naporih dveh tednih, ko so od zore do noči trdno delali. Tudi dokaz, da so si lastniki motornih vozil napolnili bencinske tanke in zdaj še nimajo kam bencina točiti.

NOVI LOKAL — V nekdanjem butiku Bože Podgajsove tik Ceste komandanta Staneta pospešeno urejajo lokal za optično obrt družbenega sektorja. Tako bosta dva lokala iste stroke drug tik drugega.

TA TEDEN TRIJE PARČKI — Šest novorojenčkov je prišlo na svet pretekli teden v mestni porodnišnici, doma z območja mesta. Rodile so: Cirila Surina s Ceste herojev 64 — Roka; Danica Drenik iz Bršljina 29 — Ribano; Anica Stine iz Paderšičeve 5 — deklico; Cvetka Petrič iz Segove 20 — Nadjo; Suzana Vovko iz Segove 11 — Primoža in Nadža Kulenovič iz Jerebove 20 — Ajdina.

V ZNAMENJU KRIZANTEM — Konec prejšnjega tedna je bila novomeška tržnica zasedena na obeh delih, predvsem s raznovrstnim cvetjem. Ikebane in cvetni aranžmaji so veljali 250 do 600 dinarjev, velike krizanteme pa so bile večinoma po 50 din ena. Tudi zelenjavne in sadja kupci niso pogrešali, cene pa so bile enake kot teden dni prej.

BREZPLAČNA KOPEL? Cesta, ki vodi od tovarne IMV do

Ena gospa je rekla, da občani lahko lepo meso in založeno mesnico pri mesarju v Mačkovo samo vidijo, kupijo pa ga lahko samo stalne stranke lokala. Zgodilo se je tik pred prazniki, ko je mesar stranki zabrusil: „Gledate pa lahko ...“

od delegatov za delegate

Denar ovira za sporazume

Sporazumi o svobodni menjavi dela v zdravstvu za letos še niso podpisani, ker ni dovolj denarja

Čeprav sta le še dva meseca do konca leta, novomeška zdravstvena skupnost in izvajalske zdravstvene delovne organizacije še niso sklenile samostojnih sporazumov o svobodni menjavi dela za letošnje leto. Vzrok za to je seveda pomanjkanje denarja. V celotnem znesku sicer res dajemo več za zdravstvo, a ob veliko hitrejšem naraščanju stroškov zdravstvo dejansko dobi iz leta v leto manj sredstev.

Za denar, ki jim ga glede na možnosti in dovoljeno višino po-

rabe „pompa“ občinska zdravstvena skupnost. Zdravstveni dom in Splošna bolnišnica Novo mesto ne moreta zagotoviti takšne ravni in obsega zdravstvenega varstva, kot ga imamo in kot ga uveljavljamo sedaj. Tako kljub vsem prizadevanjem grozi, da bomo letos ostali brez sporazumov o svobodni menjavi dela, ki naj bi določili, kakšen obseg dela in stroškov v zdravstvenih delovnih organizacijah bo krila občinska zdravstvena skupnost.

Da pa ne bi vse obviselo v zraku, morajo v Zdravstvenem centru Dolenjske na podlagi ugotovitev o finančnem položaju po devetih mesecih v vsaki temeljni organizaciji narediti izračun potrebnih sredstev za zaposlovanje brez izgub za vse temeljne organizacije. Po tem pa naj bi skupaj z zdravstveno skupnostjo pripravili nove sporazume o svobodni menjavi dela, ki jih bo moral čimprej obravnavati zbor uporabnikov skupščine zdravstva. Toda kljub vsemu iskanju za rešitev za poslovanje brez izgube v celotnem zdravstvu je vendarle jasno, da bo zdravstvena skupnost verjetno zaključila letošnje leto z izgubo, prav tako pa tudi Zdravstveni dom in Splošna bolnišnica. Konkretni sporazumi o svobodni menjavi dela bodo zato vsebovali člen o pričakovani izgubi pri posameznem izvajalcu, iskanje sredstev za kritje primanjkljaja pa bo brez dvoma terjalo še veliko naporov.

„ANALIZOMANIJA“?

Vsekakor drži, da je mnoge stvari in razmere težko spreminjati (seveda na bolje), če ni natančno poznano dejansko stanje, kar res skoraj vedno zahteva temeljite analize. A kako daleč iti z zahtevami po takih analizah? Na zadnji seji skupščine novomeške zdravstvene skupnosti so delegati iz različnih okolij zahtevali kar precej podrobnih pregledov razmer: čakalne dobe, stanja v zobozdravstvu in novomeškem zdravstvu sploh, bolniških zaradi nesreč pri delu in posebej zaradi nesreč ob prihodu in odhodu z dela itd. Nekateri naj bi naredili posebne delovne skupine ali komisije, vredno pohvale, ni kaj. Zal pa se vsiljuje misel, da nihče pred tem ni pomislil, da zna biti čakalna doba še daljša in nekateri problemi še večji, če bodo zdravstveni delavci namesto bolnikov „obdelovali“ tovrstne podatke; da dela raznih odborov in služb niti ne omenjamo.

Delegatski molk zavira delo

Občinski odbori sindikatov dejavnosti zelo slabo delajo — Popolna neaktivnost nekaterih delegatov — Slabo kadrovanje — Tudi delitev dela in informiranje še šepata

Občinski odbori sindikatov dejavnosti v novomeški občini še zdaleč ne delujejo tako, kot bi morali, temu primerna pa je tudi njihova uveljavljenost. Kljub dolgoletnemu dopolnjevanju organiziranosti je še vedno veliko vrzeli v vsebinski in organizacijski povezanosti teh odborov z osnovnimi sindikalnimi organizacijami, medtem ko je sodelovanje odborov z občinskim sindikalnim svetom in posameznim republiškim odborom sindikata dejavnosti nekoliko boljše.

Osnovne sindikalne organizacije očitno še ne razumejo in ne vidijo vsebine in ciljev delovanja občinskih odborov kot oblike in metode dela, ki bi pomagala hitreje razrešiti specifične probleme znotraj posamezne dejavnosti, pa naj gre za gospodarjenje, pogoje pridobivanja dohodka, nagajevanje po delu ali dohodkovno povezovanje znotraj posameznih dejavnosti in reprodukcijskih verig. Vse to pa je v današnjih gospodarskih težavah še kako pomembno.

Kje so vzroki, da odbori tako rekoč spijo? Brez dvoma gre za slabo delovanje delegatskega sistema. Mnogi delegati so v odborih popolnoma neaktivni. Niti na sestanke ne prihajajo, tako da drugačno delo odborov že v poskusih zamre. Tako je bilo v preteklih letih, z izvolitvijo novih delegatov letos pa se položaj ni prav nič popravil. Od septembrskih sklicev vseh 10 odborov, kolikor jih deluje pri občinskem sindikalnem svetu, je prvič uspel le sklic odbora sindikata delavcev kovinsko predelovalne industrije (ta tudi najbolj dela), nekateri pa niti drugič ne.

Očitno je zatajilo že kadrovanje delegatov, saj so bili izvoljeni tudi taki, ki jih delo

LE 8 SLUSATELJEV?

V začetku oktobra so vse osnovne sindikalne organizacije v novomeški občini dobile zadolžitve, da do konca meseca vsaka predlaga vsaj enega kandidata za 120-urno občinsko politično šolo, saj je množično družbenopolitično usposabljanje vse večjega pomena. Kljub temu je bilo do roka evidentiranih vsega 8 kandidatov!

sindikata sploh ne zanima. Neaktivnost in neseznanjenje svoje osnovne organizacije z delom in sklepi odbora je seveda posledica tega. Delo sindikatov dejavnosti pa je omejeno tudi zaradi tega, ker občinski odbori in osnovne organizacije posvečajo premalo pozornosti specifičnim problemom in usklajevanju interesov znotraj dejavnosti.

Tako pogosto na vseh ravneh sindikalne organiziranosti od

osnovnih organizacij do odborov in občinskega sveta obravnavajo in pripravljajo enake aktivnosti, specifična problematika osnovnih organizacij, ki se povezujejo v ustrezen občinski odbor, pa tako ostaja neizražena in pobud za usklajeno in vsebinsko načrtovano delo od spodaj navzgor ni.

Zaostrene gospodarske razmere vsekakor zahtevajo tudi drugačno delo odborov sindikatov dejavnosti, ki bi morali imeti veliko večjo vlogo pri hitrejšem razreševanju posameznih problemov, težav in neskladij. Za to pa bo poleg ustrežnejših, bolj aktivnih delegatov treba doseči tudi boljše delitev dela in popolnejše medsebojno informiranje.

Naloge, ki ne smejo čakati

Sindikati morajo storiti vse, da bo steklo delo po spremenjenem delavniku — Prevozi, preskrba, varstvo

Občasni posveti s predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij v novomeški občini postajajo stalna oblika usposabljanja. Na takem posvetu pretekli teden so se seznanili z nalogami, ki jih je pred sindikate postavil nedavni kongres slovenskih sindikatov in sprejem ukrepov v zadnjem času.

Med stalnimi nalogami kaže omeniti sprotno ocenjevanje razmer med delavci v kolektivih ter razširitev

aktivnosti iz vodstev sindikalnih organizacij na vse člane, takojšnja ocena razmer in razpoloženja v lastnem okolju pa bo podlaga za pripravo konkretnih načrtov nadaljnjega delovanja. Po usmeritvah nedavnega kongresa predstavljajo temeljni program dela osnovnih organizacij v prihodnjih štirih letih prizadevanja za stvarno odločanje delavcev o dohodku v tozdr, za uveljavljanje načela delitve po delu, za stabilnost na osnovi sporazumevanja in dogovarjanja, za zakonitost itd. V osnovnih organizacijah morajo zato čimprej določiti odgovorne za izvedbo konkretnih nalog z roki vred.

In tekoče naloge? Najprej je to ocena gospodarjenja in razporejanja dohodka, kjer je treba posebej pogledati izgube, doseganje izvoza, usklajenost vseh vrst porabe z dohodkom. Nujnost povečanja izvoza, boljše nagajevanje proizvodnega in ustvarjalnega dela, odgovornost itd. je treba vpeti v resolucijo za prihodnje leto. Poleg tega morajo tudi sindikati narediti vse, da bo delo po spremenjenem delovnem času kar najbolj steklo, pa tudi prevozi, preskrba itd.

BONI VSAKO SREDO

Obveščamo občane, da se bodo delili boni za gorivo za registrirana motorna vozila, kolesa z motorjem in registrirane traktorje v občini Novo mesto od 10. novembra dalje vsako sredo od 12. do 17.30 v sekretariatu za notranje zadeve skupščine občine — odsek za promet (Novi trg 6).

Sekretariat za notranje zadeve

PO NOVI CESTI SE MLADI VRAČAJO — Asfaltirana cesta Vinja vas—Podgrad, ki jo je slovesno odprl predsednik skupščine krajevne skupnosti Podgrad Jože Gazvoda, bo v teh krajih zadržala precej mladih ljudi. Ko pa bo v vasi dograjen velik družbeni dom, napeljan telefon in vodovod, bo tam v Gorjancih morda prijetnejše kot v mestu. (Foto: J. Pavlin)

V zdravstvu finančni infarkt?

V novomeški zdravstveni skupnosti spet izguba — V težkem položaju so tudi izvajalci, saj obsega storitev ne morejo manjšati, denarja pa manjka — Ob koncu leta še slabše

Ob pregledu sklepov iz zajetnega zapisnika s septembrske seje skupščine novomeške zdravstvene skupnosti so delegati uporabnikov in izvajalcev na seji 28. oktobra ponovno govorili o številnih problemih in težavah, ki pestijo tako zdravstvo kot uporabnike zdravstvenih storitev.

Naj gre za dolgo čakalno dobo, očitno naraščanje izostankov z dela, premalo različnega zdravstvenega kadra, pomanjkanje denarja in izgube itd., vse to so problemi, ki bodo zahtevali še veliko strpnosti, predvsem pa drugačnega ravna-

nja izvajalcev in uporabnikov zdravstvenega varstva, če nečemo, da se že tako slabi oz. kar kritični položaj v zdravstvu še poslabša.

Delegati so obravnavali tudi poročilo o devetmesečnem poslovanju novomeške zdravstvene skupnosti. Od skupno 613 milijonov planiranih prihodkov za vse leto je skupnost v devetih mesecih zbrala 422 milijonov ali 68,8 odstotkov letnega plana. Manj denarja od načrtov je zbrala predvsem zaradi nižje mase bruto osebnih dohodkov, iz katere delavci dajejo prispevek za zdravstveno varstvo.

V devetih mesecih je skupnost „porabila“ skoraj 431,3 milijonov ali 70,67 odst. letnega plana. Prekoračitve so bile pri nadomestilih osebnih dohodkov zaradi večje odsotnosti z dela, izdatki za pogrebne in posmrtnine pa so zaradi valorizacije teh stroškov že presegli celoten plan za 5 odstotkov. Prekoračen je bil tudi plan preventivne dejavnosti, za kar je vzrok

večje število zavarovancev v domovih za ostarele in več opravljenih patronažnih obiskov na domu, ter izdatki za zdraviliško zdravljenje zaradi višjih cen.

Novomeška zdravstvena skupnost je tako zaključila devetmesečje z nekaj nad 9 milijoni izgube, pa ne zaradi več izplačanih stroškov, temveč le zaradi manjšega dotoka sredstev. Dejstvo pa je, da bi bila izguba še večja, če bi bili z izvajalci že sklenjeni sporazumi o svobodni menjavi dela. Tako pa se z izgubo otepa tudi izvajalske delovne organizacije, saj svojih dejavnosti ne morejo krčiti.

Delegati so sprejeli dopoljnji program ukrepov za odpravo izgube v Zdravstvenem domu Novo mesto ter sklep, da se 2 milijona, ki jih je dobil Zdravstveni dom za izvajanje fizioterapije, ne vzameta Splošni bolnišnici, ki to dejavnost še vedno opravlja, čeprav ne veče na posebnem oddelku.

Z. L.—D.

Priznanja raziskovalcem

Ob letošnji podelitvi nagrad in diplom inovatorjem ponovno poudarili tudi družbeni pomen znanstveno raziskovalnega dela — Posebno priznanje prof. dr. Japelju

Novomeška raziskovalna skupnost je letos že petič podelila nagrade in diplome za dosežke na področju inventivne in raziskovalne dejavnosti. Na slavnosti, ki je bila 28. oktobra v prostorih Zavarovalnice Triglav, sta predsednik novomeške občinske skupščine Uroš Dular in predsednica občinske raziskovalne skupnosti Stanka Florjančič izročila nagrade enaindvajsetim dobitnikom.

Letošnji nagrajenci so: Janez Adamlje in Stanislav Gorše iz Novolesove Tovarne ploskovnega pohištva, Janez Alič iz Iskrinega tozda Hipot v Šentjerneju, prof. Daniel Bezek iz srednje šole tehniških usmeritev, arheolog Danilo Breščak iz Zavoda za družbeno planiranje v Novem mestu, Jože Henigman iz Novolesove Tovarne drobnega pohištva, Marjan Lenart iz Iskre—Ele; Lado Lavrič, inž. Jože Majes in inž. Jože Malenšek iz Pionirja; Leopold Mihelič iz Iskrine Tovarne napajalnih naprav v Novem mestu, inž. Stana Molan iz Krkinega inštituta, Vinko Mikec in Boris Piletič iz IMV, Franc Rabzelj iz Iskre—tozda Upori v Šentjerneju, inž. Feliks Strmole iz Pionirja, Marjan Šuštaršič in Pavel Šuštaršič iz Tovarne zdravil Krka ter inž. Vjenceslav Viceič iz IMV.

Posebno nagrado novomeške izobraževalne skupnosti je dobil prof. dr. Miha Japelj za svojo

Hočejo živeti bolje in lepše

Otvoritev asfaltne ceste Vinja vas—Podgrad — Letos že tretja delovna zmaga

„Nase vasi bi se kmalu izpraznile. Še pred leti so se mladi množično izseljevali, danes pa se vračajo. Zaselki postajajo vasi, mladi v njih pa hočejo živeti boljše in lepše.“ je ob otvoritvi asfaltirane ceste povezave Vinja vas—Podgrad dejal predsednik skupnosti krajevne skupnosti Podgrad Jože Gazvoda, ki ima za akcije in zmage v krajevni skupnosti največ zaslug.

Nedeljska otvoritev 2 kilometra dolge cestne povezave je ena največjih povojnih dosežkov prebivalcev v teh gorjanskih vaseh, ki se še vedno otepa zaostalostjo. Da jim prostovoljno delo in prispevki ter požrtvovalnost in solidarnost niso tuje, so letos dokazali že tretjič. Spomladi so slovesno odprli razširjeno makadamsko povezavo Koroška vas—Jurna vas, pod streho pa so spravili tudi velik dom družbenih organizacij in društev v Podgradu. Zadnje delovno zmago so dobili v štirinajstih dneh. Toliko dni je namreč poteklo od tedaj, ko so dobili „zeleno luč“ pri komunalni skupnosti do otvoritve. Predračunska vrednost del je bila ocenjena na 5,5 milijona din. Komunalna skupnost je prispevala 3,2 milijona, 1 milijon so zbrali krajinj, pomagala pa sta tudi Gozdno gospodarstvo in KZ „Krka“.

Nedeljska slovesnost na Podgradu, za katero so kulturni program pripravili mladi krajevne skupnosti, je bila posvečena tudi praznovanju občinskega praznika.

J. P.

POPRAVEK

V poročilu s seje skupščine novomeške komunalne skupnosti, objavljenem na tej strani v prejšnji številki Dolenjskega lista, je prišlo po krivdi tozda Grafika do neljubih napake. Ne drži, da prejšnja skupščina komunalne skupnosti v skoraj petih letih niti enkrat ni bila sklepčna, kot je bilo zapisano v časopisu, temveč da skupščina niti enkrat ni bila nesklepčna.

NAGRADA TUDI ARHEOLOGU — Eno letošnjih nagrad novomeške raziskovalne skupnosti je dobil tudi arheolog Danilo Breščak iz enote za varstvo naravne in kulturne dediščine pri Zavodu za družbeno planiranje v Novem mestu, in sicer za arheološke raziskave. (Foto: I. Z.)

Za milijon več premoga

Ukrepi za preskrbo z gorivi in mesom

Delegati občinske skupščine so na zadnji seji 25. oktobra na predlog občinskega izvršnega sveta podprli spremembo občinskega proračuna. Tako so za sovlaganje v premožnosti izločili milijon dinarjev. Preskrba pa bo tako lahko dobila več premoga. Senovskega premoga bo naenkrat moč dobiti, kot smo že poročali, le dve tone, velenjskega lignita pa tri tone. Tudi enkratna dobava kurilnega olja je omejena na tisoč litrov. Zdej že pregledujejo spiske naročnikov za kurja-

vo, in da si ne bi kdo ustvaril zalogo, drugi pa pozimi zmrzoval, bo lahko vsak naročnik le na enem seznamu.

Za kompenzacije za delno oskrbo z mesom je bilo iz občinskega proračuna že porabljenih 5 milijonov dinarjev, za vsaj polovično oskrbo pa bodo do konca leta porabili prav tak znesek. Pisali smo že o tem, da poslej vsak kupec lahko dobi le kilogram govedine in kilogram svinjine. Ozimnica naj bi bila izzveta.

DRAŽJI ZREZKI?

Kompenzacije za meso v krški občini so zavoljo oskrbe individualnega potrošnika. Denarja ni več, da bi kompenzirali še meso za družbeni sektor. Prizadete so menze in gostinstvo, seveda ne zasebniki. Hotel Sremič je imel samo v letošnjih treh mesecih zaradi takega položaja za 430 tisočakov večje stroške. Predlagajo, naj bi bil kompenzacija deležen rejec živali, da bi dolgoročno rešili problem preskrbe z mesom. Zaenkrat menda ni druge rešitve, kot je podražitev hrane, vprašanje pa je, kdo si bo še lahko privoščil dober zrezek, premočno zasojen s ceno!

Onesnaževalci smo bili ljudje

Od nas je odvisno, če bodo vode in zrak manj onesnaženi — Preveč je tudi hrupa

Okolje v krški občini je močno onesnaženo. Krčani občasno celo vdihavajo zrak, v katerem škodljive snovi presegajo dovoljene meje, Sava, že tako bolj podobna industrijskemu kanalu, pa pod Krškimi zdrkne še za razred niže.

Največji onesnaževalec zraka in vode, tovarna „Djuro Salaj“, bo s čistilnimi napravami, ki veljajo okrog 720 milijonov dinarjev, resda največ storil za boljši zrak, res pa je tudi, da ostajajo krški papirmičarji s to naložbo skoraj edina svetla točka pri uresničevanju družbenega dogovora o skupnih akcijah občin in mest pri preprečevanju onesnaževanja vod v porečju Save.

Precej večjo pozornost bodo posvetili največjemu viru pitne vode v občini in med največjimi v Sloveniji — podtalnici Krškega polja. Zdej jo ogroža neposredna bližina magistralne ceste in pa gramoznice, ki pri svojem obratovanju ne upoštevajo vodnogospodarskih razmer. Občinski izvršni svet je že naložil IGM „Sava“, da se, skladno s predpisi, loti sanacije, tako da bo na nekdanjih obdelovalnih površinah spet moč pridelovati hrano.

Rezultati meritev, ki jih je opravil republiški Zavod za varstvo pri delu, so pokazali, da je na področju mesta Krškega le Plošča za zdej primerna za stanovanjsko gradnjo, saj je dru-

god hrup zaradi železnice, ceste in industrije premočan. Krajani Vrbine in Spodnjega Starega grada, ki živijo v neposredni bližini jedrske elektrarne, se pritožujejo, da je hrup iz nuklearke že kar neznošen.

Doslej je Kostak odvažal smeti na sanitarno deponijo le iz Brestanice, Kostonjice, Krškega, Leskovca in s Senovega. Da pa bi zajezili „črna smetišča“, bodo organizirali odvažanje odpadkov še od drugod. Inspekcije bodo v vseh primerih onesnaževanja okolja neizprosne do onesnaževalcev, prej ko slej pa bo potrebno za izboljšanje razmer tudi več družbenosamozaščitnega obnašanja.

P. P.

Naložbe najedajo osnovni program

V. Ban o varčevalnih ukrepih na šolah

Zaostrene razmere terjajo varčevanje tudi v šolstvu, zato so se, skladno s sprejetimi stabilizacijskimi ukrepi, v skupščini občine izobraževalne skupnosti v Krškem lotili iskanja notranjih rezerv na osnovnih šolah v občini. Toda kje vzeti tam, kjer že sicer manjka in je stabilizacijsko obnašanje še bolj v odvisnosti od trga kot drugje?

Tajnik občinske izobraževalne skupnosti Vida Ban, ki je pred letom prevzela to dokaj nehalno delo, pojasnjuje težave izvajalcev osnovnega izobraževanja toliko bolj doživeto, saj je poprej učila na koprivniški šoli. „Naš letošnji finančni plan — 161 milijonov dinarjev sploh ni stvar. Letošnja investicijska stopnja pozna indeks 151,1, materialne stroške pa bi lahko povečali za 15 odstotkov. Naložbe močno zajedajo v osnovni program, kajti letošnjih anuitet je za 27 milijonov dinarjev. Mi jih moramo plačevati, to pa pomeni, da ne moremo hkrati redno nakazovati dvanajstin. Sole si niso mogle valorizirati osebnih dohodkov v skladu z lanskim planom.“

Sole prerazporejajo delo pod svojo streho in marsikje so močno zmanjšali število nadur. Med

Vida Ban: „Nadur skorajda ni več!“

ukrepe dolgoročne narave pa spada spodbujanje vseh oblik koristnega dela; učenci bodo še bolj kot doslej sodelovali pri zbiranju odpadnih surovin, obiranju poljščin, pogozdovanju in podobnih akcijah. Zanimivo je, da so starši sami podprli odločitev, da bi poslej prispevali več za otroke v oddelkih podaljšanega bivanja. Stiska pač nemalokrat sili k večjemu povezovanju ljudi in solidarnosti.

P. P.

V MESTU ZA PRAZNIK DELAVNO. Letos so se občani Brežic večinoma odpovedali prostemu dnevu, ki so ga v mnogih delovnih organizacijah že uveljavili v samoupravnih aktih. Delali so v vseh uradih in tudi trgovine so bile odprte kot običajno. Glavno mestno ulico so na praznični dan prelili z novim asfaltom, dijaki pa so s sajenjem okrasnega zelenja zaključili enotedensko delovno akcijo. (Foto: Jožica Teppey)

Kašče za 30 tisoč ton žita

Postavili jih bodo v Brežicah in jih napolnili z zrnjem prihodnje jesen

Žitni silosi, ki so jih 26. oktobra začeli graditi v Brežicah, obetajo kmetijstvu v občini in Sloveniji boljše čase. Zaloge v njih bodo omogočile enakovrednejši razvoj živinoreje in perutinarstva, ki ju motnje pri dobavi krme ter z njimi povezane skokovito nihanje cen, močno ovirajo.

Žitne kašče bodo stale v industrijski coni Brežic in Opekarne v Brežini. Sprejele bodo lahko 30 tisoč ton žita. To bo dvajset ogromnih kovinskih posod in v vsaki od njih bo prostora za 1500 ton zrnja. Silosi bodo najsodobneje opremljeni, zato ne bodo potrebovali več kot deset delovnih moči.

Investitorji so: Univit iz Ljubljane za 10 tisoč ton zmo-

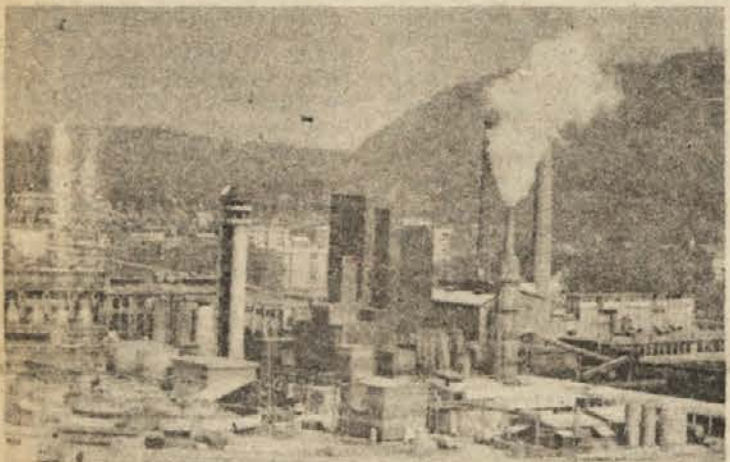
gljivosti, Materialne rezerve SR Slovenije za 7500 ton, Agrokombinat Krško za 5000 ton, Agrotehnika Gruda iz Ljubljane za 3000 ton, Kmetijski kombinat Sevnica za 1000 ton ter Agraria Brežice za 3500 ton. V silose Agrarie so vključene tudi potrebe materialnih rezerv brežiške občine.

Predračunska vrednost investicije je 256 milijonov dinarjev. Denar zanjo zagotavljajo investitorji iz lastnih in bančnih virov. Do novih silosov bo speljan industrijski tir, ki je vstet v investicijski vsoti. Zemljišče je odkupila brežiška občinska skupščina in ga brezplačno od-

stopa investitorjem. S tem podpira in hkrati daje priznanje obetajočemu združevanju dela in sredstev v kmetijstvu.

Investicijo bo vodil Univit iz Ljubljane. Gradbena dela so prevzele Slovenija-cesta, komunalna dela Komunalno obrtno podjetje iz Brežic, opremo pa bo dobavljal in montiral Itas iz Kočevja. Silose bodo napolnili prihodnje jesen. V njih bodo kmetijske organizacije hranile lasten pridelek žit skupaj z dodatnimi zalozami, ki jih bodo nakupili oziroma prevzeli v hrambo iz dogovorjene slovenske proizvodnje in drugih območij Jugoslavije.

JOŽICA TEPPEY

„GREŠNIKOV“ JE VEČ — Tovarna Djuro Salaj (na sliki) bo s čistilnimi napravami največ storila za bolj zdrav okolje v Krškem in okolici. Pozimi pa bi za čistejši zrak veliko naredili, ko bi številna individualna kurišča zamenjala toplana. Zdej se o tem govori še v pogojniku, toda časi se spreminjajo... (Foto: P. P.)

KAKO PREŽIVETI?

Plina ni, kurilnega olja ni, premoga ni, zdej nam pa preti še blok tarifa pri elektriki! Kako ukrepati, da bomo sploh preživeli, če se to zimo še greti ne bomo smeli ali mogli? Pravzaprav bi nam bilo lahko ves čas vsaj toplo, če že ne vroče, ko bi naš ob razmišljanju o pomanjkanju grela zastojna jeza.

NAMESTO POSOD — KONTEJNERJI

Stanovaleci Ceste 4. julija opozarjajo, da je okolica blokov v bližini Delavskega doma Edvarda Kardelja zelo neurejena. Predlagajo, da bi namesto številnih posod za smeti namestili kontejnerje. Res pa je, da bi vsaj včasih lahko s kakšno akcijo sanii počistili vsaj zelenico. Na Griču pa ljudje pogrešajo kontejner za papir, ki gre zdej v smeti.

KRŠKE NOVICE

TOPLIJKACIJA LE POBOŽNA ZELJA? Tako se je vprašal eden izmed razpravljalcev na zadnji seji predsedstva občinske konference SZDL, ko so razpravljali o varstvu okolja. Namreč o tem, da se je treba lotiti toplifikacije, je bil že marsikdaj govor, vprašanje pa je, kako in kdaj uresničiti tako vizijo. Se to zimo bomo bolj ali manj kurili vsak zase...

POČITNICE VSAK PO SVOJE

Osnovne šole dobro vedo, kdaj bodo učenci odšli na zimске počitnice, saj o tem odloča republiški komite za vzgojo in izobraževanje. Povsem drugače je na srednjih šolah, oziroma v usmerjenem izobraževanju, kjer se o zimskih počitnicah lahko odločajo v občinah in regijah. Zdej se prava zimska radoživost v nekaterih družinah pričena dvotirno in staršem je prepričano usklajevanje, ki bi ga lahko opravil kdo drug.

IZ NUKLEARKE MANJ RADIOAKTIVNA VODA, KOT PITNA — Predstavnik jedrske elektrarne je na

zadnjem zasedanju občinskega zbora združenega dela povedal, da mora biti pred izpustom v Savo voda, ki jo uporabljajo v nuklearki za hlajenje reaktorja, manj radioaktivna, kot pitna voda. Razne meritve radioaktivnosti, ki jih opravljajo pooblaščenice organizacije, neodvisne od nuklearke, doslej niso pokazale odstopanj od dovoljenih meja. Od 1. oktobra 1981 do 15. maja letos se je le 5. maja letos ob 18. uri Sava segrela za 2,2 stopinje Celzija preveč. Takrat je elektrarna obratovala pri moči 563 megavattov.

KJE DOBIJO DENAR „SVERCERJI“? — Mišljeni so pravzaprav prekupčevalci z živino z one strani Sotle, ki našim kmetom preplačujejo živino; zato prihaja do paradoksa, da je mesa v Zagrebu dovolj, v Posavju, kjer je živinoreja dokaj razvita, pa se vse pogosteje postimo. Seveda prisično! Odgovor na začetno vprašanje pa je takle: „Turisti, ki pridejo na naš sinji Jadran, morajo jesti meso in naši soseda zaradi deviznih gostov ne sprašuje za ceno živine pri nas!“

Za nekatere uspešno, za druge nesrečno leto

Le s trdim delom iz gospodarskih težav

Z Brežičani so minuli teden delile zadovoljstvo nad dosežki ob letošnjem prazniku pobratene občine Velika Plana, Gevgelija in Zelina, obe posavski sosedni ter hrvaške občine Samobor, Zaprešič in Velika Gorica. Mirko Kambič je delegatom, predstavnikom DPO in gostom v svojem nagovoru na svečani seji prikazal najpomembnejše pridobitve leta in možnosti za nadaljnji razvoj občine. Omenil je tudi nesrečo, ki je letos prizadela vinogradnike na Bizeljskem. Toča je uničila 2400 hektarov nasadov vinske trte. Povzročila je za 280 milijonov dinarjev škode in tako prikrajšala občino za 8 odst. družbenega bruto proizvoda. Predsednik Kambič je ob tej priložnosti poudaril izjemno solidarnost Posavja, kjer so vsi zaposleni z enodnevnim zaslužkom pomagali zaceliti rane po tej veliki katastrofi.

Bo Dom učencev v Brežicah nosil Titovo ime?

Mladi so svojo željo posredovali naprej

Stanovaleci Doma učencev v Brežicah so na zboru učencev, dne 4. oktobra, predlagali, da bi se njihov dom poimenoval po maršalu Titu. Predlog so poslali na občinsko konferenco SZDL in ga podkrepili z obljubo, da bodo z delom in znanjem dokazali, da so vredni imena največjega voditelja jugoslovanskih narodov in velikega prijatelja mladine.

Učenci brežiškega dijaškega doma so pokazali letos izredno zagnatost za urejanje okolja. Delu so žrtvovali veliko prostih ur. Pred domom je njihova delovna brigada ves teden kopala na zelenici, ki je zdej spominski park tovariša Tita. Štiriinpetdesetih brigadirjem so se po treh dneh pridružili novi prostovoljci. Sodelovalo je 131 učencev. Mladi iz doma obljublajo, da bodo za park skrbeli tudi vnaprej.

ZAČELO SE JE. Dve leti je tega, odkar so v Brežicah podpisali prvi sporazum o združevanju sredstev za gradnjo žitnih silosov. Med tem so nekateri partnerji odnehali in namesto njih so pristopili novi. Investitorjem sta ponudili roko dve banki, Gospodarska banka iz Ljubljane in Terneljska posavska banka iz Krškega. Na sliki direktor brežiške Agrarie Stanko Rebernik med govorom ob začetku gradnje. Slovesnost so združili s počastitvijo praznika brežiške občine. (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

SPREHAJALIŠČE OB SAVI? — Brežiški upokojenci in člani ZZZB NOV so se obrnili na Vodnogospodarsko podjetje v Novem mestu z željo, da bi na savskem nasipu med mostovima uredili sprehajališče. „To dokazuje, da je novi varovalni objekt zelo hitro postal del Brežic in da ga ljudje sprejemajo kot nekaj svojega, ne kot tujek,“ je na otvoritvi prve faze dejal direktor Roman Rajer in dodal, da so se v Novem mestu prav zaradi tega razveselili brežiškega sporočila.

RAZPRODANA VOZILA — Pomanjkanje goriva za vozila je posledno prizadelo tudi Rudnik Globoko, ker zanj veliko prevažajo zasebniki. Brežiški Prevoz je Rudniku pred leti ponujal svoje prevoze, vendar se z Rudnikom niso mogli sporazumeti in je avtopark za te namene razprodal. Razlog za to, da so se razšli, so bile cene. Prevoz je za kubik prepe-

ljanega gramoza zahteval precej več kot zasebni prevozniki, in to je prekinilo pogovore. „Zelo nazoren primer za neresno poslovno dogovarjanje,“ tako pripombo so delegati slišali na nedavni seji občinske skupščine.

KMETIJE KUPUJEJO V MESNICAH — Odkar občinska skupščina primakne za kilogram mesa po 40 dinarjev, ga na veliko kupujejo tudi kmečki ljudje in polnijo skrinje. Zaradi tega izvršnemu svetu ne preostaja drugega, kot da omeji nakupe tako, kot je storil pri moki, olju in pralnem prašku. Poraba mesa se je namreč nenormalno povečala.

DNEVI V LETU BREZ POGREBOV — V Brežicah po novem odloku odpadejo pogrebne svečanosti v štirih prazničnih dneh. To so 1. november, 29. november, 1. januar in 1. maj.

Ne trezni šele udarec nesreče

Uspela problemska konferenca SZDL o požarni varnosti — Zaščita najboljši gasilec

V sevniški občini vsekakor lahko še kaj več kot potrka po lesu, ker vrsto let niso imeli res katastrofalnega požara. Je bila to zgolj sreča ali je bilo tako tudi zaradi preventivnega dela gasilcev, miličnikov in drugih?

Ne samo to, so lahko ugotavljali na problemski konferenci SZDL o požarni varnosti minuli četrtek. To sejo so koristno združili z letošnjo akcijo NNPP in tednom požarne varnosti. Ze v pripravah na zanimivo gradivo je bila vrsta pogovorov po krajevnih skupnostih in delovnih kolektivih. V živahni razpravi na sami konferenci je sodelovala vrsta razpravljajcev, vsekakor pa ne le gasilci, temveč mnogi, tudi odgovorni za protipožarno samozaščito.

Komandir postaje milice Viktor Čopi je podal analizo letošnjih požarov in nesreč. Letos je do nedavnega udarila strela petkrat, samo v eni noči je povzročila troje požarov. Otroci z vžigalicami so podneli otročega petelina dvakrat, obakrat so bili to mestni otroci na obisku na podeželju! En osební avto je pogorel do kraja, drugega je podobne usode rešil voznik tovarnjaka, ki se je ravno pripeljal mimo (tovarnjaki imajo, kot je znano, gasilne aparate). Med pohvalne akcije so na konferenci ocenili vlogo štaba civilne ob zadnji bencinski krizi. Ločani so namreč sami pričeli opozarjati občane na nevarnost kopičenja zaloga vnetljivih snovi in na nujno potrebne varnostne ukrepe pri tem. Pred časom smo tudi poročali o hvalevredni akciji sevniških gasilcev in požarne skupnosti ob lanskem pregledu 695 hiš. Gospodarji, kjer so bile ugotovljene pomanjkljivosti, naj bodo pozorni, saj bodo gasilci letošnjo zimo akcijo ponovili.

Vse pa ni hvalevredno. Medtem ko ima Jutranjka v nekdanjem ribniku najmanj 500 kubikov požarne vode, izredno izpostavljeno območje Lisce, bencinske črpalke in še marsičesa nima na voljo niti nujne požarne vode. Postavljeni hidranti so nezadostni, to so gasilci nazorno dokazali ob lanskí vaji. Podobno je v Sentjanžu, kjer so celo neodgovorno zatrpali vodnjak. Nerazumljivo je, da niti iz Lisce, kjer imajo za to tudi

• V Jutranjki ugotavljajo, da bi največ privarčevali, če bi ob delovnih sobotah delali tudi v popoldanski izmeni. Delovni prostori so namreč ogreti že za dopoldansko prvo izmeno, za drugo izmeno bi bilo treba prostore le dogrevati, kar pomeni občuten prihranek kurilnega olja.

• Presenetljivo je, kako navkljub prizadevanjem za čim večjo uporabo javnih prometnih sredstev avtobusni prevozniki pravzaprav nimajo uporabnega voznega reda. Pred časom se npr. niso medrepubliško dogovorili. Nov izgovor je slovenski cestni križ. Zato ni čudno, da ljudje hodijo peš ali se vozijo z lastnimi avtomobili (če seveda imajo bencin), za njimi pa pelje še prazen avtobus. V Sevnicí se s počasnilo prevoznikov niso zadovoljili. Menijo, da je mogoče poceni vsaj ciklostirati vozne rede lokalnih prevozov, če prevozniki že ne premorejo voznih redov na postajališčih.

SEVNIŠKI PABERKI

KORISTNE „BOMBE“ — Ker smo v mesecu požarne varnosti, ne bo odveč opozorilo, da je v izlozbi trgovine s tehničnim materialom v Sevnicí razstavljenih več gasilnih ročnih aparatov iz gasilskega servisa v sevniškem gasilskem domu. Priložene cene pomenijo tudi, da so tam naprodaj. Še več, tam jih tudi pregledujejo in polnijo za ponovno uporabo. Da so dragi, poročete? Kaj je celo nekaj starih stotisočakov v primeri s škodo, ki nastane ob požaru! Sicer pa, koristna pobuda s problemske konference je tudi, da bi požarna skupnost in drugi v ustreznem deležu regresirali nabavo takih aparatov za gospodinjstva.

KORISTNO ZRNO — Občinski štab za civilno zaščito v Sevnicí opozarja vse, ki so si pripravili zaloge bencina in podobnih goriv, na nevarnost tega početja. Vseeno se

plačano službo, na konferenci ni bilo predstavnika. Ni ga bilo tudi iz Sentjanža.

• V Sevnicí se zavzemajo za dopolnitev republiškega zakona o varnosti cestnega prometa, da bi bila tudi za osebna vozila obvezna oprema priročni gasilni aparat. Izkušnje sevniških miličnikov in gasilcev potrjujejo, da je z njim tako rekoč mogoče pogasiti ob samem začetku vsak požar na avtu!

• Med katastrofe v zadnjem času je mogoče prištevati eksplozijo v Jugotaninu 12. septembra, ko je večji zamašek lesne mase v kotlu povzročil eksplozijo in veliko škodo.

• Šole in celo novo usmerjeno izobraževanje posvečajo premalo pozornosti požarni varnosti. Janezki, preden postanejo Janezi, če npr. niso aktivni pri gasilcih, si tako nimajo kje pridobiti ustrežne varnostne osveščenosti.

TOKRAT BREZ KAZNI — Miličnik in gasilec morata dostikrat delati z roko v roki. Minuli petek so izvedli še nočno akcijo o budnosti in znanju vratarjev. O ugotovitvah bomo še poročali. (Foto: A. Železnik)

Avtobus tudi na Primož

Izletnik bo sporočil, kdaj — Pretehtali prevoze

Na zadnjih zborih občanov so krajaní KS Primož, roba boštanjске in tržiške krajevné skupnosti ponovno izrekli svoje ogorčenje, ker v te hribe še vedno ne vozi delavski avtobus.

Da bi presekało že pravi gordijski vozec okrog te (že nekajkrat obljubljene) proge, je vodstvo občinskega sindikalnega sveta v Sevnicí 27. oktobra pripravilo sestanek za direktorje. Vse kaže, da je bil sestanek uspešen in da se torej približujejo

Ze pred konferenco so imeli izoblikovan predlog sklepov. V bogati razpravi so ga v marsičem dopolnili.

ALFRED ŽELEZNIK

SOLARJI NADALJUJEJO S POMOČJO

Poročali smo že, da so sevniški šolarji pomagali Kunškovi mami pri spravlilu obilne sadne letine. Ni ostalo le pri dvakratni akciji. Šli so tudi v tretje, čeprav so obveznosti pouka drugačne. Na šoli imajo tudi stalno pionirsko brigado, ki je šla v akcijo še v prostem času.

BELA TEHNIKA NA ODPAD

Še ene koristne akcije so se lotili sevniški šolarji. Ne zbirajo le starega papirja in steklenine, o čemer so od Surovine dobili tudi lepo priznanje, temveč tudi stare štedilnike, hladilnike, pralne stroje in podobno staro šaro, ki običajno „krasi“ struge potokov in rek.

NAJVEČ SO PRISPEVALI VAŠČANI — Za okoli poldrugi kilometer asfalta v vasi Rihpovec so najbolj zaslužni tamkajšnji vaščani. Za udobnejšo hojo in vožnjo so prispevali okoli 300 milijonov starih dinarjev v delu in denarju.

Kje so kmetove devize?

Franc Hočevár iz Dobrave je letos oddal dve toni pšenice — Vsako leto prodá po 10 glav živine — Najbolj pereče je pomajkanje rezervnih delov

Kot vsak kmet iz Suhe krajevine tudi Franc Hočevár iz Dobrave pri Dobrniču ne pozabi omeniti škode, ki jo dela divjad na poljih. Kljub tej težavi, za katero ni zdravila, in občasnemu pomanjkanju rezervnih delov za kmetijske stro-

Franc Hočevár: „Na leto oddam po 10 glav živine in okoli 15 ton krompirja. Žal je bil letos pridelek precej slab, ker sem dobil zanič seme. Kljub temu bom izpolnil pogodbene obveznosti.“

je, gnojil in zaščitnih sredstev zemlje ne bi nikoli zapustil. Kot je dejal, se je nanjo navezal že v mladosti, ljubezen do nje pa ga ni zapustila niti na stara leta.

In v Suhi krajiní mora biti kmet resnično močno navezan na zemljo, saj je večina v hribovitem predelu. Zato je obdelovanje 17 hektarov velikega posestva in še šestih hektarov zemlje, ki jo ima v najemu, vse prej kot lahka naloga.

Čeprav je Hočevár bolj rejec živine kot na poljedelec, je samo letos oddal dve toni pšenice in okoli 13 ton krompirja.

KMALU SPET SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZK

Na šesti seji občinske konference ZK Trebnje, ki je sklicana za 8. november, bodo člani obravnavali oceno o zmanjševanju družbene rožije v trebanjski občini in oceno o idejno-političnem usposabljanju. Na sestankih osnovnih organizacij ZK v trebanjski občini naj bi še posebej temeljito pregledali uresničevanje zaključkov s tretje in pete seje OK ZKS.

ZBIRALI BODO STAR PAPIR

Občinski odbor Rdečega križa Trebnje pripravlja v novembru akcijo zbiranja papirja po B in C programu, to je v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Papir bodo začeli zbirati v ponedeljek, 8. novembra, od 12. ure dalje v krajevnih skupnostih Sela-Sumberk, Veliki Gaber, Sentrupert, Catež, Velika Loka, Dolenja Nemška vas, Svetinje, Dobrnič in Stefan. V torek, 9. novembra, pa bodo papir ob isti uri začeli zbirati v krajevnih skupnostih Trebnje, Račje selo, Mirna, Mokronog in Trebelno. Papir bodo odvažali od 9. in 10. novembra dalje, občinski odbor Rdečega križa pa prosi vse sindikalne aktiviste po organizacijah združenega dela, da spodbujajo zbiranje papirja.

Občinski odbor Rdečega križa Trebnje

Dobili asfalt

Vaščani Rihpovca v krajevni skupnosti Dolenja Nemška vas so pretekli teden presrečni dočkali polaganje asfalta na poldrugi kilometer dolgem odseku ceste, ki so ga poprej sami temeljito obnovili in popravili.

Predsednik gradbenega odbora Ivan Sebanec je povedal, da so večino denarja prispevali krajaní sami, prav tako pa so opravili veliko število prostovoljnih delovnih ur. Vsako gospodinjstvo v vasi je prispevalo po 25 tisoč dinarjev. Seveda krajaní sami ne bi zmogli vseh stroškov pri asfaltiranju ceste, ki je veljalo skoraj 500 milijonov starih dinarjev. Skoraj 160 milijonov starih dinarjev je prispevala krajevna skupnost Dolenja Nemška vas, Novolesov tozdi iz Trebnjega 10 milijonov, Trimo 5 milijonov in trebanjsko Gozdno gospodarstvo milijon starih dinarjev. Odrezali so se tudi vikendarji, katerih vsak je primaknil po milijon ali poldrugi milijon starih dinarjev. Da se je vse srečno izteklo, ima zasluge tudi novomeško Cestno podjetje, ki je kljub slabemu vremenu opravilo vsa dela. Zato je bilo ob likofu kot na svatbi.

JANEZ PLATIŠE

Res samo denar?

Več kot polovica krajevnih skupnosti v trebanjski občini, predvsem večjih, ima svoje kulturne domove. Nekaj so jih zgradili že pred vojno, nekaj pa po njej. Zdaj pa je usoda vseh po vrsti precej žalostna, saj je le redkokaterega mogoče uporabiti za prirejanje kulturnih priredí tev.

V njih manjka ali sploh ni odrske opreme, električna napeljava je slaba, nekaterim manjka tudi denarja za kurjavo in podobno. Skratka, v nobenem v teh domov ni mogoče organizirati kolikor toliko spodobne kulturne prireditve. Na Mirni nimajo denarja, da bi kupili kurilno olje za sicer prenovljeni Dom TVD Partizan, v trebanjskem Domu kulture se ne sme pojaviti požarni inšpektor, ker bi dom takoj zaprl, itd. Skratka, domovi, v katere je bilo v času gradnje vložena velika denarja in truda, so zdaj prepuščeni svoji nemili usodi.

Ne glede na to, da kulturna skupnost nima denarja za obnovo domov, je treba omeniti, da so v preteklih letih po krajevnih skupnostih precej gradili. A v domove kulture niso vložili niti dinarja, z izjemo Mirne. Kako je mogoče v krajevnih skupnostih voditi tako mačehovsko politiko do kulture, se človek nehoté vpraša. Zakaj v tem primeru ne gre samo za to ali v neki dom pušča vodo ali ima stole in odrsko opremo. Gre za nekaj bistveno večjega. Po krajevnih skupnostih, kjer ne sme nobena proslava miniti brez kulturnega programa, namreč niso nič vlagali v kulturo človeka. In tako se pogosto dogaja, da na kulturne prireditve, ki so v domovih organizirane, nihče ne pride, ker ljudje preprosto niso več vajeni hoditi nanje. A ne peša samo obisk kulturnih prireditev, vse manj je tudi amaterskega kulturnega delovanja, saj večina teh zanesencev niti nima kje vaditi.

Res se zdi 20 milijonov, kolikor naj bi bilo zadosti za osnovno obnovo kulturnih domov, precej visoka številka. A morda bi se dalo kaj narediti tudi z manj denarja, zato pa s temveč dobre volje. Morda tudi ob pomoči krajevnih konferenc SZDL!

IZ KRAJA V KRAJ

PO PRSTU ŠE ROKA? — Komaj je bila zaključena slavnostna otvoritev novega asfaltnega traku proti dobrniški krajevni skupnosti — praznovanje je bilo menda kar precej veselo — že so se med tamkajšnjimi krajaní porodile nove želje. In jasno, spet je v središču teh želja cesta, vendar tokrat oni odsek proti Žužemberku in novomeški občini. Krajaní si namreč želijo, da bi bilo tudi v novomeški občini tako uspešni „asfalterji“ in da bi dobili asfalt tudi na tej cesti. Toda v sedanji stiski z denarjem ni verjetno, da bodo uslišani.

LE KAKŠNA BO VODA? — Zname in toliko premlevene omejitve pri porabi bencina so šele zdaj pokazale svojo moč. Skoraj ni dejavnosti, ki je ta omejitev ne bi tako ali drugače prizadela. Med temi, ki jih je ukrep zvezne vlade tudi prizadel, je delavec trebanjske komunalne skupnosti, ki ima nalogo nadzirati vodovod, črpališča, čistilne in druge naprave. Zdaj iščejo hitro rešitev, saj mora biti ta nadzornik

vsak dan na teh napravah. Vprašanje je le, kako bodo v primerjavi z lani prihranili 40 odstotkov bencina, ko pa so objekti še vedno enako daleč, kot so bili doslej.

BONOV SO BILI VESELI GOSTILNICARJI — Med tem ko so v večjih krajevnih skupnostih bencinske bone delili v njih prostorih, se je v manjših zgodilo, da so jih delili kar v gostilni. Tako so bili pri viru „energije“ delilci, prav tako pa je bil vesel take delitve tudi gostilničar, ki je tako nekaj več prodal. Kljub veliki letini in domačih vinogradih, saj skoraj ni Dolenja, ki ne bi vrnil še dva decí, če je že v gostilni.

KAJ BI SELE BILO, ČE BI BIL PREDOR! — Velestopnice, ki bodo vodile proti najnovejši osnovni šoli v Trebnjem, še niso čisto do kraja zgrajene. In ob tem človek nehoté pomisli koliko časa neki bi trajala gradnja predora ali mostu, ki sta bila v starih, dobrih, nestabilizacijskih časih tudi še v načrtu.

TREBANJSKE NOVICE

SEVNIŠKI VESTNIK

NOV DELOVNI ČAS

Od torka, 2. novembra, je delovni čas v upravnih organih in krajevnih uradih občinske skupščine Črnomelj ob ponedeljkih, tor-kih, četrkih in petkih od 8. do 16. ure, ob sredah pa od 8. do 18. ure. Uradne ure za stranke so v ponedeljkih, sredah in petkih. Novi delovni čas, ki bo trajal do konca marca, velja tudi za občinske družbenopolitične organizacije, sodišče, skupne službe interesnih skupnosti, občinske inšpekcijske službe ter knjigovodski center.

STELJE JE DOVOLJ — Zadnja leta so kmetje precej opuščali kosenje steljnikov. Streljivi iz Vranovičev pa vedno poskrbijo, da je za hlev dovolj stelje, saj si tako priskrbijo tudi gnoj. „Če bo šlo tako naprej,“ pravi Streljev oče, „bomo steljnike ne samo kosili, ampak tudi preorali in spremenili v njive.“

Pri hrani notranje rezerve

Črnomaljska kmetijska zadruga lani odkupila dobre 4 milijone litrov mleka — Živine bi lahko spitali bistveno več — Zagotovljen odkup po dnevnih cenah?

Slovenija si je zadala, da bo 85 odstotkov hrane pridelala sama. Seveda tako zastavljeni cilji obvezujejo tudi črnomaljsko občino oziroma nosilca razvoja kmetijske proizvodnje, črnomaljsko kmetijsko zadrugo. O razvojnih vprašanjih kmetijstva v črnomaljski občini je tekla beseda tudi na zadnji seji zborov občinske skupščine, predtem pa so o tem razpravljali že na seji občinske konference Zveze komunistov.

Ena od pomembnih usmeritvenih nalog kmetijske zadruge so naložbe v izboljšavo zemlje, popravilo in gradnjo novih hlevov za pitance ter silosov, pri čemer ima njihova hranilno-kreditna služba pomembno vlogo. Prav sedaj v zadrugi teče akcija, da bi poslej izplačevali kmetijske pridelke in les na hranilne knjižice te službe, prav tako naj bi zaposleni v zadrugi osebne dohodke dobivali preko hranilno kreditne službe. Tako bo precej več denarja za kreditiranje, kajti kreditni sklad naj bi se povečal od 3 milijonov dinarjev na kakih 30 milijonov dinarjev. Črnomaljska zadruga je v zadnjih letih dosegla lepe uspehe na področju mlečne proizvodnje; leta 1968 so na primer

odkupili 750.000 litrov mleka, lani pa več kot 4 milijone litrov. Da bi na tem pomembnem področju zadruga še naprej dosegala dobre rezultate, bodo morali še več pozornosti posvetiti zlasti pridelavi kvalitetne osnovne krme, izboljševati tehnologijo krmjenja in graditi hladilne naprave.

Čeprav so dosegli uspehe tudi na področju priraje mesa, pa se v občini zavedajo, da bi lahko bistveno povečali pitanje goveje živine, zato si mora zadruga prizadevati za uveljavljanje dogovorjenega načina kreditiranja na tem področju, za zagotovljen odkup po dnevnih cenah, ki morajo biti take, kot

Vsekakor je za nadaljnji hitrejši razvoj kmetijstva v črnomaljski občini potrebno vzpostavljati in krepiti dohodkovne odnose, saj je ravno na tem pomembnem področju še veliko „notranjih rezerv“, ki jih kaže dobro izkoristiti.

A. B.

NAJVEČ ZA GRADNJO HLEVOV

Hranilno kmetijska služba deluje pri črnomaljski Kmetijski zadrugi od 1971. Do leta 1978 je bilo razmerje posojil za nakup kmetijske mehanizacije in gradnjo hlevov 60 : 40 v korist kmetijske mehanizacije, po tem letu pa se je razmerje povsem spremenilo in je 65 : 35 v korist gradnje hlevov. V letošnjem letu znaša skupna vrednost naložb 36,7 milijona dinarjev, od tega 28,6 milijona za gradnjo hlevov in le 8,1 milijona za nakup kmetijskega mehanizacije.

„Višja sila“ ni vedno le izgovor

Kako se je v Beltu zapletlo in spet razpletlo s ključnimi surovinami

Kljub temu da je črnomaljski Belt naredil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi si zagotovil zadostne količine potrebnih reprodukcijskih materialov za nemoten potek proizvodnje do konca leta, se je zataknilo pri vseh treh ključnih surovinah: koksu, sivem surovem železu in furanskim smolam.

Za sivo surovo železo je Belt že spomladi železarni Store dal 15 milijonov dinarjev sovlagateljskega dela in si tako zagotovil 4.000 ton tega železa, največ v drugem polletju. Koksarna Lukovac se je obvezala, da bo Beltu letos dobavila dobrih 3.000 ton koks, Belt pa je s pomočjo Tama zbral še 75.000 dolarjev za dodaten uvoz premoga za koksiiranje, tako da bi morali dobiti še 800 ton koks, kar bi zadostovalo do konca leta in še za januar. Dogovorjeno je bilo tudi, da bodo vsak mesec do konca leta dobili cisterno furfuril alkohola, surovine za furanske smole. Še po obravnavi 8-mesečnih poslovnih poročil je kazalo, da bo vse v redu.

Nato najprej železarna Store ni dobavila železa, češ da jim je železnica podrla industrijski tir, koksarna Lukovac je ustavila dobavo koks, ker ni dobila deviz, ki so jih zbrale slovenske livarne. Pri oskrbi s furanskimi smolami je zatajil Tam. V Beltu so morali zaradi pičilnih zalog ukrepati in 23., 25. in 26. oktobra oddelek težke linije v livarni ni delal.

Kaže pa, da se zadeva ureja, saj so v Storah popravili industrijski tir in je proizvodnja železa stekla konec prejšnjega meseca, zbrane devize za koksarno v Lukovcu naj bi tudi že nakazali, tako da bodo slovenske livarne spet redno dobivale koks, preko Tama pa si je Belt zagotovil tudi najnujnejše količine furanske smole, zbrali so tudi že devize in si zagotovili pravice za dodatni uvoz te surovine. Vse kaže, da je kriza mimo in da ne bo pustila resnejših sledov v sicer letos zelo uspešnem Beltovem poslovanju.

A. B.

Počasnejši, a uresničljiv razvoj

Srednjeročni plan je treba uskladiti z dejanskimi možnostmi občine — Manjše stopnje rasti, večji izvoz, manjši uvoz — Precejšnje obveznosti kmetijstva

Na petkovi seji vseh skupščinskih zborov v Metliki je osrednja pozornost veljala družbenemu planu občine za to srednjeročno obdobje oziroma spremembam in dopolnitvam tega temeljnega srednjeročnega dokumenta, ki ga je glede na zaostrene gospodarske razmere pač treba prilagoditi resničnim možnostim in sposobnostim občine.

Seveda pa v občini s tem, ko so se tako ali drugače odpovedali nekaterim prej zastavljenim nalogam za to srednjeročno obdobje, nanje niso pozabili, se jim niso odpovedali enkrat za zmeraj. Ne, tistega, kar ni zaradi objektivnih razlogov moč izpeljati v tem srednjeročnem obdobju, bodo prenesli v naslednje plansko obdobje, saj je jasno, da prvotno sprejeti plan ni bil spisek neuresničljivih želja.

Po prvotni oceni naj bi družbeni proizvod v metliški občini rasel kar po 5,5-odstotni stopnji, v sedanjem dogovoru o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana pa je zapisana 2,6-odst. stopnja, medtem ko republiški plan predvideva 1,3-odst. rast.

Ostri pogoji za gradnjo zidanic

Iz delovnega osnutka metliškega odloka prostorskega plana občine

Na zadnji seji vseh zborov metliške občinske skupščine je beseda tekla tudi o prvem, delovnem osnutku odloka o načelih izvajanja prostorskega dela srednjeročnega družbenega plana občine. Med drugim bo ta odlok zahteval, da je v občini zagotovljeno varovanje kakovostnih kmetijskih zemljišč, gozdov ter zavarovanih območij, naravne in kulturne dediščine, krajinskih in estetskih značilnosti naselij in območij; govoril bo o prenovi in oživitvi starega mestnega jedra in vasi, o varovanju človekovega delovnega in bivalnega okolja in ne nazadnje tudi o obrambi in zaščiti prebivalstva.

Čeprav v glavnem tudi do sedaj v metliški občini ni bilo s tem težav, stoji v osnutku zahteva, naj bi nove industrijske objekte gradili na za kmetijstvo manj vrednih zemljiščih, kar velja tudi za nova stanovanjska naselja v mestu, hkrati pa bi bilo potrebno pridobiti nove kmetijske površine kot nadomestilo za pozidano zemljo. Tudi v razvijajočih se vaseh je poglavitna skrb za ohranjanje plodne zemlje. Seveda pa je treba poskrbeti za možnosti za izboljšanje bivalnih razmer, hkrati pa zagotoviti varstvo pokrajine in arhitektonsko-etnoloških značilnosti. Tako naj bi nove hiše na vaseh rasle predvsem na robovih naselij, ne pa med starimi hišami.

Novi odlok naj bi določal tudi pogoje za gradnjo zidanic; osnutek predvideva, da bi zidanice lahko gradili le na za to posebej določenih območjih, opredeljenih v kmetijskem prostorskem planu, pri čemer pa naj ne bi bila dovoljena drobitev zemljišč, poleg tega naj bi bilo poleg zidanic najmanj 20 arov zemlje, od tega vsaj 15 arov urejenega nasada. Seveda naj bi bile zidanice arhitektonsko prilagojene značilnostim območja. Očitno zaradi slabih dosedanjih izkušenj in samovolje namenja ta delovni osnutek precej prostora in pozornosti gradnji zidanic. Največja dovoljena tlorisna površina naj bi bila 40 kvadratnih metrov, smer slemenja bi morala obvezno potekati vzporedno s pobočjem, streha naj bi imela čopa, kritina bi morala biti rdeča ali temno rjave barve, salonična kritina naj ne bi bila dovoljena. Zidanice naj bi bile pritrilne s povsem vkopano kletjo, kolenčni zid pa mora biti skrit pod napuščem. Garažna vrata naj ne bi bila dovoljena, v okolici pa ne bi smeli lastniki postavljati železnih in betonskih ograj ter betonskih opornih zidov, priporočajo pa lesene ograje, živo mejo in škarpo iz lomljenca.

V kakšnem besedilu bo pripravljen predlog tega odloka, je precej odvisno od pobud in priporočil v razpravi, vsekakor pa drži, da gre za občutljive in pomembne stvari.

A. B.

Dohodek naj bi namesto po prvotno planirani 5,5-odst. stopnji rasel po 2,5-odstotni; jasno je, da bo tudi zaposlovanje naraščalo počasneje kot so prvotno predvidevali, izvoz pa naj bi bil večji kot so v občini prej načrtovali in naj bi rasel po stopnji 8,8 odst., tako kot je to predvideno za Slovenijo. Ker se uvoz naj ne bi povečeval, bi moralo biti pokrivanje uvoza z izvozom večje, tako da bi metliška občina namesto prej načrtovanih 75 pokrila 85 odstotkov svojega uvoza z izvozom.

Precejšnje obveznosti ima kmetijstvo, vendar so prepričani, da bodo glede na prednostni položaj te pomembne veje, dodatne stimulacije in združevanje sredstev za pridobivanje več hrane zmogli dodatna bremena.

Medtem ko so najprej načrtovali, da bo v tem srednjeročnem obdobju v občini zraslo

333 novih stanovanj, sedaj ocenjujejo, da jih bo 234, in sicer 94 družbenih in 140 zasebnih, deset stanovanj pa naj bi prenovili. Da bi to dosegli, bo treba zagotoviti za družbeno gradnjo 85,4 milijona dinarjev in devet milijonov dinarjev za prenavo stanovanj, skupna vrednost stanovanjskih naložb, vključno z zasebno gradnjo, pa naj bi po ocenah v tem srednjeročnem obdobju znašala več kot 205 milijonov dinarjev. Vsak, ki bo dobil družbeno stanovanje, bo moral prispevati lastno udeležbo, in sicer od 1 do 20 odstotkov vrednosti stanovanja, odvisno od socialnega stanja.

A. B.

NOV DELOVNI ČAS

S prvim delovnim dnevom tega meseca so metliška občinska uprava, družbenopolitične organizacije in interesne skupnosti prešle na nov delovni čas, ki traja od 8. do 16. ure, ob sredah pa od 8. do 18. ure; hkrati pripravljajo tudi skupnim službam delovnih organizacij in tozdov, naj bi začeli delati po tem delovnem času. V občini se pripravljajo tudi na tako imenovani „zamik“ delovnega časa za eno uro. Na zadnji seji vseh zborov občinske skupščine so imenovali poseben koordinacijski odbor, ki mora uskladiti prevoze na delo (tudi s sosednjima občinama Črnomelj in Ozaljš), otroško varstvo, prehrano itd. Računajo, da bodo delovni čas za eno uro lahko premaknili sredi tega meseca.

KLJUB BONOM VRSTE IN POMANJKANJE

Kljub uvedbi bencinskih bonov na metliški bencinski črpalki pogosto zmanjka bencina, kadar ga pa imajo, so pred njo take vrste kot pred uvedbo bonov. Na metliškem izvršnem svetu trdijo, da so glavni krivec za tako stanje neurejeni odnosi med Ino in Jugopetrolom; Ina namreč neče točiti bencina v Jugopetrolove cisterne in zato v Ozlju že 30 dni niso dobili bencina. Tako skuša velik del tamkajšnjih prebivalcev dobiti bencin v bližnji Metliki, kar povzroča tako vrste kot pomanjkanje bencina.

SPOMIN GRE IZ RODA V ROD — Pred dnevom mrtvih sta se pred spomenikom na Primostoku ustavila učenca 1. razreda podzemeljske osnovne šole in si izpisala besedilo. Za njima pa je v spomin na umorjena aktivista Osvobodilne fronte spoštljivo postal njun mladostni vrstnik in znanec.

SPREHOD PO METLIKI

ZA DAN MRTVIH pa tudi sicer je metliško pokopališče lepo urejeno. Le redko je videti zapuščen in s travo porasčene grobove, ljudje skrbje, da je v vazah vedno sveže cvetje, da so stezice posute z belim peskom in da na grobovih gorijo sveče. Če bi bila tako urejena tudi okolica pokopališča, ne bi imel nihče nič proti. Tako pa je dovoljeno metati odpadke kar čez pokopališki zid v grmovje, ki raste pod njim. Enkrat bo treba narediti red tudi na tem koncu Metlike.

V TOREK SO IMELE učenke srednje tekstilne šole naravoslovni dan. Polovica jih je bila v Črnomlju, v tamkajšnjem centru srednjih šol, kjer so v laboratorijih delale poskuse ter si nato ogledale Belsad, druge pa so obiskale prebivalce Križevske vasi, Rosalnic in Radvičev. Med vaščani so izvedle anketo o življenju na vasi. Zanimalo jih je na primer tudi to, kdaj so ljudje nazadnje scjali lan, koliko vaščanov je odšlo na tuje, iz kakšnega materiala so zgrajene posamezne hiše itd. Učenke bodo svoje ugotovitve objavile v naslednji številki šolskega glasila Zvita nit.

V BETI POTEKAJO TE DNI prikazi uporabe gasilskih aparatov, da bi ljudje znali ravnati z njimi, če

bi bilo to kdaj res potrebno. Za poučevanje skrbita varnostnik in policijski gasilec. Prikazi gašenja so v Beti že ustaljena oblika izobraževanja in so na vrsti vsako leto. Nekaj zato, da se osveži znanje, nekaj pa tudi zaradi na novo zaposlenih. Ni slabo biti pripravljen tudi na nesreče.

ZGODOVINSKI PREDMET? — Metlika je zelo staro mesto, o čemer priča tudi tabla pri vходу v mesto z grabrovske strani. Po komaj razberljivem napisu bi popotnik lahko sklepal, da stoji tam že od takrat, ko so Metliki podelili mestne pravice.

metliški tednik

Črnomaljski poročevalec

Združevanje deviz je uspešno

V kočevskem Melaminu je proizvodnja najbolj padla v tozdu Laminati — Komeloni uspešnejši

„Potrebe po naših izdelkih so velike, toda zaradi pomanjkanja deviz nismo mogli nabaviti toliko surovin, kolikor bi jih potrebovali. Čeprav je res, da nas je letos precej prizadela omejena uporaba deviz, lahko rečemo, da je bilo najhuje za nas prav lani, ko smo v tozdu Laminati dosegli le 92 odst. proizvodnje v primerjavi z letom 1980. To nas je še posebej prizadelo, ker smo prav lani razširili svoje zmogljivosti od 5 tisoč ton na 12 tisoč ton laminatov,“ je dejal Stane Remžgar, glavni direktor kočevskega Melamina.

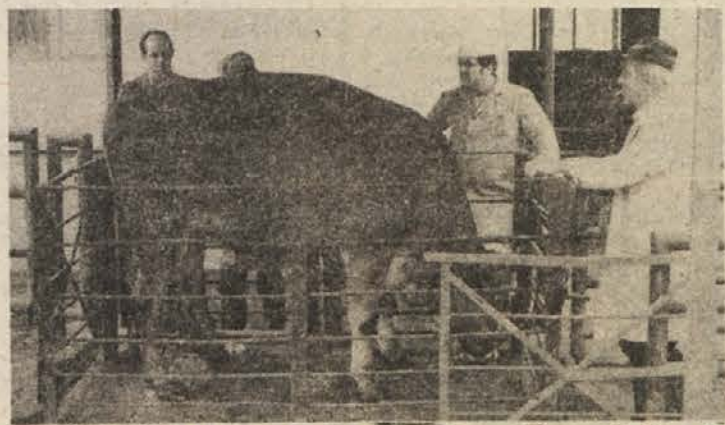
Težave se v tozdu Laminati nadaljujejo še letos, saj v devetih mesecih niso dosegli predvidene proizvodnje, medtem ko gre tozdu Komeloni precej bolje. Vzrok za zmanjšanje proizvodnje v tozdu Laminati je prejšnje leto — to pa je pomenjkanje deviz in seveda uvoznih surovin, pa tudi domačih fenolnih smol.

Ker so v prvih devetih mesecih proizvedli le 900 tisoč ton melapana namesto milijon dvesto, so bile tudi proizvodne zmogljivosti znatno manj izkoriščene. Seveda se je zaradi tega nekaj zmanjšala tudi zaposlenost, novih delavcev pa v tej kočevski delovni organizaciji prav zaradi manjše proizvodnje niso zaposlovali.

„Ker si ne želimo, da bi ravno za dvajsetletnico prve

surovin za nemoteno proizvodnjo. Čeprav je povpraševanje po naših izdelkih veliko tudi na domačem trgu, bomo poskušali z njimi prodreti na konvertibilni tržišča. Že letos smo v prvih

devetih mesecih presegli plan izvoza za 2 odst., v naslednjih letih pa nameravamo izvoz še povečati. Na ustrezen odgovor čakamo tudi od zveznih organov, ki naj bi odobrili kompenzacijski posel v vrednosti milijon dolarjev. Hkrati bomo dobili tudi nekaj deviz iz italijanskega kredita, uspešno pa teče tudi združevanje deviz z domačimi kupci, saj smo na ta način že združili 14 milijonov dinarjev deviznega izvora,“ pravi direktor Remžgar.

PRAZNIK JE, KADAR PRIDE ŽIVINA — V kočevski Mesariji tako močno občutijo pomanjkanje goveje živine, da je tam pravi praznik, kadar jim uspe dobiti v klavnicu kakšno živinco. Zato ni čudno, da se tedaj ob tovrnjaku zberejo skoraj vsi mesarji. Žal gre velika večina mesa v druge kraje, medtem ko je oskrba z mesom v kočevski občini vse slabša.

Kasnijo le v Kočevju

Evidentiranje kandidatov za vodilna telesa v KS so opravili že v vseh krajevnih skupnostih — Kasnijo le v Kočevju — Vzrok je reorganizacija

„S pripravi na volitve v vodilna telesa krajevnih skupnosti smo v kočevski občini začeli že letos junija. Tedaj smo sklicali posvet s sekretarji in predsedniki krajevnih konferenc SZDL ter se z njimi dogovorili, kako bomo izpeljali volitve,“ je dejala Tanja Svetličič, sekretarka občinske konference SZDL Kočevje.

„Na seji predsedstva občinske konference SZDL, ki je bila septembra, pa smo sprejeli še rokovnik vseh opravil. Sklenili smo, da morajo biti vsi postopki evidentiranja, kandidiranja ter same volitve opravljene do konca novembra. Ko smo potem, 14. oktobra, s predstavniki krajevnih konferenc SZDL in predsedniki svetov ter skupščin krajevnih skupnosti ocenjevali dosedanja poteka priprav na volitve, smo ugotovili, da so v vseh okoljih že evidentirali kandidate za opravljanje funkcij v krajevnih skupnostih. Zdaj se seveda že lotevajo kandidacijskih postopkov, medtem ko v krajevni skupnosti Kočevje še nekoliko kasneje s pripravami. Vzrok je v tem, da do nedavnega še niso vedeli, ali bo prišlo v tej krajevni skupnosti do reorganizacije. Zdaj so sklenili, da bodo volitve opravili še tako, kakor je zdaj, kasneje pa naj bi v skladu s potrebami namesto ene krajevne skupnosti ustanovili nekaj manjših. Gradivo o tem bodo obravnavali na

referendumu, postopek evidentiranja pa se je zaradi tega zavlekel do 15. novembra.“

Hkrati z volitvami za vodilna telesa krajevnih skupnosti bodo volili tudi področne odbore SZDL v mestu Kočevje, v vaških krajevnih skupnostih pa vaše odbore SZDL. Ker doslej niso delovali sveti potrošnikov, jih bodo izvolili ob tej priložnosti. Žal se tudi sedaj dogaja, da nekateri posamezniki nočejo sprejeti nobene funkcije, kar nekoliko otežuje dejavnosti pred volitvami. Še posebej, ker imajo ljudje, ki so pripravljene delovati, preveč nalog in jih težko opravi kvalitetno.

„Če bodo vsi postopki stekli, kakor predvidevamo, potem lahko rečem, da bomo že v začetku novembra izpeljali kandidacijske konference. Na njih bodo po krajevnih skupnostih ocenili dosedanje delovanje krajevne samouprave, obravnavali pa bodo tudi programe delovanja krajevnih skupnosti v naslednjem letu. Kmalu po volitvah bomo v kočevski občini pripravili izobraževanje za vse delegate in člane svetov ter drugih teles, da bi s tem zagotovili kar najbolj kvalitetno delo v prihodnosti. Zanimarjali pa ne bomo niti osebnih stikov s funkcionarji v krajevnih skupnostih,“ je dejala Tanja Svetličič.

J. S.

DROBNE IZ KOČEVJA

JOJ, SADJE, KAM BI TE DEL? — Letos je sadnja povsod dovolj: na drevju, v trgovinah, žal pa ga precej leži tudi na tleh po kmečkih sadovnjakih in vrtovih. Seveda se s tem dela velika škoda, ki pa jo najbolj občutijo kupci po mestih, kjer so cene sadja kljub veliki in obilni letini še zmeraj nerazumljivo visoke. K hitrejšemu obiranju sadja ne pomaga niti jadicovanje po časopisih, ki ugotavljajo, da bo kljub široko zasnovanim akcijam precej sadja zgnilo. In vprašanje, ki se zastavlja samo po sebi je, zakaj pridelovalci ne ponudijo jabolk in drugega ljudem iz mest.

KRAVE V HOTELU, MESA PA NI — Zelo lepa slika kočevskega hotela za krave je bila objavljena v Dolenjskem listu. Prav pa bi bilo, ko

bi dopisnik slikal tudi prazne kavlje po mesnicah in se malo pozabaval tudi s tem, zakaj v kočevski občini, ki je tako velika proizvajalka, v trgovinah ni mesa. S slikami „kravjih“ hotelov namreč samo budi požrežne želje po mesu in tu in tam med potrošniki, ki čakajo v vrstah za meso, burka že tako vročo kri.

BO — EDINI SMETAR KOS DELU? — Te dni na veliko pečejo kostanj tudi v Kočevju. Najraje se pri utici prodajalca vročega kostanja zadržuje šolska mladež, ki na poti domov iz šole rada sprazni eno ali dve vrečki slastnega gozdnega sadeža. Toda ti mladi ljudje so brezbržni do podobe svojega mesta in mečejo lupine kar po pločnikih. Seveda edini smetar v Kočevju temu delu nikakor ni kos, zato je mestno središče polno smeti.

KOČEVSKA NOVICE

Še: 0 prodaji plina

Oktober je v Ribnici prispelo le 127 plinskih jeklenk — Plin so dobili le prednostni odjemalci — Varčevanje

„Z velikim presenečenjem smo sprejeli vest, da v Ribnici prodajamo plin samo po zvezah in pod pulutom. In neznani Ribničani (ali Ribničanka) bi morala imeti toliko poguma, da bi se bralcem Dolenjskega lista, kamor je telefoniral, da v Ribnici tako prodajamo plin, predstavila,“ so dejali prodajalci v ribniški prodajalni plina na Mlaki.

vil, da pri prodaji plina ni bilo nobenih napak, kaj šele da bi plin prodajali po zvezah.

In resnica je samo ena. Sprjazniti se je treba s sedanjimi razmerami in okoliščinami, da je plina vse manj. Zato naj občani ta važen vir energije rabijo samo takrat, kadar je to neogibno potrebno.

MILAN GLAVONJIC

KAKO USKLADITI PRAVILNIKE Z ZAKONOM

Pretekli teden je bil v Ribnici seminar, na katerem so se direktorji delovnih organizacij, vodje delovnih skupnosti skupnih služb in predsedniki osnovnih organizacij sindikata seznanili z novim republikanskim zakonom o delovnih razmerjih. Na seminarju je predaval Ivan Žužek, podpredsednik sodišča združenega dela SRS in se ga je udeležilo 34 predstavnikov iz ribniške občine. Namen seminarja je bil, da se ti predstavniki seznanijo z novim zakonom in dobe temeljna navodila za prilagajanje pravilnikov o delovnih razmerjih novemu republikanskemu zakonu. Žal je po mnenju teh predstavnikov rok za uskladitev nekoliko kratak, saj je to potrebno opraviti do konca leta. Ker je naloga kar težka, bodo za manjše delovne organizacije poskrbeli za strokovno pomoč v okviru občinskega sveta Zvez sindikatov v Ribnici.

SPOMENIK NA VELIKI GORI — Na Veliki gori pri Ribnici je bila nedavno skromna slovesnost, na kateri so odkrili spominsko obeležje četi Notranjskega partizanskega odreda. V tej četi je bilo veliko borcev iz ribniške doline. Na slovesnosti je zbranim spregovoril Vinko Knol, komisar te čete. (Foto: Milan Glavonjic)

NOV TURISTIČNI PROSPEKT RIBNICE

Turistično društvo Ribnica je po šestih do sedmih letih spet izdalo turistični prospekt. Prvi je namreč pošel, medtem pa je bilo v Ribnici zgrajena tudi precej novega, zato je bil nov prospekt že kar potreben. Izšel je v 30 tisoč izvodih, turistično društvo pa je veljal le 400 tisoč dinarjev, ker so porabili diapozitive, ki so jih že imeli.

Med prvimi po dohodku na delavca

V ribniškem Ricomagu so za 100 odstotkov presegli plan fizične proizvodnje — Prihodek v prvih devetih mesecih so že dosegli — Tri četrtine proizvodnje na zunanje trge

Samo hvala, da je ribniški Ricomag ena izmed najboljših tovarn nemškega Bomaga — enega izmed največjih proizvajalcev gradbenih strojev na svetu — ne bi pomenila nič, če je ne bi potrjevali izjemni rezultati, doseženi že v prvih devetih mesecih tega leta. Fizični obseg proizvodnje so v primerjavi z lani presegli za 100 odstotkov, načrtovani prihodek za celo leto so dosegli že zdaj, sploh pa je dohodek na delavca eden izmed največjih v Jugoslaviji. Medtem ko ta znaša v poprečju v Jugoslaviji le 480 tisoč dinarjev, so Ricomagovi delavci že v prvem polletju dosegli 930 tisoč dinarjev.

Nastanek tega prav gotovo najbolj uspešnega tozda v ribniškem Riku sega v leto 1977, ko je bila podpisana pogodba o sovlaganju in tehnološkem sodelovanju med Rikom, Commerceom in Bomagom. Do nje pa je prišlo zaradi tega, ker je bila Jugoslavija eden izmed največjih kupcev Bomagove gradbene mehanizacije. In od podpisa pogodbe do prvih valjarjev, ki so prišli iz te tovarne, je preteklo samo slabo leto, kot zanimivost pa naj dodamo, da je to ena izmed redkih kooperacij, ki je začela že prvo leto dobro poslovati.

Franc Petek, 31-letni strojni inženir, ki vodi tozd že od začetka, je povedal, da gre vse uspehe pripisati velikemu povpraševanju na trgu, dosledne-

proizvedli 200 cestnih valjarjev, jih bodo letos do konca leta že 400. Skoraj tri četrtine prihodka ustvarijo na zunanjem trgu, od tega 25 odst. na zahodnem.

Hkrati z večanjem izvoza zmanjšujejo uvoz, saj osvajajo nove in nove dele za svoje izdelke, samo letos pa bodo na ta račun prihranili 600 tisoč nemških mark. V tozdu nameravajo v kratkem povečati tudi proizvodnjo in jo razširiti na večje stroje, ki jih doslej niso imeli v proizvodnem programu. Tudi za 7,3 — tonske valjarje je veliko povpraševanje na trgu, sicer pa je proizvodnja za naslednje leto že vsa prodana. J. S.

KOS SO NAJANČNEMU DELU — Čeprav mali cestni valjarji izgledajo okorni in težki, je treba biti pri njihovi izdelavi precej natančni. Toleranca se meri v tisočinkah milimetrov in ribniški kovinarji so ji kos, saj reklamacij zaradi kvalitete ni.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

NAD STEKLINO TAKO, DA NE BO ZAMERE — V ribniški dolini se veliko govori o steklini. Vzrok za to je več kot očiten. In razumljivo je, da se vsi zavzemajo, naj bi lovci odstrelili čimveč potepuških psov in mačk ter drugih živali, ki raznašajo to nevarno bolezen. Toda pri vsem tem se zastavlja niti ne tako majhen problem. Če bi sosed sosedu ubil mačko ali psa, bi nastala velika zamera. Zato je neki šaljivec predlagal, naj bi lovci iz Loškega potoka postrelili živali v Velikih Poljanah, ti pa v Loškem potoku. Čeprav je dal predlog šaljivec, je v predlogu kanček resnice.

Škofljica, sredi meseca pa bo še kviz tekmovalje Mladi v pesmi, besedi in spretnosti, kjer bodo sodelovali tudi vojaši iz ribniške garnizije ter mladi iz kočevske in ribniške občine. Konec meseca pa bodo mladi iz ribniške osnovne organizacije ZSMS pripravili tretje mladinske športne igre.

PRIREDITVE ZA DAN REPUBLIKE — Poleg nekaj razstav, tovariških večerov in slavnostne akademije, ki jo bodo v Ribnici pripravili v šest dneva republike, se bo v občini izvrstilo še nekaj prireditvev. 14. novembra bo v Ribnici že tradicionalna prireditev Revolucija in glasba, čez šest dni bo na programu večer ciganske poezije, pesmi in plesov, ki ga bo prispeval KUD

DENAR JE POGOJ ZA OBNOVO — Dela pri obnovi strešne konstrukcije Ortnškega gradu so končana. Ždaj je grad — že od nekdan znan kot velika turistična znamenitost — veliko lepši. Kako pa bo obnova potekala naprej, je v veliki meri odvisno od tega, ali bo ribniška občinska skupščina lahko zagotovila denar za nadaljno obnovo.

POKLONILI SO SE SPOMINU UMRLIH — Ob dnevu mrtvih so bile v vseh krajevnih skupnostih ribniške občine komemoracije, na katerih so se mnoge delegacije, šolska mladina, pripadniki garnizona in drugi poklonili spomenu umrlih. Glavna komemoracija v Ribnici je bila pred spomenikom narodnega heroja Mirla Bračiča v ribniški kasarni.

Stane Remžgar: „Najtežje je bilo za nas lani, ko smo proizvedli precej manj laminatov, kot smo načrtovali.“

proizvedene melapan plošče manjšali proizvodnjo, seveda poskušamo na vse načine dobiti devize za uvoz najnujnejših

Ribiči v Celju

Nedavno so kočevski ribiči obiskali celjske — Koristna izmenjava izkušenj — Porodila se je zamisel o ribniku

Tudi za ribiče je izmenjava izkušenj še kako pomembna. To se je pokazalo tudi ob nedavnem obisku kočevskih ribičev pri celjskih, ki je še utrdil dolgoletno sodelovanje med obema ribiškima družinama.

Celjani so kočevskim ribičem razkazali svoj ribnik za gojenje krapov. Kljub zagotovitvi Celjanov, da se reja krapov ne izplača, ker so krmila draga, se kočevci navdušujejo, da bi tudi v domači občini uredili vsaj en ribnik. K temu jih namreč silijo vse večje povpraševanje po ribah, kar je posledica vse slabše oskrbe z mesom. Seveda so kočevci izkoristili obisk tudi za lov v Smartinskem jezeru, kjer pa jim je bila lovska sreča nemala. Vendar tudi domačini niso bili nič bolj in je bil neuspeh kočevskih ribičev zaradi tega nekoliko manj očiten.

Na obisku pri Celjanih so dobili tudi knjižico, v kateri je opisano tridesetletno delovanje ribičev v celjski občini. Knjižica „Naših trideset let“ pa bo kočevskim ribičem služila za vzor, saj bodo že čez dve leti tudi sami praznovali tridesetletnico. Tedaj naj bi izdali podobno knjižico, kot so jo Celjani.

JOŽE PRIMC

USTANOVNA SEJA SVETA POTROŠNIKOV

V četrtek, 28. oktobra, se je v Kočevju na ustanovni seji sestel svet potrošnikov, ki doslej ni deloval. Že na prvi seji so člani obravnavali vprašanje preskrbe v mestu Kočevje, nanjo pa so bili povabljeni tudi predstavniki trgovskih in drugih podjetij, katerih skrb je preskrba. Seveda so največ pozornosti posvetili ta čas najbolj pereči oskrbi s plinom.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 4. novembra – Karel Petek, 5. novembra – Sabina Sobota, 6. novembra – Lenart
Nedelja, 7. novembra – Okt. soc. rev.
Ponedeljek, 8. novembra – Bogdan Torek, 9. novembra – Teodor
Sreda, 10. novembra – Leon
Četrtek, 11. novembra – Martin

LUNINE MENE

8. novembra ob 7.38 – zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 5. in 6. 11. hongkonški barvni film Varnost zajamčena. 7. in 8. 11. ameriški barvni film Samo dvakrat se živi. 9. in 10. 11. ameriški barvni film Salamander.
ČRNOMELJ: 4. in 7. 11. hongkonški film Meč. 5. 11. slovenski film Srečno, Kekec. 5. in 7. 11. ameriški film Pacifik – banana. 8. in 9. 11. ameriški film Ta Amerika II. 11. 11. ameriški film Beg na Divji zahod.
KOSTANJEVICA: 6. 11. ameriški film Atlantic City. 7. 11. ameriški film Brilljantina.
KRŠKO: 6. in 7. 11. angleški film Zadeva Odessa. 9. 11. ameriški film Zvezdne poti. 10. 11. ameriški film Kralj droge. 11. 11. ameriški film Božanski dnevi.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

DEKLE z veseljem do dela v strezbi, NK ali KV gostinska delavka, takoj dobi stalno zaposlitev. Stanovanje in hrana v hiši. Informacije na tel. (064) 61-436.

Gostilna CIRMAN, Medno 15, Ljubljana – Senti, sprejme v redno delovno razmerje mlajše dekletke za delo v kuhinji. OD 11.000 din, stanovanje in hrana v hiši.
DIMNIKARSKEGA POMOČNIKA sprejemamo takoj. OD od 12.000 do 16.000 din po delu, samska soba zagotovljena. Jože LOVREČIČ, Vipava 292, 65271 Vipava.
TAKOJ zaposlimo skromno, čisto in pridno dekletko, ki ima veselje do gostinstva. Stanovanje in hrana v hiši. HENIGMANOV HRAM, Kati Henigman, Stara cerkev 36 a pri Kočevju.

STANOVANJA

STANOVANJE v Novem mestu išče zakonski par brez otrok. Naslov v upravi lista (4757/82).

Motorna vozila

Z 101, ohranjeno, prodam. Mirko Fink, Meniška vas 39, Dol. Toplice.
PRODAM zimske gume in desni zadnji blatnik za VW hrošč. Telefon (068) 21-361.
JUGO 45, prevoženih 6000 km, prodam. Cesta brigad 10, Novo mesto.
ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do novembra 1983, poceni prodam. Franc Tomšič, Dobe 16, Kostanjevica na Krki.
FIAT 127 prodam. Brane Uhernik, Otočec 48.
MOTOR PUCH – GALEB prodam. Hrastar, Kristanova 49/b, Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primo, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik in Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 12 din. Letna naročnina 480 din, plačljiva vnaprej – Za delovne in družbene organizacije 960 din – Za inozemstvo 960 din ali 23 ameriških dolarjev oz. 52 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Davizni račun 52100-620-170-32000-008-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 220 din, za razpise, licitacije ipd. 300 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 330 din, 1 cm na prvi strani 440 din. Vsak mali oglas do 10 besed 100 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 13 od 1. 11. 1981 dalje. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 – Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33 (telefon (068) 23-606 – Naslov uprave Jenkova 1, p. p. 33 tel. (068) 22-365 – Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611 – Nenaročnih republikov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom DITC tozđ Grafika Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

PRODAM FREZO s priključki (plug, koso) in frezo za ožje in širše velikosti, vse v dobrem stanju. Naslov v upravi lista. (4756/82).
PRODAM motor za kosilnico BCS na bencin – petrolej. Tel. 21-575 po 15. uri.
PRODAM dobro ohranjen traktor Tomo Vinkovič 30 KS in priključke. Vinko Kraševac, Planina pri Raki 15, 68274 Raka.

PRODAM

KONJA, starega 14 let, prodam. Kastelic, Brezova reber 9, Dvor. PRODAM novo ostriže za hišo in prednji koš za zastavo 750. Telefon 72-453.
PRODAM novo centralno peč Heli-os. Naslov v upravi lista (4758/82).
PRODAM hlevski gnoj. Miro Kovačič, Grm 12, Trebnje, tel. 44-297.
UGODNO PRODAM 14 novih oken različnih dimenzij, od 60 x 60 do 120 x 140, z roloji znamke Jelovica. Informacije vsak dan po tel. 24-929 od 18. ure dalje.
BOROVE DESKE (8 cm debeline) prodam. Tel. 23-355.
POCENI PRODAM samsko omaro s predalniki. Stefka Colarič, Cegelnica 4, Novo mesto, tel. 23-097.
PRODAM 10 tednov stare rjave jarche, odlične nesnice. Prodajam vsak dan. Avtobusne zveze so ugodne. Stanonig, Log 9, 64220 Škofja Loka.
PRODAM globok otroški voziček. Tel. 23-673.
PRODAM zlate fazane. Viktor Richter, Dovško 13, 68281 Senovo.
PRODAM kravo, 8 mesecev brejo, z drugim teletom. Janez Hrovat, Brod 16, Novo mesto, tel. 25-212.
PRODAM dnevno sobo. Mestne njeve blok 5, Novo mesto, tel. (068) 24-102.

KUPIM

KUPIM rabljeno camp prikolico IMV, do 60.000 din. Telefon (068) 61-468, Brežice.

POSEST

UGODNO PRODAM 10 a vinograda v Gradniku pri Semiču. Tel. 56-623 od 18. do 20. ure.
PRODAM NJIVO v Zupelevem za Kapelsko cesto v izmeri 38 arov. Informacije pri Antonu Volovcu, Libna 25, Krško.
PARCELO z gradbenim dovoljenjem, primerno za obrtnike, v Sentlovcu pri Trebnjem prodam. Tel. (064) 61-179.
POZOR, ZDOMCI! Prodajam hišo ob cesti Tržišče 49 z vrto in njivo (površine 18 arov). Možnost obrti. Pokličite v večernih urah na tel. (064) 25-927.
PRODAM starejšo hišo v Regriči vasi. Informacije pri Vončina, Regriča vas 27 a, Novo mesto.

RAZNO

NUJNO potrebujem 35.000 din posojila za šest mesecev. Plačilo obresti po dogovoru. Naslov v upravi lista (4759/82).
IŠČEMO upokojenko za pomoč bolehnima zakoncema, ki se bosta za pomoč lepo oddolžila. Franc Kos, Odrga, 68210 Trebnje.

PREKLICI

IVAN LIVK, Radovlja 22, Smarješke Toplice, se opravičujem JOŽETU KOPINI iz Zloganj pri Škofjancu in SLAVCU RODIČU iz Radovlje in preklicujem besede, ki sem jih govoril, za neresnične.
JANEZ BAN z Zajčjega vrha opozarjam vse, ki bi kupovali les od Jožeta Bana, naj tega ne počno, ker jih bom sicer sodno preganjal.
Dragi sestri ALBINI LUZAR iz Gabrja 5 želimo vse najboljše, posebno pa zdravlja, za 50-letnico. Enako želimo tudi MARTINU za rojstni dan in god. Francka, Ančka in Jože z družinami.
DRUŽINI TONETA in IVANA KOLEGARJA v daljni Uppsali lepo pozdravljajo in želijo, da bi jih Dolenjski list razveselil vsak teden. Kuhljevi.

DRAGI SESTRI MARIJI STRAJNAR z Velike Cikave želi za njen visoki življenjski jubilej in god vse najlepše in trdno zdravje, Mimico pa lepo pozdravlja sestra Nežka z družino.

OBVESTILA

OBVEŠČAM, da sem odprl obrt za izdelavo in popravila manjših lesenih izdelkov in oblaganje lesenih oblog. Jože Kocjančič, Paderšičeva 21, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-275.
CENJENE STRANKE OBVEŠČAM, da montiram in popravljam vse vrste žaluzij in rolet. Rolete in žaluzije nabavljam sam po izmeri oken. Priporoča se JANEZ ZAGORC, Vratno 8, Sentjernej.

TOPLI
MONTAŽNI DIMNIK
Z GIBLJIVO
KISLOODPORNO
OGNJESTALNO
ŠAMOTNO CEVJO
Uporablja se za peči in kotle od 4000 do 100 000 Kcal/h

Proizvaja:

MONTAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
61000 Ljubljana, Opekarska 13
Tel.: 22-113 20-641
Telex: 31 429 YU KIP

Prodaja in strokovni nasveti:

OPEKARNA ZALOG
NOVO MESTO
Tel.: 21-403, 22-291

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem ter vsem občanom, ki ste pokojnega spremlili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in cvetje. Nam pa izrazili sozolja. Posebej se zahvaljujemo za nesebično pomoč sosedom iz Perudine in Bojanec, DE Novoteks Vinica in DO „Ljubečna“ Ljubečna pri Celju. Najlejša hvala dr. Bošnjaku in medicinski sestri Mariji Hudelja iz Vinice, ki sta pokojnemu lajšala bolečine v dnevih težke bolezni.
Vsi njegovi

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO

n. sub. o.
68000 Novo mesto
Gubčeva 15

„Delavski svet TOZD „Gozdarstvo“ Črnomelj

razpisuje dela oz. naloge VODJE TOZD „GOZDARSTVO“ Črnomelj.

Razpisni pogoji:
– strokovna izobrazba gozdarskega inženirja in najmanj 5 let delovnih izkušenj v gozdarstvu ali strokovna izobrazba gozdarskega tehnika in 10 let delovnih izkušenj v gozdarstvu,
– strokovne in organizacijske sposobnosti,
– moralnopolitične kvalitete in sposobnost za razvijanje samoupravnih socialističnih odnosov.
Mandat delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi traja štiri leta.
Prijava z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi razpisa v časopisu na naslov: Gozdno gospodarstvo Novo mesto, TOZD „Gozdarstvo“ Črnomelj, Pod smreko 10, 68340 Črnomelj, z oznako „za razpisno komisijo“.
Kandidate bomo obvestili o izbiri v osmih dneh po opravljeni izbiri.“
731/44-82

Občinska raziskovalna skupnost Kočevje po sklepu odbora za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti

razpisuje NAGRADNI NATEČAJ

za inovacijske dosežke na področju tehničnih, organizacijskih in družbenih inovacij v letu 1982

Natečaj je namenjen spodbujanju inovacijskih dosežkov na področju tehničnih, organizacijskih in družbenih dejavnosti.
1. Na razpis se lahko prijavijo organizacije združenega dela v okviru svoje dejavnosti in občani z območja občine Kočevje.
2. Kriteriji ocenjevanja bodo naslednji:
– izdelek oz. predlog mora biti iz področja tehničnih, organizacijskih oz. družbenih dejavnosti;
– izdelek mora imeti vgrajene izvirne lastne rešitve ali nove rešitve, ki so sicer že znane, pa predstavlja bistveno novost;
– organizacijski predlog oz. inovacijski predlog na področju družbenih dejavnosti mora vsebovati izvirne in uporabne rešitve.
3. Podeljene bodo naslednje nagrade:
1. nagrada 10.000 din
2. nagrada 8.000 din
3. nagrada 5.000 din
4. Izbiro bo opravil odbor za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti pri občinski raziskovalni skupnosti.
5. Kandidati naj dostavijo pisne prijave z obrazložitvijo, ki mora vsebovati:
– načrt, skico ali fotografijo, ki daje zadovoljivo informacijo o izdelku,
– pisni elaborat o organizacijskem predlogu,
– v čem je izvirnost izdelka oz. predloga,
– pridobitve oz. gospodarska korist, ki jo nudi nova rešitev oz. izdelek.
6. Rok za dostavo izdelkov odboru za pospeševanje inovacijske in raziskovalne dejavnosti je do 31. marca 1983 in se dostavi na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Kočevje, Ljubljanska cesta 25.
Občinska raziskovalna skupnost
730/44-82

ZAHVALA
Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka
JANKA DRAKULIČA
Perudina 2, Vinica

Draga mama!
Če bi te solza zbudila,
te ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

V 69. letu nas je 22. oktobra, mnogo prezgodaj, zapustila naša draga mama

**FRANČIŠKA
KRESE**

Mirna vas 2 pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti, z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in pokojni darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo podjetju Zmagi Mokronog za podarjene vence, Zvezi borcev s Trebelnega za podarjeni venec. Lepa hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: hčerke Fani z možem, Olga in Milka z družinami, brat Tone, sestra Urška ter ostalo sorodstvo

Mirna vas 2 pri Trebelnem, dne 24. oktobra 1982

Čas je prišel za oddih,
dom je prazen, dom je tih.
Tebe, ljubi ate, tukaj ni,
da bi skupaj kam odšli.

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš ljubi mož, ata, stari ata, brat in stric

**JOSIP
KERN**

Stara vas 7, Škocjan

Ob težki in boleči izgubi našega očeta se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, pokojnemu darovali veliko lepega cvetja in vencev ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo sodelavcem in sodelavkam kolektiva Labod – tozd Libna Krško, župniku za lepo opravljeni obred, pevcem iz Škocjana za zapete žalostinke ob slovesu. Vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti in nam kakorkoli stali ob strani, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, hčerke Jožica, Slavica, Marija, Anica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V cvetu mladosti je prenehalo biti srce naše zlate hčerke in sestre

**MARIJE
PETERLIN**

z Gomile 15 pri Šentjerneju

Zahvaljujemo se osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani in osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice za zdravljenje. Prav tako iskrena hvala delovnemu kolektivu Novoteks za podarjeno cvetje ter poslovilne besede ob odprtem grobu, delavcem AOP iz IMV, sorodnikom, sosedom, prijateljem, sosolkam in znancem, ki ste jo obdarili s cvetjem, nam izrazili sožalje ter nam kakorkoli stali v teh težkih trenutkih ob strani. In, ne nazadnje, iskrena hvala duhovnikom za lepo opravljeni obred!

Neutolažljivi: vsi njeni

ZAHVALA

Ob tragični in nenadomestljivi izgubi dragega sina, brata, strica

**IVANA
KUNŠKA**

iz Vranja 19, Sevnica

se iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom za nesebično pomoč, darovane vence in cvetje ter spremstvo v tako velikem številu na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO Tovarne konstrukcij, govornikom, sodelavcem, družbenopolitičnim organizacijam, oddelku teritorialne obrambe, pihalni godbi, pevskemu zboru Sevnica ter KS Zabukovje in mladinski organizaciji Trnovec – Podvrh.

Neutolažljivi: mama, sestra z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 68. letu starosti je umrla naša
draga sestrična

KATARINA JAMNIK

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo stanovalcem Cankarjeve 3 iz Črnomlja, posebno pa tov. Ivanki Birsu za vso pomoč pokojni.

Žalujoci: vsi njeni

V SPOMIN

7. novembra bo minilo leto, odkar
nas je nenadoma zapustil naš dragi
sin in brat

**FRANCI
NOVAK**

iz Čateža pri Trebnjem

Tiho in nepričakovano si odšel od nas. V naših srcih ostaja bolečina, naš dom je prazen. Ohranili te bomo v lepem spominu in v naših mislih boš živel večno. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob.

Za njim žalujejo: mama, ata ter brat in sestra

V SPOMIN

31. oktobra je minilo leto dni,
odkar nas je zapustila naša draga
mama

**MARIJA
BOBNAR**

Ne moremo verjeti, da te ni več in te več ne bo. Za teboj je praznina, v naših srcih bolečina. Hvala vsem, ki se je še spominjate in obiskujete njen prerani grob.

Žalujoci: hčerki Marija in Rozi z družinama

**BREŽICE:
PRIPRAVLJENI ZA
VAJO POSAVJE 82**

Priloge na ukrepanje ob morebitni jedrski nesreči v jedrski elektrarni Krško so končane. Jutri se začne dvodnevna vaja NNNP Posavje 82, v kateri bodo sodelovali komiteji za SLO, delavski sveti, organi družbenopolitičnih organizacij, Stabi civilne zaščite s posameznimi enotami, krajevne skupnosti in delovne organizacije. Brežiška občina bo v teh dneh opravila v tek vse aktivnosti za hitro in učinkovito obveščanje. Izpeljali bodo priprave za zaklanjanje prebivalstva ter preverili materialno tehnična in zaščitna sredstva. Napovedan je poučen prikaz za tesnjevanje objektov, kot so hlevi, vodna zajetja ter delovni prostori. Občanom bodo predstavili tudi delovanje dekontaminacijske postaje. Med potekom vaje bo ves čas deloval aktivni center za obveščanje in alarmiranje z analitično skupino, ki bo spremljala dogajanje.

**USPEŠNI
PRIMOŽANI**

Med najmlajšimi gasilskimi društvi v sevniški občini je nedvomno primoško. Ta deseti- na je tudi letos prestala uspešen ognjeni krst. Ko je strela udarila v novo gospodarsko poslopje v Hubajnici, so se izredno dobro znašli. Malo bolj ožganih je bilo le nekaj špirovcev blizu slemena, saj so požar hitro pogasili. Res jim je pomagal tudi hud naliv, tako da so za požarno vodo lahko zajeli kar prosto tekočo vodo. Če gasilci ne bi bili na mestu, pa bi voda in ogenj tekla po svoje.

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je
za vedno zapustil naš dragi mož,
oče, brat in stari oče

**JOŽE
KERČ**

iz Metlike

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo dr. Mlačku iz ZD Metlika in Splošni bolnici Novo mesto za vso nego med boleznijo. Posebna hvala GD Metlika, ZB, ZI, DU Metlika, DO Novoteks, Beti in Komet iz Metlike. Hvala tudi govornikom za pretresljive in tople poslovilne besede.

Žalujoci: žena Alojzija, sinova Jože in Marjan z družino, sestra Slavica z družino ter vnuka Zvonko in Marjetka

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je v 57. letu zapustil naš dragi
mož, oče, stari oče, brat in stric

FRANC DEŽELAN

iz Vel. Brusnic 43

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom za pomoč in darovano cvetje. Zahvala velja tudi zdravstvenemu osebju Splošne bolnišnice v Novem mestu, Tovarni obutve Novo mesto, Novoteksu – konfekciji Novo mesto, SGP Pionir – lesni obrat Novo mesto, Osnovni šoli Grm, ZB Brusnice, ZRVS Brusnice, Gasilskemu društvu Brusnice, župniku za opravljeni obred in pevcem. Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

IZ SENTJERNEJA

Mladi dopisniki s šentjernejske šole Simona Kos, Renata Cvelbar in Marina Vidmar so jedrnatopopisali, kako je potekala akcija pobiranja koruze na Mokrem polju, kako so 21. oktobra položili venec in pripravili sveče na spomeniku v Šentjerneju, kjer so 1943 ustrelili 27 talcev, pa kako je bilo, ko so se 22. oktobra letos prvič oglasili zvočniki šolskega radia, ki je učence obvestil o uspehih na športnih tekmovanjih, o organiziranju zbiralne akcije, o kongresu mladine v Novem mestu ipd.

Med poročili je tudi zapis o obisku gimnazijske gledališke skupine Sna-

kanak, ki se je predstavila s komedijo „Zaljubljenca v podzemni železnici“.

**RAZSTAVA DEL
CEDILNIKA**

V počastitev občinskega praznika je Posavski muzej pripravil likovno razstavo del Vlada Cedilnika, pedagoga na brežiški osnovni šoli Bratov Ribarjev. Razstava je zanimiva, bogata in res vredna ogleda.

SAMO PETELINC
OS Bratov Ribarjev
Brežice

S SENOVEGA

Dopisniki Mojca Glas, Urška Gabrič, Lucija Brezovar, Helena Budna in Blaži Mirt s senovske osnovne šole poročajo, da so za športni dan odšli na Gorenji Leskovec, kjer je nekdanja šola, in tam nabrali ter spekli dežnikarice in kostanj, nato pa še odigrali nogometno tekmo. Lepe dneve so za sprehod in športni dan izkoristili tudi učenci 2.b razreda, ki so obiskali Brezice in Vrhe, spotoma pa so pogledali še k bolnemu sosolcu in ga obdarovali s čokolado. Med poročili je tudi spomin na pašo in na šaljiv dogodek, ko se je deklič z nosom zaril v kravjo zadnjico, pa

zapis o ličkanju koruze, ki ponekod še poteka po starem izročilu med delom in zabavo.

DARILO BETI

Na naši šoli deluje krožek za ročno delo, ki je dobil od tovarne Beti volno, medtem ko je trebanjska obrtnica Štepec podarila krožku komplet igel. Tako imamo vse pri roki za izdelavo predmetov, s katerimi bomo obdarovali osamljene. Tovarni Beti se za volno zahvaljujemo.
NATAŠA ERJAVEC
Trebnje

**IZ NOVOMEŠKE
PORODNIŠNICE**

V času od 21. do 27. oktobra 1982 so v novomeški porodnišnici rodile: Danica Brugar iz Stranske vasi – Urško, Marija Hočevar iz Čitja – Jožka, Ana Sinkec iz Milovice – Roberta, Cilka Povodnik iz Kolutarjev – Natalijo, Jelka Savič Poljanec iz Krškega – Katarino, Majda Jarc iz Žužemberka – dekličico, Elidija Kobe iz Dolenjskih Toplic – Sonjo, Darinka Sotlar iz Mačkoveca – Stanko, Marija Medvedšek s Senovega – Damjana, Alojzija Naglav iz Rožnega – Ano, Lidija Hudoklin iz Gornjega Maharovca – Anjo, Jožica Lekan iz Trebče vasi – Karmen, Darja Strmec z Babne gore – Tomaza, Marjeta Gašperšič iz Dolenjskih Toplic – Jureta, Dušan, Zupančič iz Crešnjic – Nives, Sonja Gazvoda iz Podgrada – Simona, Marija Pate iz Primštala – Boštjana, Ana Milošev iz Mirne – Evo, Zvonka Avguštin iz Kočevskih Poljanov – Roka, Majda Tkavec iz Mirne – Boštjana, Pavla Svetič iz Črnomlja – Jerneja, Dragica Dinč iz Črnomlja – Dijano, Marija Gosenar iz Blatnika – dečka, Ivanka Kastelic iz Loga – dekličico, Slavka Salehar z Male Cikave – dečka, Ivanka Stergar iz Močil – dekličico, Kristina iz Dolenjskih Toplic – dečka, Kristina iz Videljkih Brusnic – dekličico, Vida Podlogar iz Rovinja – dečka, Dragica Mavsar iz Osredka – dekličico, Verica Strahinič iz Metlike – dečka, Marija Palčič iz Dolenje – dečka, Branka Bohte iz Dolenjskih Toplic – dečka, Branka Nahtiglav iz Drajčevega vrha – dečka in dekličico, Terezijska Vidmar z Dvora – dekličico in Zeljka Petkovič iz Prijetovca – dva dečka. Cestitamo!

**Berite
Dolenjski list**

TONČKA LOVŠE

Za poklic jo je najprej izsolalo življenje, šele nato knjige. Bila je vojna in Tončka Lovše se je v tistih viharnih dneh pridružila Osvobodilni fronti. Začela je kot mladinska aktivistka v Šutni pod Gorjanci. Prihodnje leto bo štirideset let, odkar je bila delegatka na kongresu Antifašistične zveze žena v Dobrniču. Aktivistično delo je Tončka nadaljevala tudi po umiku v partizane. Bila je članica okrajnega odbora OF Kostanjevica s sedežem v Žumberku.

Z njim se je selila od vasi do vasi. Tončki so tedaj zaupali skrb za starše, žene in otroke borcev NOV in njena dolžnost je bila, da jim je redno dodeljevala socialno pomoč in jim tako zagotavljala najnujnejše za življenje.

„V to delo sem se vživela in ga z veseljem nadaljevala tudi po vojni,“ je pripovedovala. „Vpisala sem se v višjo šolo za socialne delavce, da bi nadomestila manjkajoče teoretično znanje, in 1962. leta diplomirala. Poklic socialne delavke sem opravljala do upokojitve pred dvanajstimi leti. Najtežja so bila za nas prva leta po osvoboditvi. Poiskati smo morali kruh otrokom padlih borcev in sirot, ki so jim starši pomrli v taboriščih. Večkrat sem bila v hudi zadregi, saj ni bilo na voljo ne učnih mest ne zaposlitve. Danes z zadovoljenjem ugotavljam, da so vsi prišli do poklica in si lepo uredili življenje. Včasih je bilo za socialne pomoči malo denarja. Spominjam se, kako me je vsakič prizadelo, če so v občinskem proračunu črtali denar za te

namene. Pa ne mislite, da smo ga kdaj razmetavali! Nasprotno, danes celo razmišljam, da sem bila večkrat preostra, in mi je žal, če je bil kdo upravičen do pomoči, pa je ni dobil. Bili so drugačni časi.“

Tovarišica Tončka je poleg službe in družinskih obveznosti opravljala tudi številne družbenopolitične dolžnosti. Temu delu se ni nikoli izogibala ne v krajevni skupnosti ne v občini. Največ časa je posvetila borčevski organizaciji. Devet let je že tajnica občinskega odbora ZZB NOV v Brežicah in obenem je tajnica krajevne organizacije Zveze borcev NOV v Krški vasi, kjer živi.

„Otroci so mi večkrat očitali, da imam za druge več časa kot zanje,“ je pripomnila, „vendar sem zadovoljna, da sem jih kljub temu vzgojila v dobre in poštene delavce. Dva imata že svoji družini, najmlajša še študira. Njej sem namenila letošnjo oktobrsko nagrado. Sama nimam nobenih želja, vajena sem skromnosti, hčerki pa bom za teh deset tisočakov kupila toplo zimsko bundo in primaknila še nekaj iz svojega žepa. Dobila sem že veliko priznanj, tudi zlatih odličij, denarno nagrado pa zdaj prvič v življenju. Presenetila me je, zato sem se je še bolj razveselila.“

Odkar je Tončka upokojena, je več doma, vendar ne počiva. Čas ji hitro beži. Premalo se srečuje s soborkami, zato se že zdaj veseli svidenja ob obletnici kongresa AFŽ prihodnje leto. Spomin ji večkrat osveži vojna doživetja in včasih ji je hudo. JOŽICA TEPPEY

POKUŠNJA ZA MUHE – Kulinarčna razstava izdelkov slaščičarjev in gostincev – obrtnikov v novomeški športni dvorani je po treh dneh končala v posodah za smeti. Ali ne bi bilo v bodoče bolje tako razstavo pripraviti le za en dan, saj je hrana, ki je tri dni na krožniku, vse kaj drugega kot v ponos tistega, ki jo je pripravil. (Foto: J. P.)

POSEKANA VEJGA JE UBILA

V soboto ob 11.30 je prišlo v gozdu pri Dobravi med sekanjem dreves do hude delovne nezgode, ki je terjala življenje 23-letnega Romana Abrama iz Kališevca. Omenjenega dne so pri Srečku Trupeju iz Kališevca delali Roman Abram, Ivan Peternač, Franc Planinc in Branko Abram. Podirali so drevesa, do nezgode pa je prišlo, ko je Peternač z motorno žago podiral gabrovo drevo, premera pol metra in visoko blizu 18 metrov. Pri padcu se je drevo naslonilo na bližnjo lipo, tam pa se je gabru odlomila veja, ki je padla na glavo Abram. Zaradi možganskih krvavitev je ta poškodbam takoj podlegel.

KOSTANJEV „ZIVZAV“

Društvo prijateljev mladine krajevne skupnosti Center v Novem mestu letos že četrty vabi skupaj mlade in prijatelje mladih. Jesenski „živzav“ bo v znamenju kostanja in iger. Starši, pripeljite otroke v nedeljo, 7. novembra po 13. uri na stadion „Bratstva in enotnosti“.

KAJ SEJNINA – BON ZA BENCIN!

Ko so delegati občinskega zbora združenega dela živahno razpravljali o pomanjkanju goriva, je že kar moreče resno vzdušje porušil tale medklie delegata: „Namesto sejnine nam dajte raje bone za bencin!“ Sproščen smeh je razelektril ozračje in hkrati dokazal, da imajo naši ljudje tudi v hudih časih smisel za humor.

SMUČARSKA REKREACIJA

Smučarsko društvo Rog iz Novega mesta obvešča vse ljubitelje smučarske rekreacije, da se bo organizirana vadba danes preselila v športno dvorano. Ta bo rekreativcem na voljo vsak torek in četrtek ob 15.30 do 17. ure.

Domačija ostala še brez hleva

Ko da smrt gospodarja ne bi bila dovolj boleča, se je Bohanove domačije lotila še strela – Vdova s hčerko rešila živino – Gasilci niso mogli z avtom do požarišča

Ljudstvo vsekakor ni zmanjkalo pregovorov o vragu in enem kupa. Letos pozimi je pri popravilu buldozerja pod domačim kozolcem izgubil življenje Anton Bohan z Marofa. Predzadnji ponedeljek, dokaj nenavadno za ta čas, pa je med točo strela zažgala in upeljala še veliko gospodarsko poslopje Bohanovih.

Od mogočnega hleva (rezljani hrastov podboj je krasila letnica 1880, obnovljen pa je bil pred ne-

kako 17 leti) je ostal le načeti kamniti obod. Pogled po okoliških strmih pobočjih kaže, da so tu doma marljivi ljudje. Večino te krme pa so požrli plameni. Enako se je primerilo tudi mlatlinci, številnim vozovom in drugemu poljedelskemu orodju. Vseh pet glav živine niso rešili gasilci, temveč prisebna gospodinja, vdova Marica, s hčerko.

Sevniški gasilci so se vseeno po-

trudili in že precej po alarmu sirene odbrzeli z avtomobilskimi cistername in opremo proti Marofu pod Trnovcem. Žal avtomobili ne morejo do domačije. To pomlad na novo, z buldozerjem utrta pot je namreč zatrpala in neprevozna. Preden so lahko napeljali cevovod po močvirnem in strmem travniku, je ognjena ujma opravila svoje. Sko-de je za najmanj sto starih milijonov, za kolikor je zavarovano celo posestvo.

A. Z.

NE SAMO PLIN . . .

Na zasebni slaščičarni na Cesti komandanta Staneta se je pojavil listek za obiskovalce, kjer piše: „Zaradi nestišice plina lokal bo zaprt.“ Očitno pa ne gre samo za pomanjkanje plina, ampak tudi znanja slovenščine.

Druga „zmaga“ kupcev nad IMV

Neupravičeno zaračunani stroški prevoza prikolic – Politika cen v delokrogu Levičnika? – Tozd Commerce leto dni brez direktorja

Po številnih sodnih obravnavah, v katerih so kupci imevskih vozil večidel dosegli cilj – plačilo ob podpisu pogodbe veljavne cene vozilu, je šlo novomeško sodišče še korak dlje v dokaj zajetnem svežnju obtoženih predlogov zoper Industrijo motornih vozil Novo mesto in njene odgovorne osebe. Pred dobrimi desetimi dnevi je sodilo Antonu Šepcu in tozdu Commerce zaradi kršitev pri oblikovanju cen.

Čeprav je primer, ki ga tokrat omenjamo, po svoji teži mogoče pri repu kršitev, očitanih IMV, je toliko več zanimivega povedala razprava. Gre za še nekatera nova spoznanja in ugotovitve, ki so bile v preteklem poslovanju IMV povsem vsakdanje. Najprej k obtožnemu predlogu. Ta je govoril, da je IMV, tozd Commerce, prodajala proizvode po višjih cenah, kot so jih dovoljevali predpisi. Šlo je za to, da so na podlagi sklenjenih pogodb januarja 1981 za 17 prikolic in oktobra istega leta za 2 kupcem, ki so prikolice neposredno prevzeli v novomeškem skladišču, zaračunali za vsako po 1.875 din poprečnih enotnih transportnih stroškov. Jasno je seveda, da takšnih stroškov sploh ni bilo in da je šlo za neupravičeno zaslužen denar. Anton Šepec naj bi bil v tem primeru odgovoren za to dejanje, saj je poslovalnice obvestil, da vsem kupcem zaračunaj stroške za dostavo izdelkov.

Ubili so dve stekli lisici

Ni dvoma, steklina je doseгла Ribniško dolino

Da je steklina v resnici prisotna v višjih predelih Ribniške doline, kaže nekaj primerov, opaženih te dni. Pri Velikih Laščah so lovci ubili dve lisici, ki sta bili stekli. Prvo v Karlovcih; tam se je lisica zatekla v pasjo uto, odkoder je prej gospodar umaknil psa. Drugo so ubili v Mali Slevici, kjer se je lisica zatekla pod gospodarsko poslopje. V Laščah, ki sodijo na s steklino precej ogroženo območje, je še precejšnje število psov in mačk, ki se klatijo. V prvi akciji čiščenja so lovci pobili preko 50 necepljenih psov.

Pred nekaj dnevi so vaščani Gore nad Sodražico ubili lisico, za katero trdijo, da je bila stekla. Prvi večer so jo opazili, kako se potika okoli hiš in gospodarskih poslopij. Obvestili so lovce, toda ti niso prišli, češ da nimajo bencina za tak luksuz. Lisica se je pojavila tudi drugi večer. Toda vaščani so ji pripravili zasledo in jo pobili z vilami.

M. G.-č

DREVO DO SMRTI OPLAZILO DEKLETCE

Stane Križan iz Kašče pri Semiču je v soboto s sorodnikom Antonijo in Antonom Stezinjarjem iz Trate delal v gozdu. Zraven sta bili tudi hčerki Darja in Lidija. Med podiranjem drevesa sta dekletci sedeli okoli 18 metrov daleč od hrasta, ki so ga podirali. Pri tem pa je drevo padlo tako nesrečno, da je oplazilo 5-letno Darjo. Hudo poškodovano dekle so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je še istega dne umrla.

ZGOVORNE VRSTE – Na vrste smo se v zadnjih časih že kar navadili, še več, ljudje so že tako navajeni, da se postavijo v vrsto, saj je vrsta znamenje, da tam nekaj bolj ali manj dragocenega prodajajo. Med te „dragocenosti“ dandanes sodijo svinina, govodina, piščanci, kava, pralni praški, margarina itd. Takole so ljudje stali prejšnji petek ob pol sedmih zjutraj pred zaklenjeno in prazno mesnico na novomeškem Glavnem trgu.

Proglasili so jo za neumnno

Meta Strojnikova je bila podobna paradizniku, ko ji je rekel vratar Ključič: „Odpri torbico!“ Med papirnati rolički, sivanko in koncem so bile tudi ženske spodnje hlačke.

„Kupila sem jih v trgovini,“ se je hotela izmotati.

„To povej kakšnemu drugemu bedaku,“ je bil kot jeklo trd vratar Ključič. „Bomo videli, če bodo takšnemu zagovoru verjeli tudi člani disciplinske komisije!“

„Očitno je, da je Strojnikova kradla,“ je rekel naslednji teden prvi član disciplinske komisije.

„Hlačke pa hlačke, pa gre tovarna k vragu!“ je stonjeval Metin prekriček drugi član disciplinske komisije.

Strojnikovi, imamo naslednji dan že pet, deset, sto Met,“ je našteval tretji član disciplinske komisije.

„Nespametno bi bilo mižati. Le spomnite se zgodbe o Ciganu, ki je sprva ukradel navadno iglo, in ker ga za to ni nihče kaznoval, je prišel nazadnje še na vislice,“ je bil pedagoško poučen četrti član disciplinske komisije.

„Meta je pljunek v morje. Spomnimo se našega bivšega direktorja. V lastni žep je pospravil nekaj deset milijonov našega denarja. In kaj se mu je zgodilo? Nič! Premestili so ga na boljše delovno mesto in mir besedi. Ali pa finančni direktor. Ste mar pozabili na to, da so mu vozili tovarniški tovornjaki cement na njegovo parcelo? Smo ga mar kamenjali, pribili na križ? Ne. Dobil je strog opomin, to pa je bilo tudi vse. Še

be, bolje rečeno direktorja, in da tudi nihče ni opravljal tovrstnih del in nalog.

Vse to zahteva vsaj kratek komentar. Po zakonu o združenem delu (in ta je takrat že nekaj let veljal) je oblikovanje cen pravica in dolžnost delavcev v tozdu. Generalni direktor v tem poglavju ni omenjen. Tudi to je pokazala obravnava, da so bili v tozdu Commerce resnično celo leto brez direktorja, da pa vendarle vsi dopisi v zvezi s cenami govore, da je direktorske posle takrat opravljal Anton Šepec.

Se dobro, da je sodišče iz vsega tega našlo pravo in predvsem pravno pot.

B. BUDJA

PESA VELIKANKA – Močno se je utrudil in oznojil Alojz Šterbenc iz Ragovske ulice v Novem mestu, ko je na naše uredništvo prinesel več kot 13 kilogramov težko peso, ki jo je na svoji njivi v Sentrupertu izkopal Rudi Končina. Zaradi svoje obilnosti in teže je „mrcina“ še danes v prostorih našega uredništva, saj je bil Lojze ves vesel, da se jo je pri nas lahko znebil.

NEUPORABNO TRAMOVJE – Teško bo najti tako sloke hraste, kot so bili pred 17 leti vgrajeni v ostrišje Bohanovega hleva s podom. Vdovi je ostalo malo krme na bližnjem kozolcu. (Foto: A. Zeleznik)

TONI GAŠPERIČ